

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості
та способи його відтворення українською мовою (на матеріалі
українськомовного перекладу роману Джона П. Стрелекі *The Cafe on The Edge*
of The World «Кафе на краю світу»»»

Студентки групи Па 54-22
факультету германської філології і
перекладу
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська мова і
друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Левандовської Тетяни Андріївни

Допущена до захисту
« ____ » ____ 2023 року

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови
_____ доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент.
Галич О.Б.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

under the title: “Motivational Aspect of an Independent Personality Behavioral Patterns and Ways of Its Rendering in Ukrainian (case study of Ukrainian translation of John P. Strelecky's novel “The Café on The Edge of the World”)”

Group Pa 54-22
School of translation studies
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation (English
and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Tetiana A. Levandovska

Research supervisor:
O.B. Halych
Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor

Kyiv – 2023

Київський національний лінгвістичний університет

Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) 5 курсу Па 54-22 групи факультету германської філології і перекладу КНЛУ

Левандовської Тетяни Андріївни

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

Тема роботи Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості та способи його відтворення українською мовою (на матеріалі українськомовного перекладу роману Джона П. Стрелеки The Cage on The Edge of The World «Кафе на краю світу»

Науковий керівник Галич Оксана Борисівна

Дата видачі завдання “27” жовтня 2022 р.

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2022 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2022 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2022р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2023 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2023 р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2023 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	07 жовтня 2023 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2023 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2023 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) 5 курсу групи Па 54-22 факультету германської філології і перекладу, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Левандовської Тетяни Андріївни

(ПІБ студента)

за темою Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості та способи його відтворення українською мовою (на матеріалі українськомовного перекладу роману Джона П. Стрелекі The Cage on The Edge of The World «Кафе на краю світу»

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити ✓ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	☐ усі компоненти присутні , ☐ один компонент відсутній ☐ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ незначні помилки в оформленні ☐ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

_____ (підпис керівника) (_____) (ПІБ керівника)
” ___ ” _____ 2023 рік

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки) 5 курсу групи Па 54-22 факультету германської філології і перекладу, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Левандовської Тетяни Андріївни

(ПІБ студента)

за темою Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості та способи його відтворення українською мовою (на матеріалі українськомовного перекладу роману Джона П. Стрелекі The Cage on The Edge of The World «Кафе на краю світу»

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

_____ (ПІБ рецензента)

_____ (підпис рецензента)

” _____ ” _____ 2023 р

ЗМІСТ

ВСТУП.....	1
РОЗДІЛ 1	4
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО АСПЕКТА ПОВЕДІНКОВИХ РЕАКЦІЙ НЕЗАЛЕЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	4
1.1 Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості у психології.....	4
1.2 Особливості перекладу художніх текстів мотиваційної літератури та роль перекладача.....	12
1.3 Художній дискурсу: образна специфіка концепту роману Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу».....	18
РОЗДІЛ 2	26
ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ РЕАКЦІЙ НЕЗАЛЕЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У КОНТЕКСТІ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26
2.1 Відтворення мотиваційного аспекту поведінкових реакцій незалежної особистості.....	26
2.2 Специфіка поведінкових реакцій незалежної особистості	51
РОЗДІЛ 3	54
СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО АСПЕКТУ ПОВЕДІНКОВИХ РЕАКЦІЙ НЕЗАЛЕЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	54
3.1 Відтворення одиниць оригіналу мотиваційного аспекту поведінкових реакцій за допомогою трансформацій	54
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	85
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	86
ДОДАТОК.....	87
SUMMARY	112

ВСТУП

Мотивація може проявлятися по різному в культурах, тому перекладач повинен забезпечити точну передачу значень та контексту, щоб мати корисну інформацію для україномовних читачів. Вивчення відтворення мотиваційного аспекту поведінкових реакцій незалежної особистості є важливим і актуальним для того, щоб матеріали та інформація про мотивацію були доступними і зрозумілими україномовній аудиторії. Для цього потрібні не лише лінгвістичні навички перекладачів, але й глибоке розуміння мотиваційних концепцій та термінів, щоб точно і ефективно передати суть ідеї. Адже правильно сформульований текст з мотиваційним змістом може надихнути, підтримати та допомогти людям досягати своїх цілей і задоволення від життя.

Зокрема, **актуальним** вбачається висвітлення особливостей перекладу художнього тексту з мотиваційним наративом з роздумами про психологічний стан та мету існування головного героя за допомогою засобам словесної образності, змінами та розширенням складних речень.

Мета цього дослідження – виявити способи та специфіку перекладу мотиваційного аспекту поведінкових реакцій незалежної особистості.

Досягнення мети передбачає виконання таких **завдань**:

- знайти визначення та розглянути терміни «мотивація», «теорій особистісного розвитку», «дискурс», «поведінка особистості», «специфіка роману»;
- окреслити класифікацію перекладацьких трансформацій та їх визначення;
- визначити специфіку українського перекладу мотиваційного аспекту поведінкових реакцій незалежної особистості;
- дослідити шляхи визначення мотивації та поведінкових реакцій незалежної особистості;
- проаналізувати відтворення одиниць оригіналу з українського перекладу роману Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу»;
- визначити різновид застосування видів перекладацьких трансформацій.

Об'єктом дослідження є мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості на матеріалі українськомовного перекладу роману Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу».

Предметом дослідження є засоби відтворення мотиваційного аспекту поведінкових реакцій незалежної особистості та способи їх перекладу українською мовою.

У роботі застосовано **методи** зіставного, порівняльного, перекладацького, дескриптивного, структурно-семантичного та дедуктивного аналізів.

Наукова новизна одержаних результатів у тому, що вперше виокремлено мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості на основі художнього роману Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу», а також проаналізовано методи перекладу цих аспектів.

Практичне значення одержаних результатів є певним здобутком, який можна використати у наукових роботах чи посібниках, а також на заняттях з теорії та практики художнього перекладу або психології.

Апробація результатів дослідження: оприлюднено результати дослідження на міжнародній науково-практичній відеоконференції «Ad orbem per linguas. До світу через мови», 18-19 травня 2023 року («Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості та способи його відтворення українською мовою (на матеріалі українськомовного перекладу роману Джона П. Стрелекі *The Cafe on The Edge of The World* «Кафе на краю світу»)). Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. С. 197–198).

Робота складається із вступу, трьох розділів з висновками, висновків до всієї роботи, трьох списків використаних джерел, додатку та резюме іноземною мовою.

У **Вступі** записано загальну характеристику кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства та зазначили ключові моменти.

У **Розділі 1** висвітлено як теоретична частина дослідження, який структурно складається з 3-х підрозділів, містить загальне теоретичне підґрунтя

засад вивчення мотиваційного аспекта поведінкових реакцій незалежної особистості у психології та перекладознавстві, а саме визначенню понять «мотивація», «мотив», «теорій особистісного розвитку», «теорія досягнення потреб Мак-Клелланда», «теорія очікування Віктора Врума», «теорія мотивації Портера-Лоулера», «стимул-реакції», «мотиваційний дискурс», «поведінка особистості», «художній текст з мотиваційними аспектами» та «специфіка роману».

Розділі 2 структурно складається з 2-х підрозділів, має більш практичний характер та присвячений обґрунтуванню фактичного стану досліджуваної проблеми, а саме мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості на матеріалі українськомовного перекладу роману Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу». Теоретичні положення й методичні підходи є основою для аналізу підібраних матеріалів.

У **Розділі 3** можна знайти аналіз практичних способів відтворення матеріалу та трансформацій для досягнення адекватності перекладу відібраних фрагментів іноземною мовою, які розглянуто в попередньому розділі.

У загальних **висновках** є підсумки дослідження щодо відтворення та специфіка мотиваційного аспекту поведінкових реакцій незалежної особистості та окреслюють його подальші перспективи.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО АСПЕКТА ПОВЕДІНКОВИХ РЕАКЦІЙ НЕЗАЛЕЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1 Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості у психології

Мотивація є об'єктом психологічних досліджень з початку сімдесятих років двадцятого століття. Савчук Н. М. робить висновок, що в сучасній лінгвістиці поняття мотивації істотно розглядають в різних аспектах та відзначає його неоднозначність [24: 6]. Для того, щоб зрозуміти сутність мотивації, потрібно розглянути джерело та визначення, які надають різні дослідники. В матеріалістичному підході мотиви розглядаються як результат фізичних потреб людини [12: 63]. У деяких наукових працях роблять акцент на напрям дослідження, тобто від цього залежить визначення.

Американський психолог Едвін А. Лок визначив мотивацію як приємний або позитивний емоційний стан, що виникає в результаті оцінки досвіду роботи [44: 396].

Деякі лінгвісти та філологи беруть до уваги визначення мотивації як когнітивне прийняття рішень, де намір зробити поведінку, спрямовану на досягнення певної мети, через ініціювання та моніторинг [43: 45].

У багатьох наукових роботах можна зустріти слово мотивоване поряд з мотивацією. Вважають, що обидва терміни вперше вжив Фердинан де Соссюр [32: 194]. З тих пір багато науковців намагаються довести, що це однакові або різні поняття. Наприклад, Алексеєнко Т. Ф. вважає, що мотивація – це більше, ніж просто мотиви або рушійні сили, які спонукають нас до дій. Мотивація – це складна і динамічна категорія, яка містить в собі не лише конкретні мотиви, але також наші потреби [1: 20]. Наші потреби є одними з основних факторів, які

визначають, чому ми вчиняємо те чи інше у певній соціальній ситуації. Це означає, що мотивація виникає з наших потреб і може змінюватися від ситуації до ситуації. Мотивація – це складний процес, який включає багато різних чинників.

Волинкін К. В. зазначає, що мотив є спонуканням суб'єкта до певної поведінки або діяльності [5:11]. Якщо надати людині стимул, то стимул не завжди призводить до дії безпосередньо. Для того, щоб особа почала діяти, потрібна мотивація. Це усвідомлення внутрішнього спонукання розглядається багатьма психологами як справжній мотив до вчинку. [5:15].

Зіняк В. Л. вказує, що «одне з найпростіших і розповсюджених визначень мотивації: мотив – це внутрішня цінність виконуваної діяльності» [11]. Він підкреслює важливість внутрішніх мотивів у людській діяльності, тобто мотивів, які виникають внаслідок особистих переконань, цінностей та внутрішніх потреб. Внутрішні мотиви можуть бути потужною силою, що стимулює людину до досягнення цілей і задоволення її потреб. Можна зрозуміти, що Зіняк В. Л. не розділяє ці поняття та припускає, що мотивація людини – це процес, який можна визначити як внутрішніми, так і зовнішніми факторами [11].

Швець Н. В. порівнює різні думки та визначення щодо цього явища і робить висновок, що багато вчених використовують терміни або поняття, як «мотивація» і «мотиви», як ідентичні поняття. Це може створювати певні труднощі в трактуванні результатів наукових досліджень та обмежувати точність досліджень. [33: 196].

Існує багато теорій особистісного розвитку, які визначають особливості реакцій незалежної особистості на зовнішні подразники. Теорія самоактуалізації. Сміт та Кроньє розглядають теорію мотивації Маслоу і вони стверджують, що спосіб пояснення цієї теорії спирається на той факт, що люди хочуть збільшити те, чого вони хочуть досягти в житті, і їхні потреби встановлюються в пріоритеті відповідно до їх важливості [43: 45]. Це також

впливає на поведінку людини. Існують й інші теорії, які розглянемо нижче.

Теорія досягнення потреб Мак-Клелланда постулює, що деякі люди досягають успіху через пошуки [43: 46] «особистих досягнень, а не винагород» [45: 1387].

Теорія очікування Віктора Врума передбачає, що мотивація людини не визначається просто рівнем задоволення її потреб, а складається з передбачень, очікувань та оцінок стосовно результатів власної праці особи та цінності винагороди за ці результати. [20: 7]. Ця теорія також пояснює, що продуктивність, мотивація та зусилля залежать від мотивації індивіда, а такі змінні, як валентність, інструментальність і очікування, підтверджують це. Чим вище зусилля в роботі, тим вище продуктивність [43: 47]. Американський психолог канадського походження поділився, що теорія очікування допомогла йому упорядкувати докази щодо таких проблем, як вибір професії, задоволеність роботою та мотивація до ефективної роботи, і вказало на деякі аспекти кожного з цих явищ, яким не приділялося належної уваги [48: 331].

Теорія мотивації Портера-Лоулера охоплює різноманітні аспекти. Висновки моделі припускають, що індивідуальна поведінка знаходиться під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, раціональна і робить власний вибір щодо своєї поведінки, має різні цілі, бажання та потреби. Нарешті, люди вибирають між альтернативними способами поведінки [43: 47].

Таким чином дослідники роблять висновок, що теорія очікування визначає мотивацію в термінах бажання та зусиль, згідно з якими досягнення бажаних результатів є результатом взаємодії валентностей, інструментів та очікувань [49: 84].

Також існує теорія гуманістичної психології, яка підкреслює прагнення людини до вдосконалення, реалізації свого потенціалу та самовираження [7: 110]. Відомо, що Маслоу розглядав її як фундаментальний процес у кожному суб'єкті пізнань [7: 110].

Головне розглянути людину в природному та соціальному оточенні, тому

що «існує людина, занурена у мережу стосунків, взаємодій, а також впливів різного рівня, у тому числі й у мережу взаємодій сама із собою (з точки зору взаємодії із різними ролями, цінностями, власним досвідом)» [13: 6].

У своїх працях Халла К. Л. та Скіннер Б. Ф. розглядали поведінку в рамках початкової схеми стимул-реакції, тобто мотивацію людини формують різноманітні фактори, які можуть бути як свідомими, так і несвідомими, а також зовнішніми і внутрішніми [5: 11].

Змістовний компонент мотиваційного дискурсу – це та тема, що домінує для людини [34: 9]. Зазвичай можна помітити, що найпопулярніші теми пов'язані з досягненням успіху, уникненням невдачі, владою, самоактуалізацією, афіліацією і так далі, а також можна зустріти їх комбінації [34: 9].

Доктор психологічних наук Климчук В. О. провів аналіз тематики особистісних мотиваційних дискурсів, на основі якого зробив висновки та виокремив 26 провідних тем, серед яких: «значущі стосунки, афіліація, дружба, кохання; визнання, схвалення; підконтрольність, залежність; стабільність; самодетермінованість; досягнення успіху; духовність; матеріальне забезпечення» [14: 14].

Цікаво, що не тільки Халла К. Л. та Скіннер Б. Ф розглядали несвідоме у контексті мотивації особи, але й Патрісія ДеЮнг, яка пише, що «несвідоме – це не річ чи місце; це саморушійні способи поведінки чи організації себе-у-стосунках, які перебувають поза межами знань особистості про них, але формують її Я-досвід» [13: 69]. Тобто ті аспекти або явища, які відбуваються в психологічному процесі особистості поза свідомим сприйняттям і контролем.

Науковці розглядають поведінку особистості та підкреслюють, що особистість кожної людини унікальна, і ця унікальність впливає на їхню поведінку та реакції на різні ситуації [1: 15]. Сприйняття іншими цієї унікальності може бути важливим для побудови взаємовідносин та взаєморозуміння між людьми. Наприклад Алексеєнко Т. Ф. робить висновок,

що «соціальна поведінка особистості формується на основі її соціальної мотивації, зокрема, соціальних потреб щодо приналежності до соціальної групи, потребами спілкування, потребами повноцінної самореалізації і потребами соціального визнання» [1: 20].

Існують дослідження щодо поведінкових реакцій при переживанні внутрішньоособистісних конфліктів, які «визначається складною взаємодією негативних чинників середовища та особистісних особливостей, за якої саме ці чинники знаходять найбільш слабе місце у людини для опору» [17: 220], та робить висновок, що «у когнітивній сфері найбільш важливими критеріями такого конфлікту особистості є: суперечливість «образу Я», велика неузгодженість між образами «Я – актуальне» і «Я – ідеальне»...» [17: 221]. Під час цього протиріччя в житті людини стосуються тих аспектів, які грають важливу роль у формуванні найбільш ефективних стратегій досягнення важливих цілей для даної особистості. Ці протиріччя можуть виникати через те, що різні аспекти особистості вимагають різних рішень та підходів [17: 221].

Таким чином комунікатор може проводити маніпуляції з позитивним або негативним впливом, впливаючи на уяву, основну властивість людської психіки. Можна помітити повтор питання: «Джон питав, чому ми так довго готуємося до того часу, коли зможемо робити що хочеться, замість того, щоб просто робити це вже тепер» (1: 72), яке «веде до «перепрограмування» життєвої цілеспрямованості персонажів» [2: 377].

Ці маніпуляції із свідомістю, які багато в чому спираються на емоційно-чуттєві образи [33: 10], бо виразність та насиченість мовлення стає більш повною та інформативною, коли автор також включає свою оцінку або позицію у тексті [33: 11]. Оцінка в тексті може бути як авторські думки, емоції, точку зору або підкреслення важливості певних аспектів теми. Вона допомагає читачеві краще зрозуміти авторську позицію та ставлення до обговорюваної теми і може робити текст більш виразним та змістовним. Зазвичай адресанти в своїх працях постійно посилаються на якісь наукові джерела без вказівки

конкретних робіт і авторів теорій, відкриттів, методів [33: 10].

Климчук В. О зазначає етапи терапії фіксованої ролі на основі досліджень інших робіт [13: 70]:

1. Створення нарису самохарактеристики.
2. Розробка нарису фіксованої ролі.
3. Перевірка засвоєння.
4. Реальне життя.

Також терапія фіксованої ролі має дотичний підхід, який називається ціннісна підтримка. Гармонізація суб'єктних цінностей людини в психологічній допомозі передбачає активний процес розвитку особистості та підтримку у вирішенні її життєвих проблем шляхом адаптації та трансформації власних цінностей. [18: 19].

П'ятаченко С. М. дійшов до висновку, що «мовленнєвий вплив є одним із різновидів впливу соціально-психологічного та у широкому розумінні означає мовленнєве спілкування у аспекті його цілеспрямованості» [22: 12]. Важливо пам'ятати про теорію комунікативного впливу, де має бути баланс між досягненням мети адресанта та збереження комунікативного співробітництва з адресатом [25: 225], оскільки «комунікативний вплив ми кваліфікуємо як мовленнєву дію адресанта» [25: 226], а також це ключовий елемент мовленнєвої дії адресанта, спрямований на досягнення певних цілей у процесі комунікації, і його можуть застосувати в будь-яких видах мовленнєвої взаємодії.

Існують різні аналітичні засади дослідження реакцій незалежної особистості. Для соціально-психологічних досліджень потрібно «розглядати її життя в суспільстві, її рух у системі суспільних відносин» [19: 2]. Орбан-Лембрик Л. Е. підкреслює, що особистість людини є результатом взаємодії з соціумом, але водночас вона має свою незалежність і внутрішню свободу у прийнятті рішень і розвитку [19: 6].

Теорія особистості Альфреда Адлера складається з шести ключових

компонентів, а саме: «фіктивний фіналізм», «прагнення до переваги», «почуття неповноцінності і компенсації», «суспільний інтерес», «стиль життя» та «креативне «Я»» [29: 23].

1) При фіктивному фіналізмі «лише фінальні цілі можуть пояснити людську поведінку» [29: 23]. Остаточне розуміння поведінки може виявитися недосяжною метою, коли фінальна ціль вважається ідеалом, але саме справжній стимул-реакція забезпечує остаточне пояснення поведінки [29: 23].

2) Природним є бажання отримати перевагу, і це стимулює людину до вирішення різних аспектів свого життя і робить її більш амбітною у досягненні своїх цілей і подоланні життєвих труднощів [29: 23].

3) Почуття неповноцінності охоплює всі емоції, які виникають внаслідок соціальних або психологічних недосконалістю. Це може стати сильним стимулом, оскільки бажання подолати ці почуття спонукає до розвитку особистості та досягнення успіху [29: 23].

4) Суспільний інтерес властивий людям внаслідок їхньої природної суспільної природи; це свідчить про те, що люди, як соціальні істоти, прагнуть до удосконалення суспільства через свій інтерес до нього [29: 23].

5) Життєвий стиль визначають як основну систему, на якій ґрунтується функціонування та розвиток особистості. Ця концепція надає уявлення про те, що життєвий стиль є центральним каркасом, який об'єднує та взаємодіє з усіма структурними аспектами особистості, визначаючи її спосіб життя, цінності та спосіб реакції на навколишнє середовище [29: 24].

6) Креативне «Я» створює «суб'єктивну, динамічну, єдину, таку, що володіє унікальним життєвим стилем особистість, надає сенс життю, творить мету і продумує засоби її досягнення» [29: 24].

Психологи виокремлюють три ознаки свободи психологічних феноменів:

1) «здатність людини визначатись у своїй діяльності незалежно від зовнішніх чинників» [19: 5];

2) «можливість людини створювати принципово новий для її досвіду

продукт» [19: 6];

3) «побудова програми поведінки та діяльності на основі набутого досвіду» [19: 6].

Тобто незалежна особистість, яка має внутрішню мотивацію, часто вчинятиме дії, що відповідають її власним цінностям і переконанням, і не буде так сильно залежати від зовнішніх стимулів. Водночас зовнішня мотивація може спричинити тимчасову зміну поведінки людини, але не завжди призведе до стійкої зміни у поведінці. Однак «жодні зовнішні впливи не можуть спричинити активність людини, якщо вони не стануть мотивами, не будуть суб'єктно осмислені особистістю» [19: 6].

Е. Фромм виділяв внутрішню суперечливість людської природи, яка проявляється в двох ключових аспектах:

1) прагнення до самостійності;

2) людина хоче позбутися «цієї незалежності, яка призводить до відчуження» [29].

Здорова та самостійна особистість, яка активно діє і вибирає незвичайні шляхи в житті, формує свої власні території, які може залишити та перетворити, адаптуючи їх до нових умов у майбутньому [31: 40]. Ця особистість постійно проходить метаморфозу особливо, коли прагне чогось та має мотивацію для цього, тобто на основі вищезазначеного можна зробити висновок, що мотиваційний аспект – це частина поведінки, дій та реакцій людини, яка обумовлена її мотивами, тобто внутрішніми чи зовнішніми чинниками, які підштовхують її до вчинку чи прийняття певного рішення.

Таким чином мотивація це рушійна сила у житті кожної людини та важлива частина задля досягнення вдоволення емоційних та фізичних потреб протягом існування людства. Без мотивації наслідки можуть бути руйнівними та залишити невід'ємний шрам на поведінці та спогадах.

1.2 Особливості перекладу художніх текстів мотиваційної літератури та роль перекладача

Головне завдання перекладача як можна ближче та точніше передати суть, але під час такого перекладу деякі частини оригінального тексту можуть загубитися. Особливо відмічають складність інтерпретації тексту через культурні особливості.

Також ми не знаємо точного наміру адресанта, тому що ми не мовці і не маємо можливості заглянути у думки та стати на місце адресанта, щоб побачити реальну мотивацію. Не можемо безпосередньо спостерігати або оцінювати глибинні когнітивні процеси, які відбуваються у мозку людини під час сприйняття і розуміння інформації [10: 87]. Наша інтерпретація поверхневих сигналів, тобто того, що ми чуємо, бачимо, або сприймаємо, є обмеженою обробкою доступних даних. Люди не можуть одразу зрозуміти всі процеси, які не доступні для спостереження.

Метод перекладу тісно пов'язаний із типом тексту, а «тип тексту пов'язаний із прийняттям рішень у процесі перекладу та показує, як вирішувати проблеми на текстовому рівні, дає метод» [40: 6]. Проте кожен перекладач має набуті навички та керується певними правилами.

П'ятаченко, С.М. розглядає задачу перекладача при перекладі текстів мотиваційного дискурсу й виділяє «відтворення функціонального змісту тих засобів мовного впливу, які використовуються у тексті-оригіналі» [22: 19].

Також можна зауважити, що чим більше текст пов'язаний з культурою, тим більше необхідно відійти від буквального перекладу [35: 2561]. Крім образної лексики, яка орієнтована на адресата, звертань до людини або власного досвіду, не можна забувати про стиль, бо проблема стосується не лише пошуку стійкої термінології і теоретичних основ для виділення та опису окремих форм мотиваційного та художнього дискурсу [37: 9]. Вона також включає у себе завдання розробки універсальної моделі, яка б дозволила краще

розуміти та аналізувати ці форми дискурсу незалежно від конкретного контексту або мови.

Одним із прагматичних аспектів перекладу англomовних текстів є використання адаптації [22: 19] для того, щоб якнайкраще передати сенс вихідного тексту заради тих читачів, які не мають достатніх фонових знань у певній сфері. Перекладач може залучати примітки, ремарки, використовувати описовий переклад та вводити додаткову інформацію [22: 20] в межах розумного.

Важливо розглянути приклади перекладеного художнього тексту, щоб помітити, що «забезпечення балансу між змістом і формою не є легким завданням, часто перекладач змушений зробити вибір і знайти найкращий компроміс між семантичним змістом і естетичними елементами» [40: 12]. Загалом, якщо притримуватися форенізації, тоді культурні особливості вихідного тексту зберігаються. Проте, якщо перекладач розглянув всі варіанти і вирішим, що для цієї цільової аудиторії краще обрати техніку доместикації, тобто одомашнення тексту, тоді «всі культурні ознаки зникають і через це читач може думати, що переклад сам по собі є оригінальним твором» [40: 12].

Рудь А. О. також зазначає у своїх дослідженнях про необхідність враховувати вплив соціокультурних норм і цінностей на процес перекладу [21: 38]. Перекладач повинен ретельно відбирати, які аспекти оригінального тексту можуть суперечити соціокультурним нормам чи цінностям цільової аудиторії. Іноді перекладачі вимушені скорочувати або повністю виключати певні частини тексту, які б можливо порушили чутливі питання для культури. Такий підхід допомагає забезпечити той самий високий ступінь зрозумілості і прийнятності, як і в оригіналі, враховуючи специфіку соціокультурного контексту. У такому випадку доместикацію деякі вважають переписуванням, проте цей спосіб перекладу «вимагає від перекладача певної творчої компетентності» [40: 12].

Засекіна Л. В. та Засекін С. В. вважають, що «мовні знання містять знання

індивіда про семантичні, граматичні, прагматичні особливості мови вихідного тексту та мови тексту перекладу» [10: 113]. Так при перекладі заповнюють когнітивні лакуни і адресату полегшають розуміння тексту оригіналу [20: 20]. Такий переклад деякі філологи називають комунікативним, тому що перекладач повинен вибрати такі мовні та структурні рішення, які дозволять зберегти той самий зміст, стиль, інтонацію та емоційне відчуття, які має оригінальний текст. [22: 21]. Також цей спосіб зазначають як той, який найкраще підходить для художнього дискурсу.

Лінгвісти пропонують «підбір непрямого еквівалента, тобто конкретизація, генералізація значень або смисловий розвиток лексичних одиниць» [10: 115]. Вони зазначають, що за допомогою таких трансформацій перекладач створює текст, який відтворює зміст та інтенції вихідного тексту в новому мовному середовищі, тому що в перекладі важливо зберегти послідовність та взаємозв'язки між ідеями та частинами тексту, щоб передати всі необхідні інформацію та думки автора [10: 115].

Художній текст з мотиваційними аспектами має на меті спонукання, переконання, тому треба приділяти увагу «прагматичному потенціалу мотиваційної літератури, зокрема – маніпуляціям, засобам персуазивності, які використовуються у таких текстах» [22: 23].

Науковці також роблять акцент про прагматику. Помітили, що все більше перекладачів обирають та «вважають за краще знаходити назві не лексичний, а прагматичний еквівалент, який проходить через певну стратегію адаптації – жанрову, смислову, тощо» [23: 38]. Прагматичний еквівалент – це такий переклад, який не лише передає слова чи фрази з однієї мови на іншу, але й враховує контекст, мету тексту, структуру, інтенції автора, інтерпретацію читача, жанр і всі інші аспекти, які формують зміст тексту.

У художніх текстах мотиваційної літератури читач може зіштовхнутися з словом, яке «є своєрідним «маркером» усього тексту, але іноді вони створюють найменування парадокси, розгадка яких для читача лежить безпосередньо у

подальшому контексті» [23: 39]. Це також створює складнощі для перекладача. Потрібно знайти такий еквівалент, який би не розкривав одразу всю суть. Те саме стосується метафор, від яких можна відмовитись та «вжити стилістично нейтральний зворот, який відображає суть метафоричного висловлювання» [22: 22].

Найбільше художніх засобів саме у художньому дискурсі. Англійська дуже ідіоматична, що ускладнює розуміння. Тому вивчення ідіом є надзвичайно актуальним і корисним для того, щоб стати хорошим перекладачем [47: 175].

Богучарова О. І. досліджувала репрезентацію соматичного компонента в англійських фразеологічних одиницях, які «відображають поведінку, характер, риси, психічний або соціальний стан людини, фізичні якості індивіда, що накладає особливий акцент на код культури...» [3: 50]. Дослідниця зазначила десять лексико-семантичних груп соматизмів, які виділив Д. Райхштейн за семантичними ознаками: «характер, фізичний стан, відчуття-стан, відчуття-відношення, якісна характеристика людини, розумова діяльність, портрет, дії і вчинки людини, соціальне становище, ступінь віддаленості від об'єкта» [3: 44]. Такі соматичних одиниці фразеологізмів утворюються за допомогою різних експресивних виразів та міміки людини, «її жести, почуття і реакції людського організму на фізичні подразники» [3: 44]. Без фонових знань та словника етимології складно підібрати влучний еквівалент або знайти схожу за значенням ідіому, але різною за словниковим вмістом.

Проте Новожилова Д. О. у своїй науковій роботі звернула увагу на те, що в останній час з'явилося багато узгоджених виразів зі словами та значення деяких ідіоматичних виразів збігаються, незважаючи на те, що англійська та українська мови досить різні за структурно-семантичним змістом [42: 24].

Не можна не згадати метафору, яку також часто використовують у художньому дискурсі. Метафори, які використовують для вираження ідеї чи концепції, можуть викликати нерозуміння або неправильне сприйняття в різних

культурних спільнотах через різні асоціації, які викликають ці метафори в мисленні представників різних культур [28: 464]. Важливо ретельно розглянути метафору та образів у текстах при перекладі, а також потрібно обережно обирати відповідний стилістичний засіб, наприклад додавання, описово, вилучення або заміна, тому що дослівна трансформація може виглядати штучно, а «нова метафора сама по собі викликає нові емоції в тексті, та емоційно-оцінювальну реакцію читача» [9: 340], яку не можна спалюжити.

Необхідно наголосити на труднощах перекладу метафоричних епітетів, які «можуть бути виражені як атрибутивною, так і субстантивним словосполученням або навіть їх комбінацією, в цілому не властивою українському синтаксису» [15: 504]. Перекладачі зазвичай відтворюють їх за допомогою перестановки, додавання чи опущення.

П'ятаченко С. М. наголошує на компенсації і про два характери, які вона може нести, а саме семантичний або стилістичний. Семантична трансформація спрямована на відтворення лексичних одиниць, які не мають еквівалентів у цільовій мові, зокрема термінів або реалій. Під час перекладу тексту, особливо якщо мови відмінні за своєю структурою та виразністю, перекладач може використовувати стилістичну компенсацію. Стилiстична компенсація – це стратегія перекладу, за якої перекладач намагається передати ті самі емоційні реакції і враження читача вихідного тексту, які відображають авторський намір і стиль, в перекладеному тексті [22: 21]. Таким чином перекладач має більше звертати увагу на емоційно-естетичне значення.

На основі життя єгипетського перекладача Ріфаа ат-Тахтаві та його шляху до перекладу Набіль Аль-Ававдех робить висновок, що важлива креативність, «оскільки це єдиний інструмент, який дозволяє маніпулювати текстом і робити його прийнятним у контексті, для якого його перекладено» [40: 2563], а також вважає, що «успішний перекладач – це перекладач, який насамперед хоче вибрати книгу, яка йому подобається як читачу, перш ніж стати її перекладачем» [40: 2561-2562].

Під час перекладу романів слід враховувати такі фактори, як характеристика, обстановка та мова [39: 2]. Перекладач повинен звернути увагу на настрій, душевний стан персонажа та манеру мовлення, тому важливо уважно підходити до вибору слів, які промовляють персонажі. Джейн. Т. наголошує, що «це не повинно бути перешкодою на етапах еволюції персонажа» [39: 2]. Важливо правильно передати атмосферу, яку часто додають краси за допомогою різних художніх засобів, тому що «обстановку пов'язують персонажів з атмосферою або дають місце для існування персонажа» [39: 2].

Одна з найцікавіших речей у перекладі художньої літератури – це коли в тексті є гумористичні чи іронічні забарвлення, тому що «гра слів, заснована на багатозначності слова або оживленні його внутрішньої форми - у рідкісних випадках збігу обсягу багатозначності ігрового слова в джерелі та перекладачі зміст і принцип гри зберігаються; в інших випадках відтворення не передається, але може компенсуватися грою з іншим значущим словом, яке вводиться в текст» [46: 69]. Проте практика показує, що мовні збіги в грі слів надзвичайно рідкісна. Склярєнко О. пропонує опустити цю гру слів і компенсувати іншими словом або, як це робить більшість перекладачів, можна додати виноску з позначкою «гра слів». Таким чином «вміння донести до читача жарт, передати той гумор, який хотів донести автор, – найвища майстерність» [46: 69].

Часто у художніх текстах можна зустріти діалоги. Важливо знати нюанси розмовної мови та переконатися в значенні в цьому контексті, а особливо при можливій інтертекстуальності у тексті, тому перекладач повинен мати доступ до якісного словника або ресурсів, які допоможуть знайти точні еквіваленти слів та виразів з оригінального тексту [39: 3]. Збалансоване поєднання точності в перекладі окремих слів та уважності до логічної структури допомагає створити якісний та логічно послідовний переклад, особливо коли мова йде про складний жанр, такий як роман

Автори часто експериментують з тональністю мови для вираження різних емоцій персонажів. Джейн Т. вказує, що у такому випадку перекладач має мати

глибокі знання мови та вміння працювати з мовними нюансами на дуже професійному рівні, щоб забезпечити високоякісний та ефективний переклад» [39: 4].

Можна зробити висновок, що краще заздалегідь ознайомитися з наданим текстом та умовами заради того, щоб обрати найкращу методику. Для перекладу необхідні умови, зазначені вище, правильний стиль, якість формулювань, підбір експресивної лексики, знання про цільову аудиторію, особливості культури та інше. Особливу увагу слід приділяти тим метафорам, сенс яких розкривається пізніше для читача.

1.3 Художній дискурсу: образна специфіка концепту роману Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу»

Більшість філологів розглядають художній дискурс як комунікативний акт між адресантом, тобто автором, та адресатом, тобто читачем [26: 8], який заглиблений «в контекст епохи, культури, соціуму, закоріненою на ідеях, переконаннях, світоглядних орієнтирах адресанта, зорієнтованою на регулювання ідей, переконань, світоглядних орієнтирів адресата та об'єктивованою текстами художніх творів» [32: 58].

Фролова І. Є. та Омецинська О. В. зазначають, що дискурс є не просто передачею інформації від автора до читача, але також взаємодією, у ході якої смисл створюється та розвивається через спільне конструювання і взаємодію учасників комунікації [32: 53]. Психоаналітики сприймають сенс тексту більш складним, ніж просто той, який автор намагався внести в текст свідомо [25: 6], оскільки можуть бути несвідомі аспекти, які автор може не усвідомлювати.

Голікова Н. С. вважає, що основне призначення художнього дискурсу – це емоційний та естетичний вплив на адресатів [8: 39]. Також вона вказує на те, що сприйняття і реакція на художній текст – це взаємодія між автором і читачами, де і автор, і читачі приносять свої власні унікальні елементи в

розуміння тексту. Це відкриває можливість різноманітних інтерпретацій і глибший взаємозв'язок між автором і читачами [8: 39], навіть якщо ця інтерпретація може відрізнятись від того, що передбачав автор.

Важливо пам'ятати, що художній дискурс не несе відповідальність за об'єктивну правду на відміну від політичного дискурсу, тому що «будь-яке викривлення фактів вважається таким, що слугує специфічній меті художнього дискурсу» [26: 8]. В художній літературі автори часто використовують різні літературні прийоми, щоб створити особливу атмосферу, передати настрій, або підкреслити певні аспекти сюжету чи персонажів. Це може включати в себе зміну часових рамок, розміщення подій у специфічному порядку, внесення фантастичних елементів або навіть перетворення реальних фактів.

У текстах художнього дискурсу можна помітити зону наратора та персонажа. Фролова І. Є. та Омецинська О. В. виділили та розподілили головні риси та особливості цих зон:

- 1) «У зоні наратора представлена глобальна наративна стратегія, конкретизована у локальних стратегіях – об'єктно-аналітичній та суб'єктно-аналітичній» [32: 58].

Об'єктно-аналітична стратегія має на меті показати автора як той, хто передає реальні факти без суб'єктивної оцінки. Суб'єктно-аналітичний стиль сприймає події не лише як самі факти, але й через призму суб'єктивного авторського коментаря до них через особисті думки, почуття і оцінки щодо певних подій [32: 57]. Тексти в суб'єктно-аналітичному стилі часто спрямовані на вплив на читача, викликаючи його емоції, думки або реакції через сильний суб'єктивний підхід автора до подання матеріалу.

- 2) «У зоні персонажів – глобальна репрезентативна стратегія, яка є відтворенням стратегій учасників реальної міжособистісної діалогової взаємодії» [32: 58].

Це чудово видно у романі Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу». Автор бере за основу концепт придорожніх кафе, де постійно роблять зупинку

мандрівники, які мають гарну можливість поділитися своїми проблемами з людьми, яких мало ймовірно, що зустрине у майбутньому. Відвідувачі як швидкоплинний час: приходять й уходять.

Зі сторони психології виявили, що в романістиці Дж. Стрелекі вкладає «техніка психологічної «переробки» людини і становить сюжет та зумовлює композицію» [2: 380]. Книга майже вся складається з системи «мотивованих пов'язаних діалогів, характерних для драматургії як роду літератури» [2: 379]. Під час цих бесід можемо помітити комунікативну інтенцію у вигляді порівняння та з, на перший погляд, різними історіями, але схожим мотивом. У текстах чи оповіданнях, де є наративний елемент, посилання на попередні тексти означає, що наратор повинен звертатися до подій, персонажів або іншої інформації, яка була вже викладена в попередніх частинах тексту. Це допомагає читачу розуміти зв'язок між різними частинами історії і відтворювати сюжетний контекст [36: 23]. З допомогою таких імпліцитних та інтертекстуальних відсилок наратор настановує персонажа та читача на саморефлексію.

Фролова І. Є. та Омецинська О. В. відмічають, що наратор та персонажі можуть взаємодіяти, створюючи складнішу наративну структуру, де різні ролі взаємодіють та впливають одна на одну. Це може бути важливим для розкриття характерів, створення інтриги або передачі певних ідей в тексті [32: 58]. Також ці діалоги «не дозволяють демонструвати психологічне занурення, як у класичній романістиці, разом із тим, презентують психологізм драматургічних форм» [2: 379].

Дуже цікаво, що у книзі «Кафе на краю світу» можна побачити схожість з терапією фіксованої ролі, яка належить Деніелу Зіглеру та Ларрі Хьелл. Ніби власник кафе, офіціантка та давні відвідувачі кафе уособлюють роль терапевта, читач через призму Джона, головного героя, - це клієнт, якого підштовхують зануритися у себе та поділитися певними деталями, за допомогою яких «терапевт» створює характеристику відвідувача. На основі цих даних ми

отримуємо справжню або вигадану історію, а точніше нарис фіксованої ролі, при створенні якої враховують не тільки фактичні дані, але й елементи уявлення, цінності або певні конструкції, які можуть призвести до створення образу, що не має жодного відповідника в реальному житті [13: 70]. Це спонукає головного героя та читача до «самотійного пошуку, розширення бачення своїх можливостей, перегляду свого життєвого досвіду з критичних позицій» [13: 70].

На третьому етапі «перевірки засвоєння» обговорюють історію з усіх сторін, щоб глибше розібрати її. Такого явного четвертого етапу «реального життя», на якому терапевт пропонує клієнту одягнути роль неіснуючої особистості, ми не бачимо, але Джон згадує події у кафе та намагається змінити власне життя за деякими принципами героїв: «як і Енн, я починаю поволі» (1: 123) та «кінець кінцем я відшукав її, поєднавши методи, про які розповідали Кейсі та Енн» (1: 123).

Джон П. Стрелекі цікаво подає свої матеріали та думки через метафору, яка не тільки «виступає як стилістичний прийом чи спосіб образного вираження змісту для посилення образно-виразної функції мовлення» [6: 31], а й змінює світосприйняття.

А. П. Гаврилюк наголошує, що мовець сприймає нову ситуацію або поняття та шукає подібності до того, що вже знає, і на основі цих подібностей створюють метафору для пояснення або передачі нового поняття [6: 31]. Філологи зрозуміли, що метафора створює панорамність образу, яку дослідники розглянули та зробили висновок, що вона «спирається на зорову природу образу, примушує по новому поглянути на сутність конкретної лексики...» [9: 340].

У передмові автор описує власний тернистий шлях, який привів його до кафе, тобто автор, а точніше попередня версія Джона П. Стрелекі, яка ще не мала й не бачила шляху до своєї МІ (мети існування), виступає у ролі головного однойменного персонажа.

Джон не хоче витратити свій власний час, тому виїжджає з лінії автівок і приймає рішення знайти іншу дорогу. На жаль, чоловік загубився та у нього закінчується пальне, і якраз випадково та вчасно він знаходить придорожнє кафе «Чому ви тут?». З самого початку гарна метафора та порівняння, бо потім читач побачить, що чоловік не тільки фізично загубився, а й морально, через це він ніби робить паузу для того, щоб обдумати своє життя: «Я заблукав у дорозі й так само заблукав у житті; не знав, куди саме прямую та чому рухаюся в тому напрямку» (1: 11).

Цікавий момент з пальним, яке може виступати у ролі образу-символу ресурсу, якого не вистачає головному персонажу. Після усіх розмов та саморефлексії, у нього з'являються сили продовжити далі та перестати тонути у власному житті. Джон готовий їхати далі, бо завдяки власнику, без якого не було б кафе, він отримує не тільки натхненні розмови, а й підказку щодо місцезнаходження автозаправки, де він зможе наповнити бак, завести машину, подумати щодо своїх пунктів дій у плані під назвою життя та вирушити у нову подорож.

Також за допомогою порівнянь та опису природи можна прослідкувати зміну стану героя. На початку, коли Джон пригнічений: «Останні промені денного світла мальовниче відбивалися від хмар рожевим та жовтогарячими відблисками, хоч я, зосереджений на дорозі й занурений у відчай від погіршення свого становища, цього майже не помічав» (1: 20). А в кінці, після відвертих розмов на ті теми, які турбували персонажа: «Сонце тільки-но з'явилося над деревами... У повітрі трималися залишки нічної тиші, яку от-от розкрають звуки нового дня. Я почувався відпочилим і живим» (1: 122).

У романі Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу» простежується неявна філософська основа у кожній історії з мораллю. Наприклад, це можна відмітити у епізодах про черепаху, де офіціантка Кейсі розповідає головному герою про свої спостереження за зеленою морською черепахою. Як жінка спочатку намагалася встигнути та перегнати рептилію, але у неї не вийшло. На

наступний день вона не полишила свою ідею та знову спробувала, а потім зупинилася, щоб зі сторони глянути на дії рептилії, яка синхронізувала свої рухи з рухами води. Тоді Кейсі, яка перенесла історію з черепахою на власне життя, отримала важливий урок у житті, бо «смысл, який метафора відкриває людині, пов'язаний з індивідуальним досвідом» [15: 504]. Таким чином Джон П. Стрелекі це «митець, що створює художню картину світу, спирається на певні філософські ідеї...» [32: 56] та психологічні.

Бовсунівська Т. В. чудово описала, що лежить в сюжетній основі цієї книги, а саме «тонкі грані психологічних коливань між страхом втратити все і жахом втратити мрію...» [2: 378]. Яскраво це показано з темою смерті на початку книги, коли герой не побачив «жодної людини, а назва дороги, якою ви прямуєте, починається зі словами «старий», як-от «Стара траса 65», ситуація видається моторошною» (1: 18). Цей страх посилювався, коли він прямував, то навколо все було одноманітним, але у відчаї повернув на іншу дорогу й «із жахом дізнався, що назва цієї дороги також починається зі слова «старий»» (1: 19).

Взагалі саме кафе схоже на свідомість людини, яка стикається з різними думками. Бовсунівська Т.В. зазначає про міфологізацію кафе «Чому ви тут?», яке виступає місцем «...таємничого перетворення людської душі подана з елементами сучасних технологій» [2: 378] і також розглядає це місце через призму міфів, коли у давнину боги давали людині призначення, а зараз вона блукає і не знає напрямку. Так само Джон, який «...ввімкнув телефон і розкрив мапу. На дисплеї висвітилося лише одне: «Система недоступна»» (1: 17).

Джон П. Стрелекі створює нову реальність індивідуальну казку для відвідувачів у вигляді кафе, де автор поєднує реалістичне й фантастичне [30: 9] у вигляді зміни напису у меню. Ця образність створює ефект «універсальності», який «досягається завдяки наближенню символу до метафори» [30: 9]. Також «фантастична сутність цього кафе проявляється, щойно такий відвідувач заходить до нього» [2: 379]. Всі чудово розуміють цю фантастичну нотку, але

«вона їх не жахає, навпаки, розташовує до приязного спілкування» [2: 379]. Хоча, наприклад, Джон на початку хотів «схопити куртку й піти. У цьому закладі однозначно було щось дивне, і я не був певен, що в хорошому розумінні цього слова» (1: 27).

За допомогою філософії, психології та метафоричних образів та загальноживаних слів читач може відкривати нові рівні розуміння і знаходити особисті смисли, які відповідають його власному досвіду, погляду або ставленню до теми. Таким чином, літературний текст стає багатограним і може досягати багатьох читачів на різних рівнях розуміння [8: 53], а також спонукати адресата задуматися про власне життя. Крім численних індивідуальних метафор, у книзі можна знайти інші одиниці, які здатні до асоціативно-образного переосмислення в контексті: антропоніми, контекстуальні антоніми та синоніми, повтори, порівняння, образи-символи, які є наслідком глибокого філософського мовомислення.

Висновки до розділу 1

1. Досі є проблема у визначенні мотивації та мотиву, проте поведінкову реакцію можна зустріти поряд з терміном мотивація. Також над свідомістю можуть проводити різні маніпуляції, від чого поведінкова реакція може змінюватися. Різні аспекти індивіда допомагають у визначенні та розробки найкращого шляху для досягнення мети, а незалежна особистість прагне до нового, що призводить до метаморфози.

2. Переклад мотиваційної літератури вимагає особливої уваги, оскільки ці тексти часто містять елементи, які спонукають чи надихають. Важливо знати різні методи перекладу, щоб оцінити та підібрати найкращу тактику. Обов'язково потрібно розглянути усі ризики втрати нюансів та культурологічних особливостей тексту оригіналу на рівні стилю та лексики, а також уникнути грубих помилок, щоб адресат отримував ту мотиваційну силу, яку передбачали в оригінальному тексті.

3. Через образи, порівняння, метафори та символи автор спілкується з читачем. Таким чином у романістиці Джона П. Стрелекі знайдено концепцію автор та читач, філософські та психологічні компоненти, які підсвідомо впливають на читача через призму головного героя та його оточення.

РОЗДІЛ 2

ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ РЕАКЦІЙ НЕЗАЛЕЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У КОНТЕКСТІ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

2.1 Відтворення мотиваційного аспекту поведінкових реакцій незалежної особистості

Розглянемо контекстне текстове втілення досліджуваного лінгвістичного явища на основі оригіналу роману.

(2) *Just as I was lost on the road, I was lost in life as well — unsure of exactly where I was going or why I was moving in that direction* (CEW, 7). Автор передає стан героя за допомогою дієслова *lost* ‘заблукав’, яке має негативне конотативне значення: 1. «зникнути, пропасти невідомо куди через чиюсь неуважність; загубитися» (СУМ); 2. «стати або здатися непомітним, дрібним на фоні кого-, чого-небудь» (СУМ). Теж саме стосується *unsure* ‘не знав’ або ‘не впевнен’: 1) «який не має впевненості у чому-небудь, який сумнівається в істинності чого-небудь» (СУМ); 2) «який виражає нерішучість або свідчить, що комусь бракує впевненості у чому-небудь» (СУМ). Через порівняння дороги та життя Джон П. Стрелекі наголошує на тому, що незалежна особистість може бути дезорієнтованою, тому потребує пошуку нового напрямку в житті. Це може стати мотивуючим кроком, спрямованим на розуміння себе, потреб та цілей.

(4) *More than anything though was that most days I found myself wondering if there wasn't supposed to be more to life than spending ten to twelve hours per day working in a cubicle* (CEW, 7). Джон П. Стрелекі висвітлює найпоширеніший тип роботи у офісі. Слово *more* ‘більше’ вказує на бажання більшого або кращого; *wondering* вказує на внутрішнє питання або сумнів. За допомогою риторичного запитання та порівняння автор привертає увагу та вливає на читача, який з Джоном починає шукати відповіді на питання, особливо якщо це

збігається з життєвими проблемами або низьким рівнем задоволення життя. Це може бути мотивом до зміни у життєвому розпорядку, пошуку можливостей та досягнення нових цілей, що може стати важливою складовою успішного розвитку незалежної особистості.

(5) *During high school I'd prepared for college. In college I'd prepared for the work world. Since then I'd spent my time working my way up in the company where I was employed. Now I was questioning whether the people who helped direct me along those paths, were simply repeating to me what someone had repeated to them in their lives (CEW, 7). Можна помітити внутрішній конфлікт та пошуки власних бажань через послідовність дій, риторичні питання та переосмислення кроків у житті. *Prepared* вказує на готовність до подальшого етапу; *working my way up* символізує бажання просунути вперед, тобто розвитку, а *questioning* звертає увагу на появу сумнівів або необхідність переоцінки свого шляху. Це може стати мотивованою дією для кращого розуміння себе, тому виникає потреба у саморефлексії, а також спроби досягнути більшої автентичності в своєму житті.*

(8) *The road was two lanes, one taking me farther from where I'd come, the other taking me back. I really wasn't sure which one I should be on (CEW, 12). Основні слова, які вказують на мотивацію, є *really wasn't sure*, тобто сумніви та коливання, та *which one I should be on*, вказує на необхідність визначення найвідповіднішого напрямку. Можна помітити використання метафори, коли Джон знаходиться на роздоріжжі, що має два значення: 1) «місце, звідки розходяться або куди сходяться дві чи кілька доріг; розпутьтя» (СУМ); 2) «у стані нерішучості, важких роздумів, вагань» (СУМ). Це викликає відчуття невизначеності та непевності у виборі правильного курсу, що може вказувати на його потребу в орієнтації та визначенні своїх мети та цілей, тобто це мотивація до зміни життєвого шляху або досягнення нових результатів.*

(10) *“Why are you here, John?” she asked. I paused for a moment, “Well, I was going along and ran into some problems. When I tried to work my way around*

them, I ended up getting pretty lost (CEW, 18-19). Знову можна помітити акцент на дієслово *lost* ‘загубився’ з негативним конотативним значенням. Запитання від Кейсі *Why are you here?* стосується причини або мотиву присутності особи, що спонукає до роздумів. Коли людина знаходиться у складній ситуації, вона може мати мотивацію до пошуку вирішення проблем. Наприклад, Джон намагається знайти вихід з ситуації, залучаючи інших людей. Ця ситуація може свідчити про розвиненість комунікативних навичок, готовність до співпраці та допомоги, а також про мотивацію до розвитку, оскільки Джон готовий слухати думки інших людей, брати їх до уваги та навчатися.

(12) *If you change the question from something you ask someone else, and instead make it something you ask yourself — you'll no longer be the same person* (CEW, 24). У цьому реченні є граматична конструкція умовного майбутнього часу *you'll no longer be the same person*, яка вказує на можливість зміни особистості при внесенні змін у підході до постановки питань. Також імпліцитно спонукають не спиратися на думку людей, а переосмислити самотійно, що може призвести до зміни особистості, переконань і підходу до життя. Це відбувається за допомогою послідовних думок та фраз *change the question, ask someone else, ask yourself* та *no longer be the same person*, які мають семантичну спрямованість на зміну підходу до питань та внутрішніх роздумів, що є важливими аспектами мотивації.

(14) *Many people are fine. But some seek something more fulfilling than fine, something greater* (CEW, 27). На початку другого речення автор використовує *but* та створює контраст між *many people are fine* і *some seek something more fulfilling*, що вказує на різницю в мотивації між цими двома групами. Через ступень порівняння *greater* ‘більшого’, який стоїть як протиставлення *fine* ‘гарзд’, автор наголошує на мотивацію покращення свого стану. Така лексика як *seek, more fulfilling, greater*, мають семантичну спрямованість на бажання знайти щось більше, ніж просто *fine*. Наприклад, *seek* вказує на активність пошуку, *fulfilling* та *greater* підкреслюють бажання досягти більшого

задоволення.

(15) *Like I mentioned, asking the question creates the drive to seek out the answer. Once someone finds the answer, an equally powerful force emerges. You see, once a person knows why they're here, why they exist, their very reason for being alive — they'll want to fulfill that reason. Think of it like seeing where the X is on a treasure map. Once you know where the X is, it's harder to ignore the treasure. It's harder to not go after it. In this case, once someone knows why they're here, it's emotionally and even physically more difficult to not fulfill the reason (CEW, 29). У цих реченнях слова та вирази, такі як *seek out, finds the answer, powerful force, reason for being alive, want to fulfill, harder to ignore, go after it, emotionally, physically, fulfill the reason*, мають семантичну спрямованість на бажання досягти мети. Вони описують, як внутрішні мотиви та знання своєї мети можуть стати потужними силами, які ведуть до дії. Наприклад, *harder to ignore the treasure* ‘важко ігнорувати скарб’ та *harder to not go after it* ‘важко не піти по нього’ вказують на незаперечну привабливість скарбу, що допомагає передати ідею автора більш яскраво.*

(18) *Sometimes you just don't know how ready you are for something filling* (CEW, 34). Слова *don't know* вказують на невизначеність або невпевненість, *how ready you are* – готовність до чогось та *something filling* вказує на бажання знайти щось, що заповнить потреби або принесе задоволення. Це несвідомий саморушійний спосіб поведінки, який призводить до бажання людини досягнути чогось більшого, відчутти наповненість та задоволення.

(19) *“Suppose someone asks themselves why they're here, and eventually they figure out the reason....” I hesitated, “Then what?”... “First of all, they can do whatever they want with that knowledge. They uncovered it, and it belongs to them. They have ultimate and total say about what happens next.” (CEW, 35). Імпліцитний вплив на особу за допомогою чітких наслідків дій інших, які знайшли відповіді на власні питання, а також повідомлення про свободу вибору або владу щодо своїх подальших дій. Автор робить акцент на *ultimate**

‘вирішальне’, що має позитивне та негативне конотативне значення за словниками: 1) “happening at the end of a long process” (OLD); 2) “most extreme; best, worst, greatest, most important, etc” (OLD); 3) “the greatest or most extreme form or example of something” (TBD), але це вже адресат вирішує для себе щодо змісту звернення. Це може бути важливим стимулом для саморозвитку та досягнення особистих цілей.

(20) *Do whatever you want that fulfills the reason why you're here* (CEW, 36).

Застосовують спонукальне речення, у якому висловлюють заклик до дії, це підштовхує людину та збільшує її бажання до виконання своєї мети. *Do whatever you want* вказує на свободу вибору і виконання різних дій. *Fulfills the reason why you're here* – мотивацію до досягнення цілі свого існування, на пошук та виконання чогось, що має сенс і значущість.

(21) *If your definition of helping people means joining the medical profession, do that. If it means building shelters in an impoverished area, do that. Maybe you feel becoming an accountant and assisting people with their taxes is the way you want to help. Then do that* (CEW, 36). Повторення певної конструкції речення з різним сценарієм надає вибір та розширює можливості людини, а також заохочує знайти себе у певній професії. Мотиваційний аспект поведінки проявляється в діях відповідно до власних цінностей і життєвих цілей. Можна відмітити повторення кінцівок *do that*. За допомогою стилістичної функції епіфори можна розглядати це як повідомлення, яке справляє переконувальне враження на адресатів щодо обрання власного напрямку, який відповідає їх особистісним уподобанням та здібностям, а також схиляє погодитися з думкою автора. Це надихає особистість до самореалізації та виконання завдань, які задовольняють та є цінними для людини.

(24) *When a person knows the reason they're here, they've identified their 'Purpose For Existing'* (CEW, 37). Автор підкреслює важливість мети у житті й спонукає досягти своєї мети, пройти шлях через пошуки причини. *Knows the reason they're here* звертає увагу на свідомість основної мети або сенсу

існування, а фраза *identified their 'Purpose For Existing'* вказує на процес визначення своєї мети у житті, на пошук і зрозуміння чому людина існує. Мотивація базується на тому, що людина вірить у те, що досягнення цілей принесе їй задоволення та щастя, а також на тому, що вона розуміє, які дії потрібно зробити для досягнення цих цілей.

(25) *During someone's lifetime, they may find ten, twenty, or hundreds of things they want to do to fulfill their Purpose For Existing* (CEW, 37). Описано процес, через який людина проходить впродовж життя. За допомогою ключового дієслова *they want to do* виражено бажання вчиняти певні дії, а *fulfill their Purpose For Existing* – вказує на бажання досягнути своєї основної мети чи сенсу існування. Змінюється кругозір, бажання та інтереси, таким чином особа може обирати різні напрямки та можливості доступні на певному етапі життя та тільки вона може знати, яким чином вони поєднуються для досягнення власної мети, а інші вже побачать результат.

(27) *Maybe learning about what could fulfill my Purpose For Existing is as simple as exploring and getting exposure to different people and things related to it* (CEW, 38). Мотивація до пошуку інформації підкреслено дієсловом *learning* та розробки плану щодо своїх подальших дій, тому що, коли людина має мету, потрібно робити певні кроки, а для цього потрібно дослідити світ, щоб знати у якому напрямку рухатися. *As simple as exploring and getting exposure to different people and things related to it* вказує на спосіб досягнення цієї мети, а саме, через дослідження, знайомство з різними людьми і різними аспектами пов'язаними з цією метою.

(28) *We're all limited by our current experiences and knowledge. The important word there is current. More than ever before in human history, we have access to information, people, cultures, and experiences from all over the world* (CEW, 38). Автор підкреслює поняття *limited* 'обмежують' та наголошує на тому, що ми не повинні жити лише у рамках нашого поточного досвіду, який не дозволяє збагатити свій кругозір та бажання. У кожного наступного покоління

більше можливостей та доступу до розширення своїх знань за допомогою залучення безлічі інформації, людей, культур та досвіду з усього світу. Це може стимулювати незалежну особистість до відкриття нових горизонтів.

(29) *As we try to find what will fulfill our PFE, our limits today aren't really about accessibility. They're about the limitations we impose on ourselves* (CEW, 38).

Можна помітити протиставлення *limits* 'меж' та *accessibility* 'доступність' заради контрасту, що спонукає задуматися, що кожна людина сама визначає чим може поступитися, що вона може зробити, а що для неї табу, тому речення акцентує увагу на *we try to find*, тобто внутрішнє бажання особистості досягти своєї мети та розкрити свій потенціал. Це надихає на те, щоб діяти та рухатися вперед, не ставлячи перед собою зайвих обмежень та заохочує до подолання бар'єрів, розкриттю свого потенціалу та досягненню більш високого рівня задоволення в житті та зростанню як особистості.

(30) *Without knowing exactly why I'm here, and what I want to do, I just do what most people are doing* (CEW, 38). У цьому реченні *what I want to do* відображає проблему особистості, у якій відсутня ціль, бажань до змін та прогресу. Прийменник *without* використовують для вираження відсутності чогось, як, наприклад, у фразі *without knowing* підкреслює нестачу чіткості та розуміння. Через брак мотивації і визначення своєї мети існування людина піддається зовнішнім впливам, що може призвести до відчуття незадоволеності та стресу. Для досягнення мети в житті важливо мати чітке розуміння своїх цілей та бажань і діяти відповідно до них, не піддаючись зовнішнім впливам і поглядам інших людей.

(31) *In your experience, has 'doing what most people are doing' helped you fulfill your Purpose For Existing?* (CEW, 38). Тут підкреслюють важливість самостійної мотивації, а також самовизначеності у досягненні особистої мети. У цьому контексті Present Perfect у дієсловах *has helped* є частиною питання про вплив певних дій, які розпочалися у минулому і можуть тривати досі. У реченні мотиваційний аспект це спроба з'ясувати, чи сприяло певне рішення або дія

досягненню основної мети або мотивації. Кейсі ставить під сумнів корисність сліпого копіювання поведінки інших через застосування риторичного питання, який викликає потяг до пошуку власної відповіді, а також переглянути свої погляди на життя.

(32) *Has doing what most people are doing, helped me fulfill my Purpose For Existing? (CEW, 39).* У цьому фрагменті *helped* вказує на вплив чи результат дії, а *doing what most people are doing* на саму дію або спосіб поведінки. Також *has* використовують в Present Perfect для питання про те, чи має ця дія, яка була частиною минулого досвіду, має відношення до сучасного стану. Знову за допомогою риторичного питання особистість починає задумуватися щодо власних потреб у житті. Мотивація може бути спровокована рефлексією над тим, що ми робимо, чи це допомагає нам в досягненні нашої мети існування та як ми можемо змінити свої дії, щоб стати більш ефективними.

(33) *When the turtle was swimming, it linked its movements to the movements of the water. When a wave was coming at him, he would float, and paddle just enough to hold his position. When the pull of the wave was from behind him though, he'd paddle faster, so that he was using the movement of the water to his advantage (CEW, 40).* Автор використовує зіставлення черепахи з Кейсі для того, щоб глибше розкрити та яскравіше відобразити мотивацію щодо пошуку оптимального способу досягнення своєї мети (у цьому випадку – рухатись у воді) шляхом адаптації до зовнішнього середовища. У цьому фрагменті *he'd paddle faster* вказує на зміну стратегії черепахи. Можна вважати, що це прояв інстинкту виживання черепахи і демонструє її мотивацію до досягнення мети у своїх умовах, а не протиставленням їм.

(34) *The turtle never fought the waves. Instead, he used them. The reason I hadn't been able to keep up with him was because I was paddling all the time, no matter which way the water was flowing. At first this was fine, and I was able to stay with him. I even had to slow my paddling sometimes. But the more I battled against the incoming waves, the more tired I became. This meant that when the wave was*

going out, I didn't have enough energy to take advantage of it (CEW, 40-41). У цьому реченні *never fought the waves* підкреслює, що черепаха уникає прямого протистояння хвилям, що може вказувати на розуміння її природи та намір використовувати рух води для своєї користі. Не завжди потрібно боротися, особливо коли не вистачає сил та енергії. Ця розповідь з використанням рух води для досягнення своєї мети може служити прикладом того, що іноді особистість повинна розглянути та пристосовуватися до ситуації, щоб досягти успіху.

(36) *Each day there are so many people trying to persuade you to spend your time and energy on them* (CEW, 43). Ключовим словом тут є *persuade* 'вмовити'. Особистість має навчитися відмовляти людям, якщо це не відповідає її бажанням і потребам, заради свого комфорту та енергії, щоб у подальшому ніхто не маніпулював та не використовував її у власних цілях.

(38) *I realized that in my life, the incoming waves are made up of all the people, activities, and things that are trying to capture my attention, energy, and time but are not associated with my PFE. The outgoing waves are the people, activities, and things that can help me fulfill my PFE. So the more time and energy I waste on the incoming waves, the less I have for the outgoing ones* (CEW, 44). Частина *trying to capture* спонукає розглянути свої спроби щодо мети існування. Джон П. Стрелекі використовує метафору у контексті термінів *incoming waves* і *outgoing waves*, тобто хвилі для опису дій, які відносяться до особистих цілей та бажань особи, а також для відображення мотивації. Протягом життя відбувається цикл людей, частина яких може піти. На кожному етапі є однодумці, які надихають та допомагають правильно направити зусилля, а є ті, хто намагається стати перешкодою на шляху до досягнення особистих цілей. Мотиваційний аспект відображено у рішенні людини про те, що є важливим для неї, і зосереджується на напрямку своїх зусиль заради мети.

(39) *Well, I realized that for me, every day is an opportunity to fulfill the answer to the question you glimpsed on the back of the menu. Every day is a chance*

to do the things I want. I don't need to wait until 'retirement' (CEW, 48). Автор описує синдром відкладеного життя, коли людина знаходиться в очікуванні сприятливого часу для щасливого життя, за допомогою Present Simple (*is i do*), що вказує на актуальність і постійність дій за допомогою маркеру часу *every day* та *I don't need to wait*. Імпліцитно впливають на читача та заохочують незалежну особистість зрозуміти, що кожен день може бути використаний як можливість зробити те, що вона хоче. Графічна особливість лапок це виділення слів і фраз, які мають особливий сенс та значення. У цьому речення це *retirement*. Вживання *I want* 'я хочу' передає власну мотивацію та бажання.

(40) *Why is it we spend so much of our time preparing for when we can do what we want, instead of just doing those things now?* (CEW, 49). Здебільшого люди живуть за правилами та очікуваннями соціума, це призводить до того, що люди намагаються виконати список справ, а потім вже насолоджуватися своїм життям. Наприклад, *spend so much of our time* з акцентом на прислівник *so much* вказує на велику кількість часу, яку ми витрачаємо. *So* – це прислівник, який вказує на ступінь або наступність, а *much* – це займенник, який використовують для вираження кількості або ступеня. У поєднанні з *so*, *much* стає прислівником і також підсилює значення про велику кількість. Головна ідея у тому, що люди вкладають значні ресурси у щось, що їх мотивує.

(41) *You see, advertisers have long known that if you effectively target people's fears, and their desire to be fulfilled, you can motivate them to do things. If you can play to the right fear, or to the right desire, you can get them to buy specific goods and use particular services* (CEW, 51). Метод філологічного кругу допомагає виявити різні аспекти та асоціації, пов'язані зі словом страх у літературному тексті, а саме хвилювання, тривога, неспокій. Насолода це внутрішнє задоволення; блаженство. Рекламники можуть застосовувати це на фізичному, психологічному, символічному чи метафоричному рівні. За допомогою *fears* 'страху' та *desire to be fulfilled* 'бажання вдоволення' можна керувати та маніпулювати натовпом, оскільки емоційні та психологічні фактори впливають

на поведінку. Будь-хто може використати це знання, коли знає всі аспекти у будь-якій сфері.

(42) *The purpose of those messages is to get you to believe that you can achieve fulfillment through a particular product or service (CEW, 51).* Продавці вмотивованні у створенні логічного зв'язку між продуктом або послугою та задоволенням особистості, щоб використати у своїх цілях. Для покупця мотивація проявляється у обробці інформації та критичному мисленні. Ключове слово є *purpose*, яке вказує на мету або ціль повідомлень, а *fulfillment* підкреслює можливість досягнення задоволення або виконання певних потреб.

(43) *We end up believing the answer to happiness and fulfillment lies in a product or service.” She shrugged, “Eventually, that can result in us putting ourselves in a financial position where we feel we have to keep doing things that aren't what we want (CEW, 51-52).* Рекламники намагаються переконати нас в тому, що щастя і задоволення можуть бути досягнуті за допомогою конкретного продукту чи послуги. Це може привести до того, що ми ставимо себе в фінансову залежність від цих продуктів і послуг, які насправді не допомагають нам досягти бажаних цілей. Ключовими словами у цьому прикладі є *to end up believing* ‘починаємо вірити’, *we have to keep doing things* ‘ми змушені займатися чимось’, *we want* ‘нам хочеться’.

(44) *The problem is, because the job isn't fulfilling, and because we spend so much time at it, we feel more and more unfulfilled (CEW, 53).* Слова *fulfilling* і *unfulfilled* в цьому реченні використовують для протиставлення двох станів або ситуацій, щоб підкреслити різницю між вдоволенням своєї роботи та протилежним станом. Особа має зрозуміти, що живе не заради роботи, а заради власних потреб. Це може спонукати людину до зміни роботи або до пошуку додаткових джерел задоволення в інших сферах життя. Головна ідея це потреба у задоволенні в роботі.

(45) *Meanwhile, all around us are people talking about how they can't wait for that day in the future when they'll retire and then do the things they want (CEW, 53).*

Люди знаходяться в стані очікування і сподіваються, що після виходу на пенсію вони зможуть робити те, що хочуть. Слова *can't wait* вказують на нетерпіння та бажання людей. Конструкція *when they'll retire and then do the things they want* демонструє послідовний характер дій, тобто протягом життя з'являються різні цілі та напрямки, через перевантаження більше нічого не хочеться, тому відбувається руйнування очікувань та бажань. Такий мотив може стати причиною зміни професії або пошуку нових можливостей для саморозвитку.

(46) *Since time at our job isn't really the way we want to spend our life, this results in even more feelings of un-fulfillment. Because now, we have even less time for doing what we want* (CEW, 53-54). Прагнення до задоволення своїх потреб, а також знаходження балансу. Важливо звернути увагу на слово *unfulfillment* має префікс "un-", який вказує на заперечення чи негативний характер слова та прислівник *less* демонструє кількість або ступінь відсутності чогось або на зменшення чогось. За допомогою висловів *isn't really the way we want* 'не хочемо', *feelings of unfulfillment* 'відчуття невдоволення', *less time for doing what we want* 'менше часу на заняття тим, чим хочеться' розкривають ідею, що час, проведений на роботі, не приносить задоволення та призводить до ще більшого почуття незадоволення своїм життям. Це може стимулювати людей до пошуку нової сфери або зміни способів проведення часу, які приносять більше задоволення.

(49) *I stopped treating myself to 'things' as compensation for working so hard. Instead, the treat became spending time doing what I wanted. Each day I made sure I spent at least an hour doing something I really liked* (CEW, 58). Мотивація полягає у зміні пріоритетів. Важливо звернути увагу на слова та вирази, які вказують на мотивацію і бажання, такі як *treating myself* 'балувати себе', *compensation for working* 'компенсувати роботу', *spending time doing what I wanted* 'роблячи те, що хотіла робити', *doing something I really liked* 'мені подобалося'. Особистість змінила підхід відносно визначенню власного задоволення, наприклад, із матеріальних речей на проведення часу залежно від власних бажань.

(50) *Eventually, the one hour became two, and that progressed to three. Before I knew it, I was totally focused on doing what I wanted to do. Things that fulfilled my answer to 'Why am I here?'* (CEW, 58). Потреба в задоволенні своїх власних бажань та мотивацію досягнення особистісного розвитку. Вирази *became*, *progressed* та *totally focused on* свідчать про те, що з часом відбувалася поступова зміна. Людина менше страждає та більше емоційно піднесена, коли робить свою улюблену справу. Це зменшує ризик вигорання та інші психологічні та ментальні проблеми, а також свідчить про те, що коли людина знаходить щось, що її дійсно цікавить, вона знаходить мотивацію працювати більш ефективно.

(51) *I mean I don't want to die before I have a chance to experience what I want in life* (CEW, 59). У цьому реченні є граматичне заперечення *don't want*, що підсилює важливість бажання, а також використали майбутній час *have a chance*, що підкреслює сподівання на майбутні можливості. Можна розглянути це як заохочення до життя, а також реалізації власних бажань та потреб. Вона хоче мати можливість досвідчувати те, що вона хоче, перш ніж померти. Отже, це свідчить про важливість мотивації для досягнення особистісного задоволення і відчуття виконання своїх цілей.

(52) *Anne looked at me, "People who haven't asked themselves the question you saw on the menu, and haven't taken steps to fulfill their PFE..." She paused, "Those people fear death."* (CEW, 59). У даному випадку образ смерті використовують у негативному ключі: 1) "the cause of the end of life, or the end or destruction of something" (CD); 2) "a permanent cessation of all vital" (MW); 3) «припинення існування людини, тварини; протилежне життя» (СУМ); 4) «загибель, припинення існування чого-небудь» (СУМ); 5) «занепад чого-небудь» (СУМ). Тобто люди, які жили для когось та не робили щось для досягнення своїх планів, відчують незадоволення, тому що бояться не встигнути отримати бажаний досвід до кінця свого життя. Проте це не вплине на культури чи релігії, де образ смерті не викликає страх, а лише певний етап у

житті. Наприклад, в індуїзмі також вірують в реінкарнацію, подібну до буддизму.

(53) *As each day passes, people intuitively know they're another day closer to not having a chance to do what they want in life. What they fear is that day that exists sometime in the future, when they'll no longer have the chance. They fear the day they'll die* (CEW, 59-60). Яскраво підкреслено протиставлення *chance* 'шанс' як ймовірність може впливати на рішення та *fear* 'страх', тобто важливий механізм захисту людини, який закладений еволюцією. Ці два поняття можуть вмотивувати людину на дії, коли вона хоче зробити все те, що їй подобається, до того дня, коли у особи вже не буде такої можливості. Проте це також може навпаки демотивувати через страх вийти з зони комфорту або інших дій для досягнення мети.

(54) *You can't fear not having the chance to do something if you've already done it. Or if you're doing it every day* (CEW, 60). Знову присутність страху перед втратою можливості. Використання фрази *doing it every day* вказує на постійну поведінку або рутину, що також може бути мотивованою прагненням. Якщо людина досягла чогось, то не повинна боятися щодо втрати шансу, тому що особа вже досягла певного етапу. Це може стати джерелом мотивації для людей, щоб робити те, що вони люблять, і домагатися більшої самореалізації.

(55) *Everything in its own time, John. Maybe you did come across it before. But you just weren't ready back then* (CEW, 60). Фраза *in its own time* вказує на ідею, що все має свій власний час і розвиток може відбуватися відповідно до власного хронологічного плану. З часом людина змінюється як її враження та перспективи, тому це може стати мотивацією для людей, які не відчувають цікавості або бажання досягти певної мети в даний момент, але можуть розглянути її в майбутньому.

(56) *How much of my definition of success, happiness, and fulfillment had been determined by people other than myself?* (CEW, 60). У кожного своє визначення вищезазначеного, тому тут питанням спонукають знайти своє тлумачення

понять за допомогою *other than myself*, а також відокремити від впливу зовнішніх факторів. Це може спонукати особистість до пошуку своєї власної ідентичності та до збереження автономії в прийнятті рішень щодо свого життя.

(57) *I decided that from now on, I'd try to be more aware of the messages behind what people were saying (CEW, 60). Вираз *from now on* підкреслює можливу зміну у вчинках або свідомість, яка може виникнути через мотиваційні міркування. За допомогою граматичної конструкції умовного майбутнього часу *I'd try to be more aware*, яка виражає намір або план зробити спробу стати більш усвідомленим у майбутньому, спонукає особу бути обережною з співрозмовником та з сенсом, який схований в словах. Це може відображати бажання зрозуміти свої власні мотивації, більш глибоко досліджувати себе та взяти контроль щодо життя.*

(58) *It wasn't that I'd been living in a state of emotional despair, just worrying about death. It wasn't even something I thought about often. But the concept of living a life that fulfills my own purpose, and the impact that would have on how I viewed each day, resonated very well with me (CEW, 60-61). Мотивація до осмислення щодо свого життя, ролі або призначення. *Had been living* вказує на тривалу дію в минулому. Такі висловлення як *emotional despair* та *worrying about death* мають негативне конотативне значення, тому створюють ефект нагнітання, але *my own purpose* та *impact* можуть змінити погляди на концепцію повноцінного життя та мотивує особистість прагнути до цієї мети попри перешкоди.*

(59) *"Still," I reflected, it's not enough to know the concept. The point is to actually put it to use." (CEW, 61). Частина речень *it's not enough* та *put it to use* наголошує про необхідність діяти та реалізовувати задумане. Мотивація до рушійних дій та бажання до реалізації задуму, які приведуть до цілі.*

(60) *Until you go beyond merely knowing why you're here, and actually start working towards it, I don't think you can be fulfilled (CEW, 62). У *actually start working towards it* за допомогою наголосу першого слова *actually* це підкреслює активну дію та початок дій для досягнення мети. Автор, очевидно, підтримує*

ідею того, що щоб бути повністю задоволеним своїм життям, потрібно діяти, працювати над власною метою, рухатись вперед і не залишатись на рівні простої теорії (*I don't think you can be fulfilled*).

(61) *They have so much knowledge about what they like to do, and are so passionate about it, that everyone always goes to them for advice. Everyone always wants them involved in their projects* (CEW, 63). Загалом, це речення підкреслює важливість наявності таких мотиваційних компонентів як *knowledge*, *passionate* та *advice*, де *so much* посилює важливість цих понять у контексті. За допомогою *everyone always goes to them* підкреслюють їхню цінність та вплив.

(62) *Why wait to do what you want, when you can do it right now* (CEW, 64). Це речення містить мотиваційний аспект, спрямований на підтримку ініціативи та незалежності в прийнятті рішень, а саме *do what you want*, яке спонукає розглянути можливості та почати реалізовувати свої бажання у цей момент. Слово *wait* може бути негативним у контексті мотивації, тому що ця дія гальмує людину, яка починає зволікати або відкладати.

(63) *She was saying for a lot of people, part of the reason they want more money is to buy more things. They hope what they buy fulfills them, since other aspects of their life, like their work, leave them unfulfilled. But if they aren't careful, it becomes a downward spiral. The more they spend, the more time they have to work at the unfulfilling job to pay for it* (CEW, 64-65). Мотиваційні аспекти стосуються грошей, наприклад, *want more money*, *buy more things* та *fulfills them*. Ці наслідкові думки показують надії людини, що придбання речей принесе задоволення або виконає її потреби. Вираз *the more*, який повторюється, вказує на співвідношення між витратами і часом, який витрачають на роботу. Автор намагається спонукати людей до думки, що залежність від матеріальних благ не забезпечує повної задоволеності в житті.

(64) *I guess the first thing is that a person in the worst case scenario could always choose to do something else* (CEW, 65). Можливість зміни ситуації виразили *choose to do something else* у разі незадоволеності поточною

ситуацією, а також підкреслили це *in the worst case scenario*, що також може бути мотивацією до зміни поведінки або вибору. Це надихає людей на взяттям контролю над своїм життям.

(65) *A person could get paid a lot for doing what they want and that fulfills why they're here* (CEW, 65). Ключові слова, які вказують на мотивацію, це *doing what they want* і *fulfills why they're here*. Основна мета – це робити те, що вас задовольняє і відповідає власній меті.

(66) *“It’s things to help me escape for a while. Things that help me unwind and make me feel better about my surroundings. What I’m wondering, is how much of that would I feel the need to buy, if I didn’t have the need to ‘escape? ’Or if I didn’t need to ‘unwind’? If I was doing what I wanted to be doing, there should be less to escape from, and probably not nearly as much stress to be unwound from either.” I looked at Casey with amazement, “I’m not saying I’d go live in a shack in the woods somewhere, but I think maybe the definition of ‘a lot of money’ varies based on how much someone is living a life that fulfills their PFE.” (CEW, 65). Вирази *help me escape, unwind, feel better, doing what I wanted to be doing, fulfills their PFE* вказують на те, що основною метою є знаходження щасливого та задовільного стану шляхом використання певних речей або дій. Також можна помітити, як автор використовує запитання та умовні конструкції, які допомагають висловити обмірковування та аналіз можливих альтернатив. Присутні роздуми *how much of that would I feel the need to buy* та *if I was doing what I wanted to be doing* щодо впливу дій та життєвого стилю щодо його потреб в матеріальних речах, які спонукають задуматися про те, що визначення багатства може залежати від того, наскільки людина живе життям, яке відповідає її особистим цінностям та бажанням.*

(67) *I’m saying that for myself, I think if I figured out why I’m here, and I was doing what I determined would fulfill that — I’d probably be a lot less concerned about money than I am* (CEW, 66). Умовні конструкції речення вказують на умовний контекст та допомагає висловити обмірковування автора щодо того, як

би його життя могло змінитися, якщо він слідував своїй меті. Також Джон підкреслює важливість розуміння своєї життєвої мети та того, як це впливає на відношення до грошей, наприклад, *figured out why I'm here, doing what I determined would fulfill that* та *a lot less concerned about money*. Ці слова та вирази підкреслюють. Це може служити стимулом для особистого та професійного розвитку.

(68) *The ones who know their PFE, and are doing what they want to fulfill it, do seem very lucky* (CEW, 69). Можна помітити великий ступінь порівняння *very lucky*, що підсилює ідею, що люди, які знають свою мету та роблять те, що допомагає їм її втілювати, є дуже щасливими. Використання дієслова *doing* разом з *fulfill it* вказує на активний процес досягнення своєї мети.

(69) *They know it comes into play when they're fulfilling their Purpose For Existing, and they just see it as part of the way things work* (CEW, 69). Вирази *fulfilling their Purpose For Existing* та *part of the way things work* вказують на те, що для цих людей виконання їх мети є природним і важливим процесом. Це підсилюють дієслова в теперішньому часі, такі як *know* і *see* та підкреслює стійке переконання цих людей. Це може спонукати їх до подальших дій та розвитку, оскільки вони розуміють, що їхні мотиваційні фактори допомагають їм досягти бажаного результату.

(70) *It's the same concept. Only now, suppose you're letting people know about something you're trying to do which will help you fulfill your PFE. First, you share it with ten people. Then they each share it with ten more. Then those people keep sharing it, and on it goes. Before long, you have a whole bunch of people who know about your situation, and who potentially will help you* (CEW, 70). Конструкція з майбутнім часом *will help you* і прислівник *potentially* демонструють можливість мотивованої допомоги. Також основні слова та вирази, що вказують на мотивацію, це *help you fulfill your PFE, share it, people who know about your situation*, які вказують на те, що мотивація полягає в досягненні особистої мети. Важливо звертатися по допомогу до інших. Це може

бути основою для розвитку мережових зв'язків та досягнення успіху в бізнесі або особистому житті.

(71) You can't help but get caught up in their passion and enthusiasm for what they're doing. You just feel like you want to help (CEW, 70). Яскраві конотативні слова, які вказують на мотивацію, є *passion, enthusiasm* та *you want to help*. Дієслова в теперішньому часі *get caught up* і *feel like you want to help* підсилюють ідею активного бажання допомогти через мотивацію.

(72) I speak with some of the same passion and enthusiasm as when they originally spoke to me. It's catching, and almost as if the emotion stays with the story, or with the need (CEW, 70). Коли людина з ентузіазмом розповідає про свою мету існування, то слухач вмотивований, щоб допомогти. Це підтверджує ідею, що мотиваційний аспект поведінки незалежної особистості є заразливим і може стимулювати інших до допомоги та співпраці.

(73) Those people seem to have some common characteristics. They know why they're here, they've figured out what they want to do to fulfill that reason, and they're completely confident they'll be able to do those things. And when they try to do them, events occur to help them succeed (CEW, 72). Мотивація людини та впевненість в своїх здібностях не тільки сприяє досягненню цілей, але також викликає позитивні зміни в житті. Такі слова, як *know why they're here, figured out what they want to do, completely confident* та *help them succeed*, свідчать про мотивацію та впевненість.

(74) Even people who feel they have a Purpose For Existing, and do believe they have the right to fulfill it, sometimes don't believe fulfilling it is as simple as knowing they can, and then doing what they want (CEW, 73). Це речень має декілька слів, які через контекст вказують на мотивацію, а саме *a Purpose For Existing, believe, fulfill it, knowing they can* та *doing what they want*. Автор наголошує, що через віру та бажання можна досягти мети, а їх відсутність може стати перепорою. Таким чином, знання власних можливостей та переконання в успіху є важливим фактором для досягнення успіху.

(75) *Many people make their living and get their power by convincing others that they, or something they make or sell, are the key to fulfillment. Imagine if people came to the realization that we each control our own level of fulfillment (CEW, 73).*

Для незалежної особи важлива автономія, тому це підкреслюють через *we each control our own level of fulfillment*. Не потрібно покладатися на зовнішні джерела. Це може бути потужним мотиватором для людей, які прагнуть взяти під контроль своє життя та мають власні цілі, а не покладатися на інших за схваленням чи підтримкою. Контроль над власним життям може привабити особу за допомогою саморозвитку і самовдосконалення.

(76) *...that once someone knows their PFE, they get to do and become whatever they want. They don't need someone else's permission or consent (CEW, 73).* Останнє речення підкреслює незалежність від інших і важливість самостійних рішень та дій. Це може викликати почуття впевненості та сили, що є мотивуючим фактором для досягнення успіху.

(77) *And on top of that, no one can keep a person from, or enable them to, achieve and do all they want in life. We each control our own destiny (CEW, 73).*

Цікаво, як автор обрав саме це слово, тому що *destiny* це 1) “the force that some people think controls what happens in the future, and is outside human control” (CD); 2. «хід подій, збіг обставин, напрям життєвого шляху, що ніби не залежать від бажання, волі людини» (СУМ). Підкреслений вираз відзначає протилежну за словником ідею, що кожна особа має контроль над своєю долею, що може бути джерелом мотивації для досягнення своїх цілей і бажань. Це твердження припускає, що люди мають здатність і відповідальність визначати власний успіх без зовнішніх чинників чи дозволу інших.

(78) *But then one night as he was having the dream, at the point where he typically reached his maximum level of frustration, he suddenly became aware he could just pick up the ball and put it somewhere else. Nothing was at stake, and he was the only one who really cared where he hit the ball from (CEW, 76). *the only one* вказує на внутрішню мотивацію, коли основний інтерес і бажання досягти мети*

належить самій людині, тобто мотиваційним аспектом може бути усвідомлення того, що людина має владу і контроль над ситуацією, щоб змінити її результат. Усвідомивши, що можна змінити свій підхід або перспективу, вона відчуває себе більш спроможною досягти своїх цілей.

(79) *...in life only you truly know what you want from your existence. Don't ever let things or people drive you to the point where you feel you no longer have control over your own destiny. Be active in choosing your path, or it will be chosen for you* (CEW, 76). Люди мають владу над власною долею і повинні активно обирати власний життєвий шлях. Це надихає на розширення можливостей і автономії, заохочуючи людей брати на себе відповідальність за своє життя і робити вибір, який відповідає їхнім особистим цілям і бажанням.

(80) *He said the message in the dream changed his life. From that point on, he realized he was in charge of choosing his own destiny* (CEW, 76). Знову акцентується увага на тому, що кожна людина має власну мету в житті, тобто *choosing his own destiny*, та сама відповідає за її досягнення, без необхідності отримувати дозвіл від інших. Також, зазначено, що важливо бути активним в процесі вибору свого життєвого шляху. Такі ідеї можуть сприяти зміцненню внутрішньої мотивації, самопізнанню та розвитку особистості.

(81) *Now, whenever he encounters something and isn't sure what to do, he just tells himself — move the golf ball. He said merely speaking those words reminds him to do what he wants and not be afraid* (CEW, 76). Частина речення *reminds him to do what he wants* наголошує на важливості слів та думок, які спонукають до досягнення бажаного результату. Якщо особа буде уважно слухати свій внутрішній голос, то вона знайде відповідь на будь-які життєві ситуації та вибере свій власний шлях розвитку. Головне спробувати, а не боятися. Це може допомогти зберегти мотивацію та не дозволяти іншим людям або обставинам визначати наше життя.

(82) *For some people, they ask the question, and want to know the answer, but they want someone or something else to be responsible for bringing them the answer*

(CEW, 79). Цей вислів акцентує на тому, що деякі люди можуть почувати, що їхні цілі та відповіді на їхні запитання залежать від інших людей або зовнішніх факторів. Але він також підкреслює, що треба самому проявляти ініціативу.

(83) *The thing is though, just as we have free will to decide what to do once we know the answer, we're also the one in control of finding the answer* (CEW, 79). Цей вислів підкреслює той факт, що незалежна особистість відповідає за своє життя, в тому числі і за пошук відповідей на свої питання. Це надихає людей бути більш самостійними та самодостатніми у своїх діях і рішеннях.

(84) *If someone really wants to know why they're here, it's up to them to figure it out* (CEW, 79). За допомогою виразу *to be up to somebody*, який використовують, коли хочуть 1) “to say that someone can decide about something” (L); 2) “it's your responsibility” (PM), автор знову підкреслює, що наша життєва мета залежить від нашого бажання і зусиль, і що ми маємо взяти на себе відповідальність за пошук відповіді на це запитання. Це відтворює мотиваційний аспект незалежної особистості, яка бажає знайти власний шлях у житті та взяти відповідальність за своє щастя.

(85) *Because we're the only ones who can determine what our answer is though, a lot of people do spend at least some time by themselves while they're seeking it* (CEW, 79). Пояснювальний сполучник *Because* вказує на причину або обставину, яка стала поштовхом для дії. У цьому випадку, це вказує на причину роздумів та пошуку відповіді. Вся фраза підкреслює мотивацію до самостійного визначення відповіді чи власної мети, і наголошує на тому, що лише ми, самі, маємо таку здатність.

(86) *When people take time to meditate or be alone in a natural environment, they're usually trying to get away from the external 'noise', so they can focus on what they really think* (CEW, 79). Щоб визначити свій власний шлях, людина повинна усамітніся та зосередитися на внутрішньому голосі та думці. Підкреслено *they really think* за допомогою наголосу на *really*.

(87) *And I realized, not only had it existed for the two-and-a-half years I'd*

been so busy, but the sun had been setting there, and the waves had been crashing upon that beach, for millions if not billions of years (CEW, 84). Фраза *I realized* вказує на особисту рефлексію та усвідомлення. Також є маркери часу *the sun had been setting there* та *millions if not billions of years* підкреслюють надзвичайно довгий час, що дає відчуття великого потенціалу та можливостей. Можна побачити відображення мотивації особистості досліджувати світ навколо себе та бути уважним до деталей. Особистість, що проявляє таку мотивацію, може відчувати потребу відкривати та досліджувати інші аспекти світу.

(88) *My problems, the things I'd stressed about, my worries about the future, all seemed completely unimportant. I realized no matter what I did or didn't do during my life, whether my decisions were right, wrong, or somewhere in the middle, all of this would still be going on long after I was no longer alive* (CEW, 84). Знову слово *unimportant* з префікс "un-", який вказує на заперечення чи негативний характер слова. У цьому контексті зображено процес зміни пріоритетів та переоцінки важливості різних аспектів життя. Особистість розуміє, що проблеми та стресові ситуації, які раніше займали головне місце в її увазі, насправді не мають значення в контексті існування світу. Цей процес може сприяти зміні мотивації та переорієнтації особистості на більш глибокі та значущі цінності життя.

(89) *So I sat there, faced with the unbelievable beauty and grandeur of nature and the realization that my life was an infinitesimal piece of something much bigger. Then I was struck by the thought, so why am I here?* (CEW, 84). Питання *so why am I here?* ставить під сумнів життєвий сенс і мотивацію. *Infinitesimal* означає 1) "exceedingly small; minute" (D); 2) "an extreme description of a microscopic something that the word is used as an exaggeration more often than to describe something actually quite small" (V). Фраза *that my life was an infinitesimal piece of something much bigger* вказує на усвідомлення власної скромності у порівнянні з найбільшими процесами природи і всесвіту. Цей фрагмент містить

мотиваційний аспект, пов'язаний з бажанням знайти своє місце у великому світі. Особистість бачить красу та велич природи, яка пробуджує в ній прагнення знайти своє призначення.

(90) *If all the things I thought were so important really aren't, then what is? What is my purpose for existing? Why am I here?* (CEW, 84). Питання *Why am I here?* висловлює рефлексію стосовно своєї ролі у світі та причини свого існування. Виникає потреба зрозуміти, що є дійсно важливим, і як власне знайти відповіді на запитання.

(91) *The thing is, John, life is an amazing story. It's just that sometimes we forget we're the author, and we can write it however we want* (CEW, 84). Незалежна особистість розглядає своє життя як історію, яку можна писати самотійно. Вислів *we're the author* вказує на можливість визначати свій хід.

(92) *Speaking of which, I was pretty lost when I found this place. I don't really know which direction I'm supposed to go now.*” Mike smiled. “Well, that depends....” (CEW, 84). Джон говорить вголос, що він був *pretty lost*, таким чином ми можемо зрозуміти його стан незрозуміння або невизначеності щодо подальшого кроку. Персонаж досі не знає відповідей на свої запитання та напрямку, тому він може задіяти мотивацію, щоб спробувати різні аспекти, поради та розібратися.

(93) *I learned that finding my Purpose For Existing, or PFE, as Casey called it, required more than just spending a vacation thinking about it, and then returning to everything I'd been doing. Like most things worth knowing, it took some effort to uncover the answer* (CEW, 88). Уривок висвітлює мотивацію до пошуку сенсу свого існування, який є нелегкою справою і вимагає постійних зусиль та роздумів. Ця мотивація спонукає людину до самоаналізу та докладання необхідних зусиль для пошуку відповіді.

(94) *I started by dedicating a small amount of time each day to doing things I liked. This was similar to the technique Anne had used. Then I tried to take advantage of the opportunities Casey talked about, and sought chances to learn and try new*

things. This helped me expand my universe of possible reasons for why I'm here (CEW, 88). Поведінка незалежної особистості в цьому випадку мотивована бажанням знайти мету свого існування. Вона робить активні кроки до досягнення цієї мети, присвячуючи час заняттям, які їй подобаються, і шукає нові можливості для навчання та випробування нових речей.

(96) Over time, I've observed that this is the place where most people end their journey. They peer through a hole in the fence, and can clearly see the life they'd like to have. But for any number of reasons, they don't open the gate and walk into that life. Initially, this caused me a great deal of sorrow (CEW, 88). Уривок висвітлює мотиваційний аспект поведінки та боротьбу, з якою часто стикаються люди, намагаючись жити так, як відповідає їхньому призначенню. Автор зауважує, що багато людей бачать життя, якого вони хочуть, але не роблять необхідних кроків для його досягнення.

(97) ...people make that choice at all different times in their lives. Some when they're children, some later, and some never do. It can't be rushed, and it can't be anyone's decision but theirs (CEW, 88-89). Тут підкреслюють індивідуальну природу рішення шукати свою мету і жити повноцінним життям. Не існує конкретних часових рамок для відкриття свого призначення, і що рішення не може бути нав'язане будь-ким іншим. Мотивація для прийняття такого рішення має йти зсередини людини, і вона може прийти на різних етапах життя для різних людей.

(98) For me, the knowledge that "you can't fear not having the chance to do something if you've already done it, or are doing it every day," helped me push open that gate. It's now one of the principles by which I live my life (CEW, 89). Це твердження підкреслює мотиваційний аспект подолання страху та дій на шляху до своєї мети чи цілей. Внутрішнє прагнення людини жити за цим принципом свідчить про те, що її мотивація ґрунтується на бажанні жити повноцінним життям і не шкодувати про втрачені можливості.

(99) Viewed from a big picture perspective, our stresses, anxieties, victories,

and losses account for little. Yet it's in the face of our seeming insignificance, that we find meaning (CEW, 89). Люди можуть знайти мотивацію у пошуку і створенні власного сенсу, незважаючи на будь-які перешкоди чи виклики, з якими вони можуть зіткнутися.

(100) *Now, having sought out why I'm here, and living my life to fulfill that reason, I would never go back to a life on the other side of the gate* (CEW, 89).

Визначення мети свого існування є вирішальним кроком на шляху до повноцінного життя. Це мотивує людину діяти і робити вибір, який відповідає її меті. В уривку також висвітлюються виклики, які приходять з прийняттям цього рішення, і важливість подолання страху на шляху до своєї мети. Загалом, тут підкреслюють важливість пошуку сенсу та реалізації в житті.

Отже, мотивація в тексті зазвичай є частиною складної синтаксичної конструкції у вигляді дієслова, іменника, прикметника або прислівника. У художній літературі мотивацію часто можна помітити через внутрішні міркування та роздуми персонажів, а також через діалоги між ними.

2.2 Специфіка поведінкових реакцій незалежної особистості

Спроможність до самомотивації це важливий аспект мотивованих особистостей. Такі люди здатні мотивувати себе самостійно без зовнішніх стимулів. В літературі це можна помітити через внутрішній монолог героя, його роздуми та внутрішні переживання.

Незалежна особистість може реагувати на виклики та труднощі з рішучістю та самостійністю. В текстах це можна побачити через опір героя перед життєвими труднощами. Така особа може бути наполегливою у досягненні своїх цілей та мати внутрішню мотивацію, яка веде її до успіху. Важливо враховувати ці характеристики під час аналізу та інтерпретації тексту для кращого розуміння поведінкових реакцій героїв та їх мотивації.

З аналізу роману Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу» англійською

мовою можна виділити мотиваційний аспект поведінкових реакцій, використовуючи такі слова і вислови, як бажання отримати нові знання (*...you learn new things; ...was going to try a different way* і тд.), потребу в пошуку нового напрямку в житті (*I was lost in life; unsure* і тд.), досягнення більшої рівноваги (*my goal was to get away...* і тд.), мотивації до зміни у житті (*if there wasn't supposed to be more to life than...; I began heading in a new direction* і тд.), потреба у саморефлексії та переоцінці власних цінностей і прагнень (*I was questioning...* і тд.), потребу в визначенні своїх мети та цілей (*I really wasn't sure which one I should be on; ...exploring and getting exposure...* і тд.), потребу в нових враженнях та зміні обстановки (*...but I'd done it anyway* і тд.), пошук вирішення проблем (*I ended up getting pretty lost; ... to look at things from a different perspective* і тд.), мотивацію до самовизначення, самостійності в прийнятті рішень та контролю (*...you'll no longer be the same person; the choice will be yours and only yours; why am I here?; we determine it's fulfilling; be active in choosing your path, or it will be chosen for you; seeking the answer will become part of your being* і тд.), прагнення до чогось більш значущого (*seek something more fulfilling than fine; you just don't know how ready you are for something filling* і тд.), бажання виконати свою мету існування та самореалізація (*they'll want to fulfill that reason; more difficult to not fulfill the reason; do whatever you want; If it means... is the way you want to help then do that; then you should do whatever fits your definition; ...allow ...to try all the activities* і тд.), бажання відповідати очікуванням інших (*most of my decisions had been made in response to things like* і тд.); розкрити потенціал (*...the limitations we impose on ourselves* і тд.), мотивація страхом та бажанням людей (*you can play to the right fear; I don't want to die before I have a chance to experience* і тд.) та потреба у задоволенні в роботі (*the job isn't fulfilling... we feel more and more unfulfilled* і тд.), тощо. Риторичні питання мотивують на роздуми. Такі слова і вислови допоможуть виразити мотиваційний аспект поведінкових реакцій.

Висновки до розділу 2

1. Мотиваційний аспект є дуже важливим для розвитку персонажів та їхньої поведінки. Персонажі роману мають багато різних мотиваційних факторів, які впливають на їхнє життя та розвиток. Вони постійно шукають нові знання, напрямки в житті, вирішують свої проблеми, визначають свої мети та цілі, переоцінюють свої цінності, прагнуть до самореалізації та задоволення в роботі. Це допомагає розуміти, як важливо мати внутрішню мотивацію для досягнення своїх цілей.

2. Важливим аспектом є також мотивація страхом та бажанням людей, які можуть впливати на прийняття рішень та контроль за життям. Персонажі роману також потребують зміни обстановки, нових вражень, щоб розвиватись та реалізовуватись. Бажання відповідати очікуванням інших та розкриття потенціалу також впливають на їхню поведінку.

3. У контексті роману можна зазначити, що мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості можна виразити за допомогою слів та висловів, які описують цінності, цілі, бажання та потреби людини. Зокрема бажання отримати нові знання, потребу в а) пошуку нового напрямку в житті; б) саморефлексії та переоцінці власних цінностей і прагнень, в) визначенні своїх мети та цілей; г) нових враженнях та зміні обстановки; д) задоволенні в роботі. Також виокремили мотивацію щодо досягнення більшої рівноваги, самовизначенню та зміні у житті; пошук вирішення проблем; контролю та інше.

4. Також важливо враховувати мовленнєві конструкції та вживані дієслова, які вказують на наявність мотивації, тому що вони допомагають відобразити ментальні та емоційні аспекти персонажів. Розуміння мотивації персонажів допомагає краще виявити сенс та сюжетні лінії у тексті. Проте потрібно дивитися на контекст, тому що деякі вислови можна віднести до різних мотиваційних аспектів поведінкових реакцій. Ці конструкції мають декілька причин та призводять до різних наслідків.

РОЗДІЛ 3

СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО АСПЕКТУ ПОВЕДІНКОВИХ РЕАКЦІЙ НЕЗАЛЕЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ У МЕЖАХ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

3.1 Відтворення одиниць оригіналу мотиваційного аспекту поведінкових реакцій за допомогою трансформацій

Під час перекладу використовують різні техніки, щоб досягти найкращого можливого результату та чітко передати сенс оригінального тексту, тому що деякі тексти містять емоційний заряд, і важливо передати конкретну емоцію. Найчастіше використовують перекладацькі трансформації, які функціонують як інструмент перекладу. Зрештою, вдале використання таких прийомів, які зможуть вдало передати лексику та стиль, який притаманний художньому дискурсу, є основою професіоналізму перекладачів. Для того, щоб розібрати та зрозуміти, які способи перекладацького відтворення найбільше використовували та чи не змінили вони контекст оригіналу, ми розглянемо приклади з роману «Кафе на краю світу».

Почнемо з **транскодування**, тобто способу перекладу, при якому звертають увагу на звукову та/або графічну форму слова вихідної мови, а потім передають засобами абетки мови перекладу. До цієї категорії відносять транскрипцію, транслітерацію, кальку та нульове закінчення.

Транскрипція означає відтворення вимови слова з вихідної мови на цільову мову за допомогою алфавіту. Тобто, цей процес базується на репрезентації звуків, які вимовляються у слові, наприклад, John – Джоне; Casey – Кейсі; Anne – Енн.

Транслітерація – це процес відображення графічної форми слова з вихідної мови у цільовій мові за допомогою літер. Іншими словами, за

допомогою цієї трансформації при перекладі переносять писемну форми слова з врахуванням еквівалентності одного алфавіту на інший.

Калька – це позичення слова, фрази, або виразу з однієї мови та буквальне відтворення їх у іншій мові, зазвичай без зміни структури або значення. Наприклад, *cafe* – кафе; *the menu* – меню; *messages* – меседжів; *financial* – фінансове, *bodysurfing* – бодисерфінг і тд.

(32) *Has doing what most people are doing, helped me fulfill my Purpose For Existing?* (CEW, 39) – *Чи допомагає мені заняття тим, що робить більшість людей, досягти мети свого існування?* (КНКС, 55). У вхідній мові присутня аббревіатура *PFE*, яку утворили з перших літер *Purpose For Existing*. Це переклали буквально як ‘МП’, що також складається зі скорочення перших літер поняття ‘мета існування’.

Нульове транскодування використовують, коли те саме слово, фразу чи вираз в цільовій мові, як і в вихідному тексті, без спроби адаптувати їх до мовних особливостей цільової мови. Наприклад на обкладинці українського видання зазначили цитату від американського щотижневого журналу торгових новин, а саме *Publishers Weekly*. Також на обкладинці та всередині книзі зазначено видавництво «Vivat», у якого назва, ймовірно, походить від латинського слова *vivat*. Можна знайти транслітерацію цього слова як *віват* та у словниках зазначено, що це застаріле слово та вигук, який 1) «уживається для вираження побажання: «хай живе»» (СУМ).

Лексико-семантичні трансформації. Лексико-семантичні трансформації застосовуються тоді, коли не можна використати словниковий еквівалент мовою оригіналу у перекладі через невідповідність значення та контексту. До них відносяться конкретизація, генералізація та модуляція.

Конкретизація – спосіб перекладу, при якому надають більш докладної і конкретної інформації в цільовому тексті, ніж це може бути вихідному тексті.

(25) *During someone's lifetime, they may find ten, twenty, or hundreds of things they want to do to fulfill their Purpose For Existing* (CEW, 37) – За своє

життя людина для досягнення мети свого існування може обрати десять, двадцять, а то й сто різних справ (КНКС, 52). Заміна неозначеного займенника *someone* та займенник третьої особи *they* на іменник ‘людина’, що допомагає впливати та заохочувати більшу аудиторію до роздумів. Також присутня транспозиція у зміні порядку слів у реченні *they may find ten, twenty, or hundreds of things they want to do to fulfill their Purpose For Existing*, яке переклали ‘людина для досягнення мети свого існування може обрати десять, двадцять, а то й сто різних справ’ зі зміщенням останньої частини наперед. За допомогою конкретизації звузили поняття *things* на ‘справи’ у той час, як *things* має більш широкі визначення 1) “your possessions or a particular set of your possessions” (CD); 2) “a particular set of objects” (CD); 3) “used to refer in an approximate way to an idea, subject, event, action, etc.” (CD). Термін «справи» має вузького типу визначення: 1) «робота, заняття людини, пов'язані з розумовим або фізичним напруженням; те, що робить людина, чим займається; діло, праця» (СУМ); 2) «задум, намір зробити, здійснити, виконати і т. ін. що-небудь» (СУМ); 3) «спеціальність, професія, коло занять, певна галузь знань або навичок» (СУМ). Можна зробити висновок, що *things* може включати в себе не тільки «справи», але й ідеї, події, дії, цілі, мрії і т. д., тому Марія Пухлій не врахувала всі можливі аспекти *things* в контексті. Теж саме відбувається з *they may find* в оригіналі, де *find* це 1) “to discover, especially where a thing or person is, either unexpectedly or by searching, or to discover where to get or how to achieve something” (CD); 2) “to realize that something exists or has happened” (CD), тобто ‘вони можуть знайти’ або ‘зможуть виявити’, а в українському реченні переклали це як ‘може обрати’, де ‘обрати’ має визначення 1) «виділити, відбирати за якою-небудь ознакою» (СУМ), іншими словами такий еквівалент передає ідею вибору, що змінює контекст пошуку та самовизначення.

Генералізація – спосіб перекладу, при якому виникає заміна слова або словосполучення іноземної мови з більше вузьким значенням в перекладі на слово з більш широким значенням.

(6) *I explained to my new friends, that I had reached my frustration limit and was going to try a different way* (CEW, 10) – *Я пояснив своїм новим друзям, з якими затоваришував по-дитячому через цю випадкову спорідненість, що дійшов до краю та спробую знайти інший шлях* (КНКС, 16). Можна помітити, що скористалися таким способом перекладацького відтворення як генералізація у випадку з *frustration limit*, який переклали як ‘краю’. Відповідно до словника *frustration* означає 1) “the feeling of being annoyed or less confident because you cannot achieve what you want, or something that makes you feel like this” (CD); 2) “disappointment or discouragement, or a discouraging situation” (CD). Слово *limit* є 1) “an area or line that is at the outer edge of something — usually plural” (TBD), тобто близько до значенню ‘край’. Якби не опустили *frustration* та не звузили визначення словосполучення, то можна перекласти це як ‘ліміт розчарування’ або ‘межа фрустрації’, що якраз позначає певний психічний стан людини, який проявляється у переживанні щодо труднощів або розбіжності реальності та очікуванням. Вислів ‘по-дитячому’ підсилює думку про те, що дії є навмисними та мають дещо дитячий аспект, але в оригіналі немає такого значення, тобто це додавання.

Модуляція – перекладацька трансформація, яку застосовують, коли змінюють погляд або відтінок виразу, але без внесення суттєвих змін в інформацію.

(3) *I'd taken a week off from my job* (CEW, 7) – *Я взяв тижневу відпустку...* (КНКС, 11). Під час перекладу Марія Пухлій спростила та стисла речення за допомогою модуляції *a week off from my job* ‘відпустку’, де *a week off* означає 1) “a day or days when the employees are not expected to do office work” (PHRMS), тобто вирішила виразити ‘відпочинок від роботи’ за допомогою одним словом ‘відпустку’. Згідно з визначенням словника відпустка це 1) «звільнення на певний час від роботи, навчання для відпочинку і т. ін.» (СУМ), що відповідає еквіваленту *a week off*. У вихідному реченні вжито форму дієслова *had taken*, що вказує на минулий час і на той момент в часі, коли відбулась подія. В

українському реченні використали просту минулу форму ‘я взяв’.

(5) *During high school I'd prepared for college. In college I'd prepared for the work world. Since then I'd spent my time working my way up in the company where I was employed* (CEW, 7) – У старшій школі я готувався до вищу. У виші готувався до майбутньої роботи. Потім присвятив час сходженню кар'єрного драбиною в компанії, у якій працював. (КНКС, 11-12). Під час відтворення оригіналу слово *college* не переклали буквально як ‘коледж’, а підібрали ‘виш’ згідно з тлумаченням слова: 1) “a place of higher education usually for people who have finished twelve years of schooling and where they can obtain more advanced knowledge and get a degree to recognize this” (CD); 2) «вищий або середній навчальний заклад в Англії, США та деяких інших країнах» (СУМ). Теж саме стосується *work world* ‘майбутньої роботи’, яке має визначення: “a place where people work or are employed; also termed as Work World, Working World, Employment World” (DSIG). Цікава трансформація з *working my way up in the company*, де *work your way up* означає: “to make progress in a process or structure” (CD), тому перекладачка знайшла еквівалент ‘сходженню кар'єрного драбиною в компанії’.

(11) *Sometimes it helps to look at things from a different perspective...* (CEW, 22) – *Часом дивитися на щось з інакшого ракурсу корисно* (КНКС, 30-31). При порівнянні оригіналу та перекладу можна помітити модуляцію *different perspective* ‘інакшого ракурсу’, де *perspective* має декілька визначень 1) “a particular attitude towards something; a way of thinking about something” (OLD); 2) “the ability to think about problems and decisions in a reasonable way without making them seem worse or more important than they really are” (OLD). Якщо брати до уваги буквальный переклад ‘перспективи’, то можна знайти декілька різних визначень 1) «спосіб зображення на площині або на кривій поверхні об'ємних предметів такими, якими ми бачимо їх з певної точки спостереження» (СУМ); 4) «плани, види на майбутнє; передбачення майбутнього» (СУМ). Визначення підбраного слова ‘ракурс’ зазначене як 1) «перспективне

зменшення різних частин віддалених предметів, фігур, архітектурних елементів і т. ін., що призводить до зміни їхніх звичних обрисів» (СУМ); 2) «незвична для ока перспектива зображення предмета, спричинена непаралельністю площини світлочутливого шару фотоматеріалу до площини, в якій розташований предмет» (СУМ), що має дещо спільне з визначеннями перспективи. Також є переміщення членів речень, особливо прислівник ‘корисно’, який в оригіналі є дієсловом *helps*.

(27) *Maybe learning about what could fulfill my Purpose For Existing is as simple as exploring and getting exposure to different people and things related to it* (CEW, 38) – Відповім власне на запитання: *мабуть, людина дізнається про те, що може привести її до МІ, вивчаючи різні аспекти, пов’язані з нею* (КНКС, 53-54). Трансформація конструкції *exploring and getting exposure to different people and things related to it*. Розберемо та розглянемо деякі елементи цього фрагменту речення. Відповідно до визначення *exploring* 1) “to search a place and discover things about it” (CD); 2) “to think about, talk about, or study something, or to experience it, in order to find out more about it” (CD); та *exposure* 1) “the fact of experiencing something or being affected by it because of being in a particular situation or place” (CD) можна зробити висновок, що вони мають схожий сенс, який пов’язаний з розвитком та вивченням. В українському реченні вирішили окреслити це одним значенням ‘*вивчаючи різні аспекти*’, а також звузити поняття *different people and things* на ‘*різні аспекти*’, тобто використали конкретизацію.

(35) *Then when opportunities come your way for what you do want, you might not have the time or strength to spend on them* (CEW, 43) – *А тоді, коли з’являються можливості робити те, що хочеться, їй бракуватиме на це сил або часу* (КНКС, 60). Граматична перестановка *you might not have the time or strength to spend on them* ‘їй бракуватиме на це сил або часу’, а також опущення *spend on them* при перекладі та модуляція: заміна *might not have* контекстуальним словом ‘бракуватиме’ зі значенням 1) «не вистачати, не бути»

(СУМ), яке є логічно пов'язаним із вихідним словом. Згідно з граматики *might not* використовують, коли 1) “something did not happen or was not true” (C).

(37) *You can quickly find yourself living a life that's just a compilation of what everyone else is doing, or what people want you to be doing* (CEW, 43) – *Ви швидко збагнете, що робите те, що роблять усі інші чи до чого всі інші хочуть вас залучити* (КНКС, 61). Замість буквального перекладу ‘можете швидко знайти себе’ застосували модуляцію частини речення *you can quickly find yourself* й замінили на дієслово ‘збагнете’. У цьому прикладі *find yourself* означає 1) “to realize and accept one's real character; discover one's true vocation” (C); 2) “to learn you have arrived somewhere” (CD), а ‘збагнете’ – 1) «проникнути в суть чого-небудь; осягти; зрозуміти» (СУМ); 2) «скласти уявлення про що-небудь, уявити» (СУМ); 3) «знайти правильну думку» (Г), тобто український відповідник зберігає сенс, але трохи змінює виразність. При перекладі *living a life that's just a compilation of what everyone else is doing* ‘робите те, що роблять усі інші’ прибрали метафору з *compilation*, що означає 1) “to learn you have arrived somewhere” (CD); 2) “the act of collecting information from a variety of places to arrange it in a book, report, or list” (CD); 3) «писання твору на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження й опрацювання джерел; компілювання» (СУМ); 4) «займатися компіляцією» (СУМ), але залишили загальну ідею щодо впливу інших на особу та пристосування до прийняття готових стандартів. Не можна не звернути увагу на те, що сенс кінця речення *you to be doing* змінили на ‘залучити’, але за словником *to do* означає 1) “to perform, take part in, or achieve something” (CD); “to act or take action” (CD); у той час як залучити це 1) «заохочувати, спонукати кого-небудь брати участь у чомусь, включати в якусь роботу і т. ін» (СУМ); 2) «запрошувати кого-небудь кудись, включаючи в якусь роботу» (СУМ); тобто український відповідник пом'якшує сенс, який автор намагається донести читачам в оригіналі тексту.

Лексико-граматичні трансформації. Лексико-граматичні трансформації застосовують у тих випадках, коли стосуються одночасно лексичних і

граматичних одиниць вихідного тексту. Тоді беруть до уваги антонімічний переклад, граматична заміна, додавання, вилучення, транспозиція, описовий переклад, компенсація та цілісне перетворення.

Граматична заміна – спосіб перекладу, при якому граматична одиниця в оригіналі перетворюється в одиницю мови перекладу з іншим граматичним значенням, наприклад:

1. Морфологічна заміна.

(17) *On a level I couldn't quite explain, I felt like something was pulling me to ask_what I'd seen that question morph into. I remembered what it was. Why am I here?* (CEW, 31) – На якомусь непоясненному рівні я почувався так, ніби щось підштовхує мене поставити запитання, яке я мигцем побачив у меню під час розмови з Кейсі. Мені згадалося, як воно звучало. «Чому я тут?» (КНКС, 43). У перекладеному реченні відбулася зміна дієслова *I couldn't quite explain* на дієприкметник 'непоясненному', яке за словником 1) «якого не можна пояснити, який не піддається поясненню» (СУМ), іншими словами модуляція за словниковим еквівалентом Перекладачка застосувала трансформацію додавання 'у меню під час розмови з Кейсі', яке можна було не уточнювати, тому що це запитання було з самого початку й зрозуміло за контекстом. У цільовій мові використали пасивну конструкцію з дієслово на –ся, яку згідно з правилами ми не вживаємо, а саме 'мені згадалося, як воно звучало' замість 'я згадав'. Можна відзначити компенсацію, де замінили дієслово 'було' на 'звучало', яке можна було не уточнювати у зв'язку з тим, що це здебільшого було у меню, тобто воно не 1) «поширюватися в просторі, чути, лунає» (СУМ) згідно з визначенням словника. Опущення *question morph into*, де *morph* означає 1) "to gradually change, or change someone or something, from one thing to another" (CD); 2) "to undergo transformation" (MW), тобто перетворювати або змінювати. Іншими словами головний герой спостерігав за зміною, у той час як український переклад передає загальну ідею питання, але не містить додаткових деталей стосовно цієї трансформації.

2. Об'єднання речень.

(3) *I'd taken a week off from my job. My goal was to get away from everything associated with work (CEW, 7) – Я взяв тижневу відпустку, прагнув втекти від усього, пов'язаного з роботою (КНКС, 11). Застосували граматичну заміну, а саме об'єднання у особове двоскладне речення з двома присудками. Також можна прослідкувати лексично-семантичні трансформації, а саме модуляція *a week off from my job* 'відпустку', тому що за визначенням *a week\time off* це 1) "a period of time when you do not work because of illness or holidays, or because your employer has given you permission to do something else" (CD), що відповідає 2) «звільнення на певний час від роботи, навчання для відпочинку і т. ін» (СУМ). Застосували вищезгадану трансформацію щодо підмета та присудка *my goal was* у безпідметове речення 'прагнув', де відбулася граматична зміна у типі речення та іменника на дієслово.*

(16) *It isn't something you can be told or have dictated to you. And if at any time you decide to walk away from it, the choice will be yours and only yours (CEW, 30) – Його не можна нав'язувати чи диктувати, а якщо ви вирішите від нього віддалитися, вибір буде за вами й тільки за вами (КНКС, 41). У даному випадку вирішили об'єднати два окремих речення, які доповнюють один одного та мають логічний наслідковий зв'язок, а також сурядний протиставний та підрядний умовний сполучники.*

(21) *If your definition of helping people means joining the medical profession, do that. If it means building shelters in an impoverished area, do that. Maybe you feel becoming an accountant and assisting people with their taxes is the way you want to help. Then do that (CEW, 36) – Якщо для вас допомагати людям означає піти в медицину, так і зробіть. Якщо це означає будувати притулки в бідному районі, то так і чиніть. Якщо ж вам здається, що варто стати бухгалтером і допомагати людям із податками, тоді саме так і зробіть (КНКС, 50-51). Цікаво, як Марія Пухлій використовує синоніми до *do that* 'так і зробіть', 'то так і чиніть' та 'саме так і зробіть'. При перекладі двох останніх речень*

об'єднали в одне ціле складнопідрядне з підрядними наслідковими. При перекладі останніх двох речень усунули в тексті тавтологічні лексичні елементи *assisting people*, яке має значення 1) “to take action to help someone or support something” (CD); 2) “to help something develop or happen by providing money, support, etc” (CD), а також *you want to help*. Зважаючи на синонімічні визначення, перекладачка залишила лише ‘допомогати людям’. В оригіналі є слово *maybe* ‘можливо’, яке опустили на початку при перекладі, але воно зазнало деяких трансформацій. Марія Пухлій виразила це як ‘здається’, що теж показує невпевненість.

(26) *As a matter of fact, our most fulfilled customers are the ones who don't just know their PFE. They also allow themselves to try all the activities they believe will fulfill it* (CEW, 37) – *Найвдоволеніші наші відвідувачі – це ті, хто знає свою МІ та пробує себе в усіх справах, які, на їхню думку, приведуть до неї* (КНКС, 52). Одразу бачимо опущення вставної конструкції *as a matter of fact* та об'єднання двох речень в одне ціле. У прикладі є різниця у перекладі деяких частин, які потрібно розглянути за допомогою словників: *fulfill it* характеризують як 1) “to do something as promised or intended, or to satisfy your hopes or expectations” (CD); 2) “to succeed in developing abilities or qualities to their fullest degree” (CD); 3) “to bring to an end” (MW); 4) “to develop the full potentialities of” (MW); 5) “to convert into reality” (MW); а у цільовій мові ‘приведуть до неї’ означає 1) «підносячи, пересуваючи, наближати до когось, чогось» (СУМ); 2) «доводити до якого-небудь стану, надавати якогось вигляду» (СУМ); 3) «доводити до яких-небудь наслідків» (СУМ). На основі визначень двох слів, можна підсумувати, що вони мають наближені до один одного значення, тому це модуляція. Вищезгадану трансформацію застосували з дієсловом *believe* та перекладом ‘на їхню думку’, яке стало вставною конструкцією.

(54) *You can't fear not having the chance to do something if you've already done it. Or if you're doing it every day* (CEW, 60) – *Не можна боятися*

відсутності можливості щось зробити, якщо ви вже це зробили чи робите це щодня (КНКС, 83). В оригіналі ми маємо два двоскладних речення, які в перекладі об'єднали в одне, що спрощує структуру. *You* опустили, тому переклад без конкретного вказівника особового роду, що є характерною рисою неозначено-особового речення. Таким чином увага зосереджена на події, факті, а не на виконавцеві. Це імпліцитно впливає на читача, тому що такий тип використовують для загальних висловлювань або певних інструкцій.

3. Заміна синтаксичної конструкції.

(13) *You see John, once you truly ask the question you saw, seeking the answer will become part of your being* (CEW, 26) – *Розумієте, Джоне, коли ви посправжньому поставите собі те запитання, яке побачили, пошук відповіді на нього стане частиною вашого єства* (КНКС, 37). Граматична заміна синтаксичної конструкції, наприклад: *you truly ask the question you saw* ‘ви посправжньому поставите собі те запитання, яке побачили’.

Додавання – введення в переклад лексичних елементів, що відсутні в оригіналі, з метою правильної передачі смислу речення.

(52) *Anne looked at me, “People who haven’t asked themselves the question you saw on the menu, and haven’t taken steps to fulfill their PFE...” She paused...* (CEW, 59) – *Люди, які не ставили собі цього запитання з меню та нічого не робили для досягнення своєї МІ через справи для душі... - Енн поглянула на мене, трохи помовчала й повела далі...* (КНКС, 82). Застосовано трансформацію додавання ‘через справи для душі’, яке в оригіналі відсутнє, але в перекладі чудово підходить по контексту. Та ж ситуація з ‘повела далі’ зі зміною контексту, тому що українська версія вказує на те, що Кейсі продовжила свій хід думок, не зупиняючись, а в вихідному тексті ця інформація відсутня. Також тут присутнє об’єднання двох конструкцій речень, які представляють логічне завершення авторського втручання у опис діалогу та зміни при перекладі *the question you saw on the menu* ‘запитання, які ти бачив у меню’, де ‘які ти бачив’ опустили та скоротили на ‘запитання з меню’.

(6) *I explained to my new friends, that I had reached my frustration limit and was going to try a different way* (CEW, 10) – *Я пояснив своїм новим друзям, з якими затоваришував по-дитячому через цю випадкову спорідненість, що дійшов до краю та спробую знайти інший шлях* (КНКС, 16). Можна зробити припущення, що у виданні оригінальної книги 2020 року прибрати уточнення про друзів, але розглянемо це як додавання з метою правильної передачі смислу речення.

Вилучення з тексту перекладу зайвих або лексичних складових, які повторюються, тобто тавтологій.

(5) *Now I was questioning whether the people who helped direct me along those paths, were simply repeating to me what someone had repeated to them in their lives* (CEW, 7) – *Тепер я думаю: а може, люди, які спрямовували мені те, що колись хтось повторював їм?* (КНКС, 11-12). Марія Пухлій вирішила прибрати додаткове навантаження тексту та повторний елемент з *were simply repeating to me what someone had repeated* та залишити лише ‘колись хтось повторював їм’, щоб уникнути плеоназм. Хоча слова *simply* відсутнє в цільовому реченні, але цей сенс та ідея того, що це може бути ‘простим повторенням’, все ще зберігається в перекладі.

(35) *I think the turtle — the green sea turtle — taught you that if you aren't in tune with what you want to do, you can waste your energy on lots of other things.* (CEW, 43) – *Думаю, черепаха – навчила вас, що людина, не перебуваючи в гармонії зі своїми діями, може згайнувати сили на багато різних занять* (КНКС, 60). Прибрати важливе уточнення для Кейсі про *the green sea turtle* ‘зелену морську черепаху’ за допомогою трансформації опущення, проте це не несе вагому інформація для читачів та не має на них жодного впливу. Важливо відмітити, як перекладачка розширює межі особи. Марія Пухлій застосувала генералізацію для *you* й зробила ототожнення з ‘людина’, таким чином прибирає індивідуалізм та розширює контекст з однієї особи до більшої кількості, що за допомогою цього значення створює ефект схожості з іншими

або концепції цілісності, яка передбачає «знаходження універсальних принципів актуалізації всіх без виключення предметів та явищ Всесвіту» [4: 20], хоча і не позбавлена протиріч.

Транспозиція, коли відбуваються структурні зміни у порядку слідування одиниць оригіналу, наприклад:

(1) *Sometimes when you least expect it, and perhaps most need it, you find yourself in a new place, with new people, and you learn new things* (CEW, 7) – *Часом людина опиняється у новому місці, знайомиться з новими людьми та дізнається щось нове тоді, коли найменше цього очікує, але, можливо, найбільше потребує* (КНКС, 11). За допомогою інверсії перекладачка Марія Пухлій виносить наперед значущий елемент у реченні, на який потрібно зробити наголос. Вона переносить на кінець конструкцію зі сполучним словом *when* ‘коли’, які вживаються для поєднання підрядних частин складнопідрядного речення. Через переклад *and* ‘але’ показує протиставний зв'язок та вставне слово ‘можливо’ підкреслює вираження припущення. Знову завдяки генералізації перекладачка розширила контекст від *you* до ‘людина’, залучивши всіх читачів, а не тільки персонажів. Марія Пухлій використала лексико-граматичну трансформацію, тобто додавання у *learn new things* ‘дізнається щось нове тоді’.

(11) *“Then I’m sure it won’t be a problem. After all, it’s closer to breakfast tomorrow than to lunch today... (CEW, 22) – *Тоді я впевнена, що це не буде проблемою. Як-не-як, тепер час ближчий до завтрашнього сніданку, ніж до сьогоднішнього обіду* (КНКС, 30-31). Транспозиція та зміна члена речення, а саме з іменника на прикметник: *breakfast tomorrow* ‘завтрашнього сніданку’ та *lunch today* ‘сьогоднішнього обіду’. У цьому реченні також присутня трансформація додавання у прикладі *it’s closer* ‘тепер час ближчий’, що є логічно пов’язано за контекстом.*

(13) *You’ll find yourself waking up with it first thing in the morning, and having it constantly flash through your mind during the day* (CEW, 26) – *Bu*

прокидатиметесь із думкою про це запитання, і воно не раз спадатиме вам на думку вдень (КНКС, 37). Транспозиція та модуляція *you'll find yourself waking up with it first thing in the morning* ‘ви прокидатиметесь із думкою про це запитання’, де присутнє опущення *in the morning*, яке можна розцінити як тавтологію або не настільки важливим елементом згідно з контекстом про день та використанням ‘прокидатиметесь’, яке має значення 1) «переставати спати, дрімати; пробуджуватися від сну; будитися, просипатися» (СУМ); 2) «виходячи із стану спокою, застою і т. ін., ставати активним, діяльним» (СУМ); 3) «проявлятися, виникати (про думки, почуття, стан і т. ін.)» (СУМ).

(22) *Most of my decisions had been made in response to things like family advice, cultural pressures, people's opinions and other things* (CEW, 36) – *Значну частину свого життя я все вирішував, маючи інші резони, як-от: поради рідних, культурні традиції чи людську думку* (КНКС, 51). Транспозиція словосполучень *family advice* ‘поради рідних’. Перекладачка вдалася до евфемізма, тобто пом'якшування вислову *cultural pressures* та використала ‘культурні традиції’ замість ‘культурний тиск’, де традиція це 1) «звичайна, прийнята норма, манера поведінки, усталені погляди, переконання когось» (СУМ); 2) “a belief or story or a body of beliefs or stories relating to the past that are commonly accepted as historical though not verifiable” (MW), а тиск це 1) «рішуча, енергійна дія, рух, спрямовані на кого-, що-небудь» (СУМ); 2) «стрімкий натиск, напад. внаслідок впливу певних умов, обставин, доказів» (СУМ); 3) “the constraint of circumstance: the weight of social or economic imposition” (MW), тобто англійський відповідник може охоплювати не тільки традиції, але й загальні впливи культури на прийняття рішень.

(39) *Well, I realized that for me, every day is an opportunity to fulfill the answer to the question you glimpsed on the back of the menu. Every day is a chance to do the things I want. I don't need to wait until 'retirement'* (CEW, 48) – Я усвідомив, що для мене кожен день – це можливість робити, що хочеться. У мене щодня є можливість відповідати позитивно на останнє запитання, яке ви

прочитали в меню. Мені не потрібно чекати до «пенсії» (КНКС, 68). У перекладі текст переформулювали, щоб передати той самий зміст, але з врахуванням граматичних особливостей української мови. Одразу можна помітити опущення вигука *Well*, який 1) “used to indicate resumption of discourse or to introduce a remark” (MW), що не сильно спотворює сенс, але не робить ефект паузи, роздумів, або вступ до нової думки, що притаманно у розмовному англійському. У цільовому тексті цей вигук можна передати вставним словом *отже*, яке має той самий сенс 1) «вживається для підсилення висловлюваної думки, при спонуканні, заохоченні до чогось тощо, а також як вставне слово» (СУМГ), або іншими аналогічними словами та менше офіційно-ділового стилю, які вказують на початок нової ідеї або думки. Цікаво як перекладачка обрала друге речення *every day is a chance to do the things I want* в оригіналі та об'єднала з *I realized that for me*, а другу частину першого речення відокремила в самостійне. Ці зміни місцями речень органічно вписали у текст.

(48) ...to realize that something is fulfilling because we determine it's fulfilling. Not because someone else tells us it is (CEW, 58) – ...ми відчуваємо вдовolenня від чогось, бо особисто вирішили, що це дарує нам вдовolenня, а не тому, що нам про це каже хтось інший (КНКС, 79). У реченні присутні трансформації, які полягають у зміні фраз та структури речення, але загальна ідея залишається подібною до оригіналу. Яскраво помітно об'єднання речень в одне ціле за допомогою протиставного сполучника, а також зміна у структурних одиницях в обидвох конструкціях в оригіналі, тобто транспозиція. При перекладі *we determine it's fulfilling* додано підкреслення того факту, що ми ‘особисто вирішили’ про те, що є вдовolenням, що вказує на індивідуальний характер цього рішення.

Описовий переклад – це переклад, при якому перекладач не використовує точний лексичний еквівалент для кожного слова або виразу вихідного тексту, а намагається передати сенс, значення та інтонацію тексту за допомогою більш вільних або оптимальних виразів цільової мови.

(7) *...and I crossed the grass median. Then I began heading in a new direction* (CEW, 10) – *Я перетнув порослу травною роздільну смугу і подався в новому напрямку* (КНКС, 16). У даному прикладі перекладачка знову використала граматичну заміну, тобто об'єднала половину попереднього речення та ціле наступне й утворила логічний та послідовний зв'язок, не змінивши контекст. Також можна відмітити описовий переклад *the grass median* ‘порослу травною роздільну смугу за допомогою визначення 1) “when a strip of grass divides one direction of a highway from another, it's called a median because it runs through the middle” (V).

(15) *Think of it like seeing where the X is on a treasure map. Once you know where the X is, it's harder to ignore the treasure. It's harder to not go after it* (CEW, 29) – *Це наче знати, де розташоване позначене хрестиком місце на мапі скарбів. Тому, хто побачив хрестик, уже важко ігнорувати скарб. Важко не піти по нього* (КНКС, 40-41). З початку речення помітно спосіб перекладацького відтворення *think of it like seeing* за допомогою найближчого перекладу ‘це наче знати’, тобто аналогії. Перекладачка описово зазначила графічний елемент в оригіналі й перенесла його як ‘хрестик’, замість X, що могло призвести до плутанини з позначення назви невідомого або вигаданого місця, але також й логічного зв'язку з визначенням це як скарбу, як зазначено у другому реченні. Додавання у цільовий текст ‘розташоване позначене’ замість просто *where* ‘де’ допомагає передати ідею в більш зрозумілій формі для українського читача.

Компенсація – це використання певних стратегій або засобів для відтворення відсутньої або незручної для перекладу інформації з оригінального тексту.

(9) *There was no indication my chances of finding anyone were going to be better by taking that turn, but I'd done it anyway* (CEW, 16) – *Ніщо не вказувало на те, що за цим поворотом у мене вищі шанси когось відшукати, та я звернув* (КНКС, 21). Яскрава транспозиція у складнопідрядній частині речення та

модуляція *taking that turn* ‘за цим поворотом’. Також застосували компенсацію, коли замінили *better* на ‘вищу’, що компенсує втрату інформації та матиме подібний вплив на читача.

(11) *That's an interesting way to look at it," I said* (CEW, 22) – *Цікавий погляд, - сказав я.* (КНКС, 30-31). Компенсація двоскладного поширеного речення *that's an interesting way to look at it* на односкладне речення ‘цікавий погляд’ без другорядних членів речення. Можна навіть розглядати це як часткове опущення другорядних членів речення, а саме *to look at it* у зв’язку з достатньою інформацією для підгрунтя.

(16) *You know that feeling you had earlier?* (CEW, 30) – *Знаєте оце відчуття, про яке ви говорили раніше?* (КНКС, 41). Марія Пухлій замінила у конструкції *you had earlier* дієслово *had* ‘мав’, яке має значення 1) “to own” (CD); “to receive, accept, or allow something to happen” (CD); 3) «указує на наявність чогось у когось у певний момент, період» (СУМ); 4) «виявляти певні почуття, переживати щось» (СУМ), на ‘ви говорили раніше’, що по контексту логічно пов’язано.

(23) *Just like in the other examples, the choice is always yours.*” (CEW, 36) – *Вибір знов-таки завжди за вами* (КНКС, 51). У цьому реченні відбулася заміна конструкції *just like in the other examples* на ‘знов-таки’, яке означає 1) «ще раз, ще, удруге; повторно» (СУМ); 2) «також, теж; до того ж, крім того» (СУМ). Тобто цей прислівник виконує функцію підкреслення повторюваних дій та вказує на сталий характер цих дій в контексті речення. Читачам зрозуміють посил, тому що ‘знов-таки’ використовують для вираження логічного зв’язку між різними частинами тексту, а попередні речення були наслідковим, а ця конструкція з реченням вже виступає у ролі висновка. Цікаво, як перекладачка влучно за стилем підбрала слово ‘знов-таки’, яке зазначене у словнику як розмовне, що чудово відповідає діалогу у книзі.

(47) *...the end result is people keep working for a long time on activities that don't necessarily fulfill their PFE. Meanwhile, they keep looking to the future. That*

time when they don't have to work anymore, and can finally do what they really want (CEW, 54) – ...через це люди тривалий час працюють над тим, що не сприяє досягненню їхньої МІ. Тим часом вони чекають на майбутнє, коли їм більше не знадобиться працювати й на нарешті можна буде робити що хочеться (КНКС, 76). У цільовому тексті вирішили перекласти *on activities* як 'над тим'. Цю трансформацію можна пояснити тим, що в оригіналі *activities* за визначенням слово має широке значення: 1) "something that is done for enjoyment, especially an organized event" (CD); 2) "a situation in which a lot of things are happening or being done" (CD); 3) "the work of a person, group, or organization to achieve something, especially to make money" (CD); 4) "an organizational unit for performing a specific function" (MW). Можна ще перекласти 'над справами' 1) «робота, заняття людини, пов'язані з розумовим або фізичним напруженням; те, що робить людина, чим займається; діло, праця» (СУМ); 2) «заходи, що стосуються якої-небудь галузі суспільного життя» (СУМ) або 'над заняттями' 1) «те, чим хто-небудь займається (справа, праця і т. ін.)» (СУМ) замість 'над тим'. Проте варіант Марії Пухлій більш точно передає контекст і різноманітність можливих видів діяльності, які мають на увазі в оригіналі.

(95) *Eventually, my PFE, and the ways I want to fulfill it, became clear. Ironically, that was when I faced the most difficult challenge of all. When you weigh two choices, and one is living a life that fulfills your Purpose For Existing, and the other is just living, you would think the decision is simple. It isn't* (CEW, 88) – *Урешті-решт моя МІ та способи, в які я хочу її досягти, стали очевидними. За іронією долі, це сталося тоді, коли я постав перед найважчим викликом із можливих. Коли людина оцінює два сценарії, один з яких жити так, щоб досягти мети свого існування, а другий - просто жити, здається, що рішення просте. Це не так* (КНКС, 124). Перекладачка передає іронію оригіналу, залишаючи слово 'іронією' у перекладі, але підсилює це за допомогою додавання 'долі', тому що цей вислів вказує 1) «про безглуздий випадок», а ще

стилістично підходить. У словнику зазначено, що воно характерне для літературно-писемного викладу. Можна помітити метонімію *weigh two choices* ‘оцінює два сценарії’, яку створили за допомогою компенсації.

На основі аналізів можемо зробити висновок про актуальність деяких перекладацьких трансформації, які зазначили у таблиці 3.1, у 34-х реченнях.

Таб. 3.1. Перекладацькі трансформації в українськомовному перекладі роману Джона П. Стрелекі «Кафе на краю світу»

№	Перекладацька трансформація	Кількість випадків	
1.	Транскрипція	3	8.8%
2.	Транслітерація	0	0%
3.	Калька	5	14.7%
4.	Нульове транскодування	2	5.9%
5.	Конкретизація	2	5.9%
6.	Генералізація	1	2.9%
7.	Модуляція	11	32.4%
8.	Граматична заміна	10	29.4%
	а) Морфологічна заміна	2	5.9%
	б) Об'єднання речень.	7	20.6%
	в) Заміна синтаксичної конструкції.	1	2.9%
9.	Додавання	9	26.5%
10.	Вилучення	2	5.9%
11.	Транспозиція	10	29.4%
12.	Описовий переклад	2	5.9%
13	Компенсація	5	14.7%

Модуляція виявилася найпоширенішою стратегією перекладу. Це означає, що перекладачка активно змінювала семантику та структуру вихідного тексту, шукаючи оптимальний спосіб виразити той самий зміст в іншій мові.

На другому місці транспозиція та граматична заміна, які є важливими інструментами для забезпечення точного та граматично коректного перекладу. Актуальність їх використання залежить від специфіки перекладу та контексту. Перекладачі повинні вміти гнучко застосовувати обидві стратегії, дотримуючись мовних правил та забезпечуючи передачу семантики та змісту тексту у цільовій мові.

Загалом, перекладацькі трансформації варіюються в залежності від мови джерела та цільової мови, структури тексту, а також контексту. Важливо зазначити, що кожна з цих стратегій має свої власні виклики та переваги, і вибір стратегії залежить від багатьох факторів, включаючи мету перекладу, цільову аудиторію і структуру тексту.

Висновки до розділу 3

1. Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості є дуже важливим аспектом в психології та наукових дослідженнях. Він визначає, чому люди діють певним чином і які фактори впливають на їхні вчинки. Відображення цього аспекту українською мовою вимагає специфічних перекладацьких прийомів, оскільки мовні структури, які описують мотивацію, можуть відрізнятися від англійської мови. Аналіз власних або інших перекладів є корисним навчальним інструментом, що допомагає перекладачам розуміти свої помилки, вдосконалювати техніку та розвивати свої навички.

2. Під час аналізу найбільше трансформацій у тексті пов'язано з модуляцією, граматичною заміною у вигляді об'єднання речення, додаванням, вилученням, транспозицією, компенсацією та комбіновані лексико-семантичні та лексико-граматичні. Помічено цікаві зміни, коли Марія Пухлій прибрала індивідуалізм та перенесла ознаки на колективізм впродовж усього тексту, щоб задіяти велику аудиторію до роздумів щодо власної мотивації та роздумів, які спрямовані на мету існування.

3. У кожному з вищезгаданих прикладів, перекладачка намагалась відтворити смисл та стиль оригіналу, враховуючи особливості мови

призначення та культурні різниці. Проте у 6, 25 та 37 реченнях не враховано всі можливі аспекти різноманітних справ і ситуацій в контексті, залишаючи поза увагою численні деталі та важливі нюанси, пов'язані з цими речами на рівні словника. Правильний вибір слів і виразів важливий для того, щоб передати належний стиль і тон оригіналу. Перевірка слів допомагає зрозуміти, чи вдалося досягти цього. Варто зазначити, що переклад художнього тексту – це завдання, яке вимагає творчого підходу та вміння враховувати багато аспектів, тому з більшістю реченнями перекладачка вдало впоралась. Особливо оригінально застосували транспозицію у 25 реченні.

4. У більшості прикладів перекладачка внесла зміни у граматику та структуру речень, щоб краще відтворити сенс та стиль оригіналу. Це робить переклад більш зрозумілим для читачів цільової мови.

5. Перекладачам слід ретельно обирати слова та вирази, щоб передати тонкості мотиваційного аспекту. Вони можуть використовувати різні граматичні конструкції, які дозволяють виразити мотивацію, наприклад, за допомогою інфінітива, дієслів дії, або інших граматичних форм. Переклад має бути зрозумілим для читачів в мові призначення. Іноді слів або виразів з оригіналу не можна прямо перекласти, і аналіз допомагає знайти оптимальні варіанти для передачі смислу, а також виявити способи поліпшення перекладу, зробити його більш точним або ефективним.

6. Кожен перекладач має свій власний стиль і підходи до перекладу. Це може призводити до різних варіантів перекладу, але важливо зберігати суть та ідеї оригінального тексту.

ВИСНОВКИ

Мотивація є вагомим фактором у житті людини і впливає на її поведінку та рішення. Вона визначає, що ми робимо і чому, та має великий вплив на наше задоволення емоційних та фізичних потреб. Інколи незалежні особистості готові піти на ризик, щоб досягти своїх цілей. Вони можуть бути більш схильні до прийняття важких рішень, які можуть вимагати від них ставити під сумнів загальноприйняті стандарти. Зазвичай вони мають чітку усвідомлену ціль у житті та працюють над її досягненням. Вони можуть присвячувати час і зусилля до досягнення власної мети існування, а також мотивувати людей. Це може проявлятися у допомозі або власних роздумах. Незважаючи на свою незалежність, такі особистості можуть бути відкриті до нових ідей та досвідів. Вони можуть досліджувати різні горизонти і навички, що допомагає їм розширювати свій світогляд.

Мотиваційна література допомагає людям знаходити натхнення та підтримку для досягнення своїх цілей. Читачі можуть знайти поради щодо досягнення гармонії та психологічної стабільності. Такий тип дискурсу може надихати читачів на саморозвиток, покращення у різних сферах життя і подолання труднощів. Книги про особистісний розвиток навчають людей новим навичкам, допомагають вдосконалювати власні здібності, зростати як особистість, а також допомагають зрозуміти, що навіть невдачі можуть бути кроком до успіху.

Мотивація є суттєвим елементом перекладу та поведінкових реакцій персонажів у літературі, підкреслює важливість врахування чинників, які лежать в основі поступок та рішень персонажів. Це допомагає зберегти відтінки та глибину характерів у перекладі, зробивши їх більш живими та реалістичними для читачів.

У розділі 2 було виокремлено ключові слова та вислови, які ілюструють мотиваційний аспект і роблять його очевидним для читача, а також

проаналізовано мотиваційний аспект у романі англійською мовою та вказали на конкретні приклади слів та висловів, які відображають цей аспект. Дослідження показало, що Джона П. Стрелекі вдало використовує мотиваційні фактори для розвитку персонажів та визначення їхньої поведінки. Риторичні питання, які використовують в романі, спонукають читача до роздумів та допомагають розкрити внутрішні мотиваційні фактори персонажів.

Перекладацькі трансформації є важливою складовою процесу перекладу, особливо у художній літературі, де мовний стиль, нюанси, тон та інші аспекти можуть бути важливі для збереження оригінального виразу та інтенції, яку мав письменник оригінального тексту. Це вагоме, оскільки автор часто вкладає свої думки, почуття та ідеї у свій текст, а перекладач виступає як посередник між творцем і читачем. Перекладач повинен вірно розуміти мотивацію персонажів або авторів тексту, щоб точно передати її у перекладі. Це включає в себе ретельний аналіз контексту та розвитку сюжету.

Завдання перекладача – забезпечити збереження художньої цінності оригінального тексту, відтворити його унікальний характер, ідеї та враховувати, для кого призначений текст і які специфічні особливості аудиторії можуть вплинути на переклад.

Важливо враховувати контекст вживання термінів і виразів, що описують мотивацію, шукати еквіваленти, використовувати відповідну лексику та граматичні конструкції для того, щоб перекладати їх відповідним чином та передати мотивацію в українському перекладі. Деякі мотиваційні поняття можуть бути менш розповсюдженими українською мовою, і тут перекладач повинен знаходити оптимальні вирази.

У деяких випадках може бути корисним додати пояснення або розшифровку мотивації в тексті або в додаткових матеріалах, особливо якщо ця мотивація базується на специфічних історичних, культурних або соціальних контекстах. Складність полягає у тому, що потрібно розуміти межу, тому що не завжди потрібно надавати відкриту мотивацію. Мотиваційна література може

допомогти переглянути світ навколо та власний підхід до життя, але буває, що читач має сам дійти до власних висновків, до яких підштовхує творець оригіналу.

Мотивація часто пов'язана з емоціями. Перекладач повинен враховувати це емоційне забарвлення і намагатися передати його в перекладі.

Аналіз перекладу - це важливий етап у перекладацькому процесі, що допомагає забезпечити якість та точність перекладу, зрозумілість для аудиторії та відповідність стилю та тону оригіналу. Також він допомагає переконатися, чи переклад вірно відтворює сенс, ідеї та тон оригіналу, тому розкриття відмінності у мовних конструкціях може бути корисними для подальших перекладів. Загалом, перевірка на відхилення і недоліки допомагає зробити переклад більш точним, зрозумілим і відповідним оригіналу, що є важливим завданням перекладача. Цей аналіз також наголошує на важливості ретельного вибору слів та виразів, щоб точно передати сенс та сутність мотиваційних понять.

Дослідження мотиваційного аспекту поведінкових реакцій та його відтворення українською мовою може сприяти кращому розумінню процесів взаємодії мови та мотивації з точки зору психолінгвістики, а також вивчення того, як мотиваційні аспекти відображені у мовленнєвих схемах та когнітивних структурах. Отримані результати не вичерпуються проблематикою, висвітленою у роботі, оскільки вивчення способів відтворення мотиваційного аспекту поведінкових реакцій людини українською мовою вимагає від перекладача глибокого розуміння як психологічного, так і лінгвістичного компонентів мовлення у різних типах дискурсу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексєєнко, Т. Ф. (2010). Мотивація соціальної поведінки та механізми її формування. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*, випуск 14, книга I. Київ. Відновлено з <https://lib.iitta.gov.ua/2425/>
2. Бовсунівська, Т. В. (2021). Мотив відкладеного життя в романістиці Джона Стрелекі й формування нового психологізму. *Мова і культура*, випуск 23. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка. Відновлено з <https://burago.com.ua/https-burago-com-ua-wp-content-uploads-2022-02-203-vipusk-izmenen-310122-pdf/>
3. Богучарова, О. І. (2021). *Репрезентація соматичного компонента в англійських фразеологічних одиницях*. Старобільськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка Відновлено з <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/handle/123456789/8739>
4. Вознюк, О. В. (2005). *Концепція цілісності як основа філософського синтезу знань*. Житомир: Рута-Волинь. Відновлено з <http://eprints.zu.edu.ua/19921/1/%D0%92%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%202005.pdf>.
5. Волинкін, К. В. (2014). *Взаємозв'язок структури мотивації та розвитку самооцінки здібностей юнаків із проявами девіантної поведінки*. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка. Відновлено з http://eprints.zu.edu.ua/12528/1/Volinkin_K_V.pdf
6. Гаврилюк, А. П. (2013) *Метафора, її природа та роль у мові та мовленні. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія: Філологія. Педагогіка. Вип. 2. С. 29-33. Відновлено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/vntufil_2013_2_6
7. Галушко, Л. Я. (2015). Проблема мотивації у різних теоретико-методологічних підходах до розуміння та пізнання психіки. *Психологія*

- особистості*. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. Василя Стефаника. Відновлено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/По_2015_1_14
8. Голікова, Н. С (2019). *Художній дискурс П. А. Загребельного: лінгвокогнітивний і прагматилістичний аспекти* (Докторська дисертація). Дніпро: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. Відновлено з https://shron1.chtyvo.org.ua/Holikova_Nataliia/Khudozhnii_dyskurs_P_A_Zahrebelnoho_linhvokohnityvnyi_i_prahmastylistychnyi_aspekty.pdf
 9. Дячук, Н. В., Білюк, І. Л. (2021). *Специфіка функціонування метафори у художніх текстах*. Анкара. Відновлено з <http://eprints.zu.edu.ua/33356/>
 10. Засекіна, Л. В., Засекін, С. В (2002). *Вступ до психолінгвістики*. Острого: Вид-во ун-ту «Острозька академія». Відновлено з <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/505>
 11. Зіняк, В. Л. (2014). *Сутність мотивації трудової діяльності*. Харків. Відновлено з http://ni.biz.ua/17/17_13/17_13065_sutnist-motivatsii-trudovoi-diyalnosti.html
 12. Карпюк, Ю. (2018). *Співвідношення потреб, стимулів, мотивів та мотивування у поведінці людини: аксіологічний аспект*. Івано-Франківськ. Відновлено з <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/psihol-visnik-19-2018-12.pdf>
 13. Климчук, В. О. (2015). *Мотиваційний дискурс особистості: на шляху до соціальної психології мотивації* [монографія]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. Відновлено з http://eprints.zu.edu.ua/18596/1/Klymchuk_monogra.pdf
 14. Климчук, В.О. (2008). Феномени розвитку внутрішньої мотивації. *Соціальна психологія*. №6 (32). (С. 70- 77). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. Відновлено з <http://eprints.zu.edu.ua/4121/1/1.pdf>
 15. Криворучко, Т. В., Дячук, Н. В. (2021) Способи перекладу метафор художнього спрямування. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. Серія:

- Лінгвістика і літературознавство. Вип. 14, ч. 1, 460-467. Бібліогр.
Відновлено з <http://dspace.nbuuv.gov.ua/handle/123456789/71451>
- 16.** Максименка, С. Д., Зливкова, В. Л., Кузікової, С. Б. (Ред.). (2015). *Особистість у розвитку: психологічна теорія і практика* [монографія]. Київ-Суми: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Відновлено з <https://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfndmkaj/https://core.ac.uk/download/pdf/32309683.pdf>
- 17.** Матієнко, Т. В. (2016). Поведінкові реакції особистості при переживанні внутрішньоособистісних конфліктів. *Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави* (с. 220-222). Одеса: ОДУВС. Відновлено з <http://dspace.oduvs.edu.ua/handle/123456789/576>
- 18.** Музика, О. Л. (Ред.). (2010). Основні поняття суб'єктно-ціннісного аналізу розвитку особистості. *Професійно-орієнтовані завдання з психології* (с. 465-500). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. Відновлено з <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/4543>
- 19.** Орбан-Лембрик, Л.Е. (2003). *Соціальна психологія*. Київ: Академвидав. Відновлено з <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/4kSocZao4Yarosh.pdf>
- 20.** Полюк, М. І. (2020). Теоретичні підходи до мотивації персоналу у підприємстві. *Ефективна економіка*. Івано-Франківськ: Університет Короля Данила. Відновлено з <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7836>
- 21.** Прокопенко О. В. (2006). Теорія мотивації. Суми: Вид-во СумДУ. Відновлено з https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/43225/3/Konspect_lekcij_Teoriya_motivatcii_Olga_Prokopenko.pdf
- 22.** П'ятаченко, С.М. (2021). *Лексико-семантичні аспекти мотиваційного дискурсу: перекладацький аспект*. Суми: СумДУ. Відновлено з <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86798>

23. Рудь, А. О. (2020). *Особливості перекладу назв книг із саморозвитку й мотивації*. Суми: СумДУ. Відновлено з <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81767>
24. Савчук, Н. М. (2014). *Аспекти вивчення мотиваційних відношень у лінгвістиці*. Харків. Відновлено з https://prlingv.at.ua/publ/statti_2014_rik/savchuk_n_m_aspekti_vivchennja_motivacijnikh_vidnoshen_u_lingvistici/2-1-0-17
25. Селіванова, О. О. (2012). Мовленнєвий вплив в комунікативній. *Психолінгвістика*. Переяслав: УГСП. Відновлено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2012_10_31
26. Семенюк, О. А. (2019). Художній дискурс як відображення авторської картини світу (лінгвокультурологічний підхід). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Відновлено з http://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/1_2019/part_2/4.pdf
27. Сінченко, О. Д. (2015). *Комунікативні стратегії в теорії літератури: автор, текст, читач*. Київ: Логос. Відновлено з https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/14111/7/O_Sinchenko_KSVTLATCH_GL.pdf
28. Слободян, М. В. (2011). Метафоризація як когнітивний процес. *Актуальні проблеми слов'янської філології*, вип. XXIV, ч. 1. (С. 460-467). Серія: Лінгвістика і літературознавство. Бердянськ: Бібліогр. Відновлено з <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/71451>
29. Столяренко, О. Б. (2012). *Психологія особистості*. Київ: Центр учбової літератури. – 280 с.
30. Стужук, О. І. (2006). *Художня фантастика як метажанр (на матеріалі української літератури XIX- XX ст.)* (Докторська дисертація). Київ: КНУ імені Тараса Шевченка. Відновлено з <https://dissertation.com.ua/node/66662>

- 8Титаренко, Т. М. (2014). Життєві шляхи особистості: способи моделювання процесуальності. *Наука і освіта*. № 9. (с. 37-41). Одеса: ПНЦ НАПН України. Відновлено з http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2014_9_8.
31. Фролова, І. Є., Омецинська, О.В. (2018). Специфіка художнього дискурсу та його аспектів. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*, (87), (с. 52-61). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. Відновлено з <https://periodicals.karazin.ua/foreignphilology/article/view/11132>
32. Швець, Н. В. (2021). Дефініція поняття “мотивація” в сучасній лінгвістиці. *Science and Education a New Dimension: Philology, I(3)* (с. 194-197). Відновлено з <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/02/Shvets-N.V.-The-definition-of-the-concept-of-motivation-in-modern-linguistics.pdf>
33. Шифр (2021). Особливості перекладу українською мовою англійськомовних промовмотиваційнихспікерів. *Мотиваційний дискурс*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. Відновлено з <https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Konkursna-robota-Motyvatyynyy-dyskurs.pdf>
34. Al-Awawdeh, N. (2021). Translation Between Creativity and Reproducing An Equivalent Original Text. *Psychology and Education Journal* 58(1). Irbid: Yarmouk University. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/349079848_Translation_Between_Creativity_and_Reproducing_An_Equivalent_Original_Text
35. Betti, M. J. (2021). Discourse Analysis and Text Linguistics. Iraq: *University of Thi-Qar*. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/356391275_Discourse_Analysis_and_Text_Linguistics
36. Deci, E. L. (1971). Effects of externally mediated rewards on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, vol. 18, No 1 (pp.

- 105-115). Retrieved from
https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/1971_Deci.pdf
37. DeYoung, P. A. (2016). *Relational Psychotherapy: A Primer*, 2nd ed. New York and London: Routledge. Retrieved from <https://dl.uswr.ac.ir/bitstream/Hannan/139711/1/9781138840423.pdf>
38. Jayan, T. (2016). Translating fiction: an approach in practice. *PUNE RESEARCH: An International Journal in English*. Vol 2, Issue 4. India. Retrieved from <http://puneresearch.com/media/data/issues/57b89bd78ba89.pdf>
39. Kellou, Y., Boucherikha, H. (2020). *Translation Types Versus Translation Methods: Some Technical, Literary and Pragmatic Examples*. UK: Institute of Translation & Interpreting. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/340088377_Translation_Types_Versus_Translation_Methods_Some_Technical_Literary_And_Pragmatic_Examples
40. Liu Chunhong, Yu Chengyuan (2019). Understanding students' motivation in translation learning: a case study from the self-concept perspective. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*. Macau: University of Macau. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/331384146_Understanding_students'_motivation_in_translation_learning_a_case_study_from_the_self-concept_perspective
41. Novozhylova, D. O. (2021). *Phraseological Units with Gastronomic Component in English and Ukrainian Languages*. Vinnytsia: Vasyl' Stus Donetsk National University . Retrieved from <https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/11579>
42. Reuben, M. B. (2017). *Theories of Motivation and Their Application in Organizations: A Risk Analysis*. Wuhan: Wuhan University of Technology. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.18775/ijied.1849-7551-7020.2015.33.2004>
43. Saari, L. M., Judge, T. A. (2004). Employee attitudes and job satisfaction. *Human resource management* Vol. 43, No. 4 (Pp. 395–407).

Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/316123516_Employee_Atitudes_and_Job_Satisfaction

44. Saif, K. F., Nawaz, A., Jan, A., Khan, M. I. (2012). Synthesizing the theories of job-satisfaction across the cultural/attitudinal dimensions. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business* Vol. 3 No. 9. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/283343648_Synthesizing_the_theories_of_job-satisfaction_across_the_culturalattitudinal_dimensions
45. Skliarenko, O. (2021). *Artistic text and its translation*. Pereiaslav: Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav. Retrieved from <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/06/Artistic-text-and-its-translation-O.-Skliarenko.pdf>
46. Sydoruk, G. I. (2016). *Basic of thranslation theory*. Kyiv: National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Retrieved from https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u138/_navch-pos-basics_of_translation-2016-a5_2.pdf
47. Vroom, V. H. (1985). *Work and motivation*. New York: Wiley. Carnegie Institute of Technology. Retrieved from <http://garfield.library.upenn.edu/classics1985/A1985AKX9100001.pdf>
48. Wagner, J.A., Hollenburg, J.R. (2010). Organisational Behaviour. *International Journal of Innovation and Economic Developmen* Volume 3, Issue 3 (Pp. 44-51). Retrieved from <https://studylib.net/doc/25941314/04.-theories-of-motivation-and-their-application-in-organ...>

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- (Г) — Онлайн бібліотека «Горох». Відновлено з <https://goroh.pp.ua/about>
- (СУМ) — Словник української мови в 11 томах. Відновлено з <http://sum.in.ua/>
- (СУМГ) — Словник української мови Грінченка. Відновлено з <https://slovnyk.me/dict/hrinchenko>
- (C) — Collins. Retrieved from <https://www.collinsdictionary.com/>
- (CD) — Cambridge Dictionary. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/>
- (D) — Dictionary. Retrieved from <https://www.dictionary.com/>
- (DSIG) — Dictionary Search IGI Global. Retrieved from <https://www.igi-global.com/dictionary/>
- (L) — Longman Dictionary of Contemporary English. Retrieved from <https://www.ldoceonline.com/>
- (MW) — Merriam-Webster. Retrieved from <https://www.merriam-webster.com/>
- (OLD) — Oxford Learner's Dictionaries. Retrieved from <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
- (PHRMS) — Pocket HRMS. Retrieved from <https://www.pockethrms.com/hr-terms/weekly-off/#>
- (PM) — PhraseMix. Retrieved from <https://www.phrasemix.com/phrases/its-up-to-someone-to-do-something>
- (TBD) — The Britannica Dictionary. Retrieved from <https://www.britannica.com/dictionary>
- (V) — Vocabulary. Retrieved from <https://www.vocabulary.com/>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

(КНКС) — Джона П. Стрелекі. «Кафе на краю світу», 2021. 128 стр.

(CEW) — John P. Strelecky. The Cage on The Edge of The World, 2020. 97 p.

ДОДАТОК

Мотиваційний аспект поведінкових реакцій незалежної особистості та способи його відтворення українською мовою (на матеріалі українськомовного перекладу роману Джона П. Стрелекі *The Cafe on The Edge of The World* «Кафе на краю світу» від перекладачки Марії Пухлій)

	Текст оригіналу	Текст перекладу
1.	<i>Sometimes when you least expect it, and perhaps most need it, <u>you find yourself in a new place, with new people, and you learn new things</u> (CEW, 7).</i>	Часом <u>людина опиняється у новому місці, знайомиться з новими людьми та дізнається щось нове</u> <u>тоді</u> , коли найменше цього очікує, але, можливо, найбільше потребує (переклад – М.П.) (КНКС, 11).
2.	<i>Just as I was lost on the road, <u>I was lost in life as well—unsure of exactly where I was going or why I was moving in that direction</u> (CEW, 7).</i>	Я заблукав у дорозі й так само <u>заблукав у житті; не знав, куди саме прямую та чому рухаюся в тому напрямку</u> (КНКС, 11).
3.	<i>I'd taken a week off from my job. <u>My goal was to get away from everything associated with work.</u> (CEW, 7).</i>	Я взяв тижневу відпустку, <u>прагнув втекти від усього, пов'язаного з роботою</u> (КНКС, 11).
4.	<i>More than anything though was that most days <u>I found myself wondering if there wasn't supposed to be more to life than spending ten to twelve hours per day working in a cubicle</u> (CEW, 7).</i>	Утім, я мало не щодня замислювався: <u>чи не має життя бути чимось більшим за десять-дванадцять годин роботи в офісній кабінці</u> (КНКС, 11).
5.	<i>During high school I'd prepared for</i>	У старшій школі я готувався до

	<p><i>college. In college I'd prepared for the work world. Since then I'd spent my time working my way up in the company where I was employed. Now <u>I was questioning whether the people who helped direct me along those paths, were simply repeating to me what someone had repeated to them in their lives</u> (CEW, 7).</i></p>	<p>вищу. У виші готувався до майбутньої роботи. Потім присвятив час сходженню кар'єрного драбиною в компанії, у якій працював. Тепер я думаю: <u>а може, люди, які спрямовували мені те, що колись хтось повторював їм?</u> (КНКС, 11-12).</p>
6.	<p><i>I explained to my new friends, that <u>I had reached my frustration limit and was going to try a different way</u> (CEW, 10).</i></p>	<p>Я пояснив своїм новим друзям, з якими затоваришував по-дитячому через цю випадкову спорідненість, що <u>дійшов до краю та спробую знайти інший шлях</u> (КНКС, 16).</p>
7.	<p><i>...and I crossed the grass median. Then <u>I began heading in a new direction</u> (CEW, 10).</i></p>	<p>Я перетнув порослу травою роздільну смугу і <u>подався в новому напрямку</u> (КНКС, 16).</p>
8.	<p><i>The road was two lanes, one taking me farther from where I'd come, the other taking me back. <u>I really wasn't sure which one I should be on</u> (CEW, 12).</i></p>	<p>Дорога мала дві смуги: одна віддаляла мене від того місця, звідки я приїхав, а друга вертала назад. Насправді <u>я точно не знав, на якій саме маю бути</u>. Дорожній рух був неважливий (КНКС, 18).</p>
9.	<p><i>There was no indication my chances of finding anyone were going to be better by taking that turn, <u>but I'd done it anyway</u> (CEW, 16).</i></p>	<p>Ніщо не вказувало на те, що за цим поворотом у мене вищі шанси когось відшукати, <u>та я звернув</u> (КНКС, 21).</p>

10.	<p><i>“Why are you here, John?” she asked. I paused for a moment, “Well, I was going along and ran into some problems. <u>When I tried to work my way around them, I ended up getting pretty lost</u> (CEW, 18-19).</i></p>	<p>– Чому ви тут, Джоне? – запитала вона.</p> <p>– Ну, я їхав і зіткнувся з певними проблемами. <u>Спробувавши їх оминутти, я врешті-решт загубився</u> (КНКС, 24-25).</p>
11.	<p><i>“Then I’m sure it won’t be a problem. After all, it’s closer to breakfast tomorrow than to lunch today.” I glanced at my watch. “That’s an interesting way to look at it,” I said. Casey shrugged, “<u>Sometimes it helps to look at things from a different perspective...</u>” (CEW, 22).</i></p>	<p>Тоді я впевнена, що це не буде проблемою. Як-не-як, тепер час ближчий до завтрашнього сніданку, ніж до сьогоднішнього обіду.</p> <p>Я подивився на свій наручний годинник. Пів на одинадцятую вечора.</p> <p>- Цікавий погляд, - сказав я.</p> <p>Кейсі всміхнулася:</p> <p>- <u>Часом дивитися на щось з інакшого ракурсу корисно</u> (КНКС, 30-31).</p>
12.	<p><i>If you change the question from something you ask someone else, and instead make it something you ask yourself—<u>you’ll no longer be the same person</u> (CEW, 24).</i></p>	<p>Якщо це запитання ви поставите не комусь абстрактному, а самому собі, <u>ви вже не будете таким, як раніше</u> (КНКС, 34).</p>
13.	<p><i>“You see John, <u>once you truly ask the question you saw, seeking the answer will become part of your being. You’ll</u></i></p>	<p>Розумієте, Джоне, <u>коли ви посправжньому поставите собі те запитання, яке побачили, пошук</u></p>

	<p><i>find yourself waking up with it first thing in the morning, and having it constantly flash through your mind during the day. Although you may not remember it, you'll be thinking about the question while you sleep, too.”</i> (CEW, 26).</p>	<p><u>відповіді на нього стане частиною вашого єства.</u> Ви прокидатиметесь із думкою про це запитання, і воно не раз спадатиме вам на думку вдень. І хоч ви цього й не пам’ятатиме, думатимете про нього й уві сні (КНКС, 37).</p>
14.	<p><i>Many people are fine. <u>But some seek something more fulfilling than fine, something greater</u></i> (CEW, 27).</p>	<p>У багатьох людей <i>усе гаразд</i>. <u>Але деякі шукають чогось змістовнішого за «гаразд», чогось більшого</u> (КНКС, 38-39).</p>
15.	<p><i>Like I mentioned, asking the question creates the drive to seek out the answer. Once someone finds the answer, an equally powerful force emerges. You see, <u>once a person knows why they’re here, why they exist, their very reason for being alive—they’ll want to fulfill that reason.</u> Think of it like seeing where the X is on a treasure map. Once you know where the X is, it’s harder to ignore the treasure. It’s harder to not go after it. In this case, <u>once someone knows why they’re here, it’s emotionally and even physically more difficult to not fulfill the reason</u></i> (CEW, 29).</p>	<p>Як я вже казала, запитання мотивує шукати відповідь. Коли хтось знаходить відповідь, з’являється не менш потужна сила. Розумієте, <u>людина, дізнавшись, чому вона тут, чому вона існує, для чого живе, хоче виконати своє призначення.</u> Це наче знати, де розташоване позначене хрестиком місце на мапі скарбів. Тому, хто побачив хрестик, уже важко ігнорувати скарб. Важко не піти по нього. Тож, <u>коли хтось дізнається, чому він тут, йому стане емоційно й навіть фізично важче не виконати свого призначення</u> (КНКС, 40-41).</p>

16.	<p><i>“You know that feeling you had earlier? It isn’t something you can be told or have dictated to you. And if at any time you decide to walk away from it, <u>the choice will be yours and only yours.</u>”</i> (CEW, 30).</p>	<p>Знаєте оте відчуття, про яке ви говорили раніше? Його не можна нав’язувати чи диктувати, а якщо ви вирішите від нього віддалитися, <u>вибір буде за вами й тільки за вами</u> (КНКС, 41).</p>
17.	<p><i><u>On a level I couldn’t quite explain, I felt like something was pulling me to ask what I’d seen that question morph into. I remembered what it was. Why am I here?</u></i> (CEW, 31).</p>	<p>На якомусь непоясненному рівні я <u>почувався так, ніби щось підштовхує мене поставити запитання</u>, яке я мигцем побачив у меню під час розмови з Кейсі. Мені згадалося, як воно звучало. <u>«Чому я тут?»</u> (КНКС, 43).</p>
18.	<p><i><u>Sometimes you just don’t know how ready you are for something filling</u></i> (CEW, 34).</p>	<p>Часом <u>людина просто не усвідомлює, наскільки вона готова до чогось споживного</u> (КНКС, 47).</p>
19.	<p><i>“Suppose someone asks themselves why they’re here, and eventually they figure out the reason....” I hesitated, “Then what?”</i></p> <p><i>... “First of all, they can do whatever they want with that knowledge. They uncovered it, and it belongs to them. <u>They have ultimate and total say about what happens next.</u>”</i> (CEW, 35).</p>	<p>...Коли людина питає себе, чому вона тут, і якось дізнається причину, що вона тут, і якось дізнається причину, що вона вчиняє із цим знанням?...</p> <p>– Передусім може робити із цим що захоче. Людина її відшукала, і ця відповідь належить їй. <u>Як діяти далі, вирішувати їй і тільки їй</u> (КНКС, 49).</p>
20.	<p><i><u>Do whatever you want that fulfills the</u></i></p>	<p><u>«Робіть усе, що захочете, тільки б</u></p>

	<i>reason why you're here (CEW, 36).</i>	це відповідало вашому призначенню» (КНКС, 50).
21.	<i><u>If your definition of helping people means joining the medical profession, do that. If it means building shelters in an impoverished area, do that. Maybe you feel becoming an accountant and assisting people with their taxes is the way you want to help. Then do that</u></i> (CEW, 36).	<u>Якщо для вас допомагати людям означає піти в медицину, так і зробіть. Якщо це означає будувати притулки в бідному районі, то так і чиніть.</u> Якщо ж вам здається, що варто стати бухгалтером і допомагати людям із податками, <u>тоді саме так і зробіть</u> (КНКС, 50-51).
22.	<i><u>Most of my decisions had been made in response to things like family advice, cultural pressures, people's opinions and other things</u></i> (CEW, 36).	<u>Значну частину свого життя я все вирішував, маючи інші резони,</u> як-от: поради рідних, культурні традиції чи людську думку (КНКС, 51).
23.	<i><u>"Then you should do whatever fits your definition of 'be a millionaire,'" Casey replied. "If that means interacting with millionaires, do that. If it means working until you have a million dollars, do that. Just like in the other examples, the choice is always yours."</u></i> (CEW, 36).	– <u>Тоді робіть усе, що відповідає вашому визначенню</u> фрази «бути мільйонером»... Якщо це означає «взаємодіяти з мільйонерами», так і робіть. Якщо це означає «працювати, поки не заробиш мільйон доларів», так і робіть. <u>Вибір знов-таки завжди за вами</u> (КНКС, 51).
24.	<i><u>When a person knows the reason they're here, they've identified their</u></i>	<u>Якщо людина знає, з якої причини вона тут, то вона визначила</u> свою

	<i>'Purpose For Existing' (CEW, 37).</i>	«Мету існування» (КНКС, 52).
25.	<i>During someone's lifetime, <u>they may find ten, twenty, or hundreds of things they want to do to fulfill their Purpose For Existing</u> (CEW, 37).</i>	За своє життя <u>людина для досягнення мети свого існування може обрати десять, двадцять, а то й сто різних справ.</u> Вона може давати раду їм усім (КНКС, 52).
26.	<i>As a matter of fact, <u>our most fulfilled customers are the ones who don't just know their PFE. They also allow themselves to try all the activities they believe will fulfill it</u> (CEW, 37).</i>	<u>Найвдоволеніші наші відвідувачі – це ті, хто знає свою МІ та пробує себе в усіх справах, які, на їхню думку, приведуть до неї</u> (КНКС, 52).
27.	<i>Maybe learning about what could fulfill my Purpose For Existing is as simple as <u>exploring and getting exposure to different people and things related to it</u> (CEW, 38).</i>	Відповім власне на запитання: мабуть, людина дізнається про те, що може привести її до МІ, <u>вивчаючи різні аспекти, пов'язані з нею</u> (КНКС, 53-54).
28.	<i>We're all limited by our current experiences and knowledge. The important word there is current. More than ever before in human history, we <u>have access to information, people, cultures, and experiences from all over the world</u> (CEW, 38).</i>	Нас обмежують поточні досвід і знання. Ключове слово тут – «поточні». Нині кожен з нас <u>має можливості</u> здобувати інформацію, знайомитися з людьми з усього світу, іншою культурою та досвідом більше, ніж будь-коли в історії людства (КНКС, 54).
29.	<i>As we try to find what will fulfill our PFE, <u>our limits today aren't really about accessibility. They're about the</u></i>	Сьогодні, коли ми намагаємося збагнути, що приведе нас до МІ, <u>меж практично не існує, окрім тих,</u>

	<i>limitations we impose on ourselves</i> (CEW, 38).	які ми ставимо собі самі (КНКС, 54).
30.	<i>Without knowing exactly why I'm here, and what I want to do, I just do what most people are doing</i> (CEW, 38).	Не знаючи достеменно, чому я тут і чого хочу, я просто роблю те, що й більшість людей (КНКС, 54).
31.	<i>“In your experience, has ‘doing what most people are doing’ helped you fulfill your Purpose For Existing?”</i> (CEW, 38).	Якщо говорити про ваш досвід, то чи допомагає заняття тим, що робить «більшість людей», досягти мети свого існування? (КНКС, 54).
32.	<i>Has doing what most people are doing, helped me fulfill my Purpose For Existing?</i> (CEW, 39).	Чи допомагає мені заняття тим, що робить більшість людей, досягти мети свого існування? (КНКС, 55).
33.	<i>When the turtle was swimming, it linked its movements to the movements of the water. When a wave was coming at him, he would float, and paddle just enough to hold his position. When the pull of the wave was from behind him though, he'd paddle faster, so that he was using the movement of the water to his advantage</i> (CEW, 40).	... черепаха синхронізує свої рухи з рухами води. Коли хвиля йшла до берега, назустріч черепасі, вона пливла за течією та гребла, щоб лише зберігати своє положення. Коли хвиля поверталася до океану, вона гребла швидше, задіюючи рух води собі на користь (КНКС, 58).
34.	<i>The turtle never fought the waves. Instead, he used them. The reason I hadn't been able to keep up with him was because I was paddling all the time, no matter which way the water</i>	Черепаха не протистояла хвилям, навпаки, задіювала їх. Я не встигала за нею, бо гребла без упину, хоч у який бік текла вода. Попервах це не заважало, і я могла не відставати.

	<i>was flowing. At first this was fine, and I was able to stay with him. I even had to slow my paddling sometimes. <u>But the more I battled against the incoming waves, the more tired I became.</u> This meant that when the wave was going out, I didn't have enough energy to take advantage of it (CEW, 40-41).</i>	Часом мені навіть доводилося гребти повільніше. <u>Та що більше я протистояла зустрічним хвилям, то більше втомлювалася.</u> Тому, коли хвиля йшла в інший бік, мені не ставало сил її задіяти (КНКС, 58).
35.	<i>I think the turtle—the green sea turtle—taught you that <u>if you aren't in tune with what you want to do, you can waste your energy on lots of other things.</u> Then when opportunities come your way for what you do want, you might not have the time or strength to spend on them (CEW, 43).</i>	Думаю, черепаха – навчила вас, що людина, не перебуваючи в гармонії зі своїми діями, може згайнувати сили на багато різних занять. А тоді, <u>коли з'являються можливості робити те, що хочеться, їй бракуватиме на це сил або часу</u> (КНКС, 60).
36.	<i>Each day there are <u>so many people trying to persuade you to spend your time and energy on them</u> (CEW, 43).</i>	<u>Багато людей щодня намагаються вмовити вас витратити час і сили на них...</u> (КНКС, 60).
37.	<i>You can quickly find yourself <u>living a life that's just a compilation of what everyone else is doing, or what people want you to be doing</u> (CEW, 43).</i>	Ви швидко збагнете, що <u>робите те, що роблять усі інші</u> чи до чого всі інші хочуть вас залучити (КНКС, 61).
38.	<i>I realized that in my life, the incoming waves are made up of all the people, activities, and things that are trying to</i>	До мене дійшло, що в моєму житті припливні хвилі складаються з тих людей, <u>занять і речей, що</u>

	<p><i>capture my attention, energy, and time but are not associated with my PFE. <u>The outgoing waves are the people, activities, and things that can help me fulfill my PFE. So the more time and energy I waste on the incoming waves, the less I have for the outgoing ones</u> (CEW, 44).</i></p>	<p>намагаються заволодіти моєю увагою, силами й часом, але не пов'язані з моєю МІ. <u>Відпливні хвилі – це люди, заняття й речі, що можуть допомогти мені досягти своєї МІ. Отже, що більше часу й сил я марную на припливні хвилі, то менше в мене часу й сил на відпливні</u> (КНКС, 61).</p>
39.	<p><i>Well, <u>I realized that for me, every day is an opportunity to fulfill the answer to the question you glimpsed on the back of the menu. Every day is a chance to do the things I want. I don't need to wait until 'retirement'</u> (CEW, 48).</i></p>	<p>Я усвідомив, що для мене кожен день – це можливість робити, що хочеться. У мене щодня є можливість відповідати позитивно на останнє запитання, яке ви прочитали в меню. Мені не потрібно чекати до «пенсії» (КНКС, 68).</p>
40.	<p><i>Why is it we spend so much of our time preparing for when we can do what we want, instead of <u>just doing those things now?</u> (CEW, 49).</i></p>	<p>Чому ми стільки часу готуємося до того часу, коли зможемо робити, що хочеться, замість того, щоб <u>просто робити що хочеться вже тепер?</u> (КНКС, 70).</p>
41.	<p><i>You see, advertisers have long known that <u>if you effectively target people's fears, and their desire to be fulfilled, you can motivate them to do things. If you can play to the right fear, or to the right desire, you can get them to buy</u></i></p>	<p>Розумієте, рекламники давно знають: <u>ефективно націлившись на страхи та бажання вдоволення, людей можна спонукати до дій. Підігрівши, потрібному страху чи потрібному бажанню, їх можна</u></p>

	<i>specific goods and use particular services (CEW, 51).</i>	змусити купувати певні товари та користуватися певними послугами (КНКС, 73).
42.	<i>The purpose of those messages is to get you to believe that you can achieve fulfillment through a particular product or service (CEW, 51).</i>	Мета цих меседжів – <u>нав'язати вам віру в те, що вдоволення можна досягти за допомогою певного товару чи послуги (КНКС, 73).</u>
43.	<i>We end up believing the answer to happiness and fulfillment lies in a product or service.” She shrugged, “Eventually, <u>that can result in us putting ourselves in a financial position where we feel we have to keep doing things that aren't what we want</u> (CEW, 51-52).</i>	Відтак ми починаємо вірити, що ключ до щастя та вдоволення міститься в якомусь товарі чи послугі. Урешті-решт <u>це може ввести нас у таке фінансове становище</u> , коли ми змушені весь час <u>займатися чимось таким, чого нам не хочеться</u> (КНКС, 74).
44.	<i>The problem is, because <u>the job isn't fulfilling, and because we spend so much time at it, we feel more and more unfulfilled</u> (CEW, 53).</i>	Проблема у тому, що <u>позаяк робота не дає вдоволення</u> , а ми віддаємо цій роботі дуже багато часу, то відчуваємося дедалі більше невдоволеними (КНКС, 75).
45.	<i>Meanwhile, all around us are people talking about how <u>they can't wait for that day in the future when they'll retire and then do the things they want</u> (CEW, 53).</i>	Багато людей довкола нас кажуть, що <u>не можуть дочекатися дня, коли вийдуть на пенсію, а тоді займуться тим, чим хочуть</u> (КНКС, 75).
46.	<i><u>Since time at our job isn't really the way we want to spend our life, this</u></i>	<u>Позаяк насправді ми не хочемо змарнувати своє життя на роботу,</u>

	<i>results in even more feelings of un-fulfillment. Because now, <u>we have even less time for doing what we want</u> (CEW, 53-54).</i>	збільшення робочого часу лише посилює відчуття невдоволення, бо тепер <u>у нас ще менше часу на заняття тим, чим хочеться</u> (КНКС, 76).
47.	<i>...the end result <u>is people keep working for a long time on activities that don't necessarily fulfill their PFE.</u> Meanwhile, they keep looking to the future. That time when they don't have to work anymore, and can finally do what they really want (CEW, 54).</i>	... через це <u>люди тривалий час працюють над тим, що не сприяє досягненню їхньої МІ.</u> Тим часом вони чекають на майбутнє, коли їм більше не знадобиться працювати й на нарешті можна буде робити що хочеться (КНКС, 76).
48.	<i>...to realize that something is fulfilling because <u>we determine it's fulfilling.</u> Not because someone else tells us it is (CEW, 58).</i>	... ми відчуваємо вдоволення від чогось, бо <u>особисто вирішили, що це дарує нам вдоволення,</u> а не тому, що нам про це каже хтось інший (КНКС, 79).
49.	<i>I stopped treating myself to 'things' as compensation for working so hard. Instead, <u>the treat became spending time doing what I wanted.</u> Each day I made sure <u>I spent at least an hour doing something I really liked.</u> (CEW, 58).</i>	Я перестала балувати себе «речами», щоб компенсувати тяжку роботу, і натомість <u>почала балувати себе, роблячи те, що хотіла робити.</u> Щодня неодмінно <u>проводила щонайменше годину за тим, що мені дуже подобалося</u> (КНКС, 80).
50.	<i>Eventually, the one hour became two, and that progressed to three. Before I knew it, <u>I was totally focused on doing</u></i>	Кінець кінцем одна година обернулася на дві, а згодом - на три. Я й незчулася, як <u>цілковито</u>

	<i>what I wanted to do. Things that fulfilled my answer to 'Why am I here?'</i> (CEW, 58).	зосередилася на тому, що відповідало на моє запитання: «Чому тут?» (КНКС, 80).
51.	<i>I mean I don't want to die before I have a chance to experience what I want in life</i> (CEW, 59).	У житті стільки справ, якими можна зайнятись, і <u>я не хочу померти, не спробувавши все, що хочеться</u> (КНКС, 82).
52.	<i>Anne looked at me, "People who haven't asked themselves the question you saw on the menu, and haven't taken steps to fulfill their PFE..." She paused, "Those people fear death."</i> (CEW, 59).	Люди, які не ставили собі цього запитання з меню та <u>нічого не робили для досягнення своєї МІ</u> через справи для душі... - Енн поглянула на мене, трохи помовчала й повела далі: - <u>...ці люди бояться смерті</u> (КНКС, 82).
53.	<i>As each day passes, people intuitively know they're another day closer to not having a chance to do what they want in life. What they fear is that day that exists sometime in the future, when they'll no longer have the chance. They fear the day they'll die</i> (CEW, 59-60).	Більшість людей не думає щодня про смерть. Але підсвідомо <u>вони знають, що з кожним днем наближаються до втрати можливості займатися в житті тим, чим хочеться</u> . Тож вони бояться такого дня в майбутньому, коли <u>в них більше не буде можливості</u> . Вони бояться дня своєї смерті (КНКС, 82-83).
54.	<i>You can't fear not having the chance to do something if you've already done it. Or if you're doing it every day</i>	<u>Не можна боятися відсутності можливості щось зробити, якщо ви вже це зробили чи робите це щодня</u>

	(CEW, 60).	(КНКС, 83).
55.	<i><u>Everything in its own time, John. Maybe you did come across it before. But you just weren't ready back then</u></i> (CEW, 60).	На все свій час, Джоне. <i>Може</i> , ви вже й думали про це, та ще не були готові прислухатися до цих думок чи діяти відповідно (КНКС, 84).
56.	<i><u>How much of my definition of success, happiness, and fulfillment had been determined by people other than myself?</u></i> (CEW, 60).	<u>Якою мірою моє розуміння успіху, щастя та вдоволення було визначене кимось іншим, окрім мене?</u> (КНКС, 84).
57.	<i><u>I decided that from now on, I'd try to be more aware of the messages behind what people were saying</u></i> (CEW, 60).	Я вирішив, що віднині й надалі <u>звертатиму більше уваги на меседжі, що криються в чужих словах</u> (КНКС, 84).
58.	<i><u>It wasn't that I'd been living in a state of emotional despair, just worrying about death. It wasn't even something I thought about often. But the concept of living a life that fulfills my own purpose, and the impact that would have on how I viewed each day, resonated very well with me</u></i> (CEW, 60-61).	Не можна сказати, ніби я жив у стані емоційної безвиході, тільки те й робив, що тривожився через смерть. Я ж навіть не замислювався про неї. Але <u>думка про життя, в якому я виконаю своє призначення, та його вплив на моє ставлення до кожного дня дуже мені імпонувала</u> (КНКС, 85).
59.	<i><u>"Still," I reflected, "it's not enough to know the concept. The point is to actually put it to use."</u></i> (CEW, 61).	«Однак, - подумалося мені, - <u>знати про це недостатньо. Суть у тому, щоб справді робити те, що я хочу робити</u> » (КНКС, 85).

60.	<i>Until you go beyond merely <u>knowing why you're here, and actually start working towards it, I don't think you can be fulfilled</u> (CEW, 62).</i>	Не думаю, що можна бути вдоволеним, <u>просто знаючи, чому ти тут</u> , і не <u>розпочавши працювати</u> над цим по-справжньому (КНКС, 86).
61.	<i><u>They have so much knowledge about what they like to do, and are so passionate about it, that everyone always goes to them for advice. Everyone always wants them involved in their projects</u> (CEW, 63).</i>	<u>Вони так багато знають, про те, що люблять, і так цим цікавляться</u> , що до них постійно звертаються за порадами й усі хочуть, щоб вони займалися тим, чим займаються (КНКС, 89).
62.	<i><u>Why wait to do what you want, when you can do it right now</u> (CEW, 64).</i>	Нащо чекати на можливість займатися тим, чим хочеться, <u>коли це можна робити вже тепер?</u> (КНКС, 90).
63.	<i><u>She was saying for a lot of people, part of the reason they want more money is to buy more things. They hope what they buy fulfills them, since other aspects of their life, like their work, leave them unfulfilled. But if they aren't careful, it becomes a downward spiral. The more they spend, the more time they have to work at the unfulfilling job to pay for it</u> (CEW, 64-65).</i>	... ми говорили про те, що дехто прагне мати багато грошей, щоб більше купувати <u>Ці люди сподіваються від покупок відчутти вдоволення, адже не мають</u> улюбленої справи на щодень. Та ось у чому небезпека: <u>що більше вони купують, то більше мусять працювати, щоб оплачувати куплене.</u> Через необережність це перетворюється на вир (КНКС, 91).
64.	<i><u>I guess the first thing is that a person</u></i>	Гадаю, найважливіше те, що

	<i>in the worst case scenario <u>could always choose to do something else</u> (CEW, 65).</i>	людина в умовах найгіршого сценарію <u>завжди могла б обрати якість інше заняття</u> (КНКС, 91).
65.	<i>A person could get paid a lot <u>for doing what they want and that fulfills why they're here</u> (CEW, 65).</i>	Людині могли б платити багато грошей <u>за те, чим їй хочеться займатися</u> , за те, заради чого вона тут (КНКС, 91).
66.	<i>“It’s things to help me escape for a while. Things that help me unwind and make me feel better about my surroundings. What I’m wondering, is how much of that would I feel the need to buy, if I didn’t have the need to ‘escape?’ Or if I didn’t need to ‘unwind’? <u>If I was doing what I wanted to be doing, there should be less to escape from, and probably not nearly as much stress to be unwound from either.</u>” I looked at Casey with amazement, “I’m not saying I’d go live in a shack in the woods somewhere, but <u>I think maybe the definition of ‘a lot of money ’varies based on how much someone is living a life that fulfills their PFE.</u>” (CEW, 65).</i>	У мене дуже багато речей, які допомагають ненадовго відволіктись, речей, які допомагають розвіятись і краще сприймати своє середовище. Мені цікаво ось що: скільки із цього я б захотів, якби не мав потреби «відволіктись» чи «розвіятись»? <u>Якби я завжди робив те, що хочу робити, то в мене було б менше потреби відволікатись і, мабуть, набагато менше стресу, після якого треба розвіюватись.</u> Я не маю на увазі, що хотів би жити в якійсь хатинці в лісі, але <u>мені цікаво, чи не залежить те, як людина визначає для себе «багато грошей», від того, якою мірою її життя відповідає її МІ</u> (КНКС, 92-93).
67.	<i>I’m saying that for myself, I think if I</i>	Я кажу лише про себе: мабуть, якби

	<i>figured out why I'm here, and I was doing what I determined would fulfill that — <u>I'd probably be a lot less concerned about money than I am.</u></i> (CEW, 66).	я зрозумів, чому я тут, і мав заняття, що, як я визначив, відповідає МІ, то, певно, <u>менше переймався б грішми, ніж тепер</u> (КНКС, 93).
68.	<i><u>The ones who know their PFE, and are doing what they want to fulfill it, do seem very lucky</u></i> (CEW, 69).	Ті, хто знають свою МІ та робить усе, що хочеться, щоб її досягти, справді здаються неймовірними щасливчиками (КНКС, 97).
69.	<i><u>They know it comes into play when they're fulfilling their Purpose For Existing, and they just see it as part of the way things work</u></i> (CEW, 69).	Ці люди знають, що це спрацьовує, коли <u>вони йдуть до мети свого існування</u> , і просто вважають, що так влаштований світ (КНКС, 98).
70.	<i>It's the same concept. Only now, suppose <u>you're letting people know about something you're trying to do which will help you fulfill your PFE.</u> First, you share it with ten people. Then they each share it with ten more. Then those people keep sharing it, and on it goes. Before long, <u>you have a whole bunch of people who know about your situation, and who potentially will help you</u></i> (CEW, 70).	Концепція та сама. От тільки тепер припустімо, що <u>ви розповідаєте людям про те, що намагаєтеся зробити та що допоможе вам досягти своє МІ.</u> Якщо ви поділитесь з десятьма людьми, а кожен з них поділиться ще з десятьма і посилення піде далі, та невдовзі <u>з'явиться купа осіб, які, можливо, вам допоможуть</u> (КНКС, 99).
71.	<i><u>You can't help but get caught up in their passion and enthusiasm for what they're doing. You just feel like you</u></i>	<u>Їхньою пристрастю та ентузіазмом до власної справи неможливо не заразитися.</u> Їм просто хочеться

	<i>want to help (CEW, 70).</i>	допомагати (КНКС, 99).
72.	<i><u>I speak with some of the same passion and enthusiasm as when they originally spoke to me. It's catching, and almost as if the emotion stays with the story, or with the need (CEW, 70).</u></i>	Я говорю з тією пристрасстю й ентузіазмом, з якою ті люди говорили зі мною. Це заразливо, і це чуття ніби невіддільне від історії чи їхньої потреби (КНКС, 100).
73.	<i><u>Those people seem to have some common characteristics. They know why they're here, they've figured out what they want to do to fulfill that reason, and they're completely confident they'll be able to do those things. And when they try to do them, events occur to help them succeed (CEW, 72).</u></i>	Схоже, ці люди мають певні спільні риси, а саме знають, чому вони тут, зрозуміли, чим хочуть займатися, щоб досягти цієї мети, а також цілком упевнені, що зможуть це. А коли вони намагаються це робити, відбуваються події, що сприяють їхньому успіху (КНКС, 103).
74.	<i><u>Even people who feel they have a Purpose For Existing, and do believe they have the right to fulfill it, sometimes don't believe fulfilling it is as simple as knowing they can, and then doing what they want (CEW, 73).</u></i>	Навіть ті, хто вважає, що має мету існування, та вірить, що має право її досягти, часом не ймуть віри, що для її досягнення достатньо просто дізнатися, що це можливо, а тоді робити що хочеться (КНКС, 104).
75.	<i><u>Many people make their living and get their power by convincing others that they, or something they make or sell, are the key to fulfillment. Imagine if people came to the realization that we each control our own level of</u></i>	Багато хто заробляє чи здобуває владу, переконуючи інших, що ключем до вдоволення є вони самі чи те, що вони виготовляють або продають. Уявіть, як їм було б важко, якби люди дійшли висновку,

	<u>fulfillment</u> (CEW, 73).	<u>що кожен з нас сам визначає ступінь свого вдоволення</u> (КНКС, 104).
76.	<i>... that once someone knows their PFE, they get to do and become whatever they want. <u>They don't need someone else's permission or consent</u></i> (CEW, 73).	...людина, дізнавшись свою МІ, має можливість робити що завгодно та стати ким завгодно. <u>Вона не потребує чийогось дозволу чи згоди</u> (КНКС, 105).
77.	<i>And on top of that, no one can keep a person from, or enable them to, achieve and do all they want in life. <u>We each control our own destiny</u></i> (CEW, 73).	І до того ж ніхто не може перешкодити чи дозволити людині досягти всього, чого заманеться, у житті та займатися чим хочеться. <u>Кожен з нас сам керує власною долею</u> (КНКС, 105).
78.	<i>But then one night as he was having the dream, at the point where he typically reached his maximum level of frustration, he suddenly became aware he could just pick up the ball and put it somewhere else. Nothing was at stake, and <u>he was the only one who really cared where he hit the ball from</u></i> (CEW, 76).	Якось йому наснився той самий сон, але тієї миті, коли він знову роздратувався найбільше, до нього раптом дійшло, що можна просто взяти м'яч і покласти його деінде. Від цього нічого не залежало, і <u>всім, окрім нього, було байдуже, де саме він битиме по м'ячу</u> (КНКС, 107).
79.	<i>...in life <u>only you truly know what you want from your existence. Don't ever let things or people drive you to the point where you feel you no longer</u></i>	Так само і в житті: <u>лише ви насправді знаєте, чого хочете від свого існування</u> . Ніколи не дозволяйте речам чи людям

	<i>have control over your own destiny. <u>Be active in choosing your path, or it will be chosen for you</u> (CEW, 76).</i>	доводити себе до стану, в якому ви вже не почуваетесь господарем власної долі. <u>Наполегливо обирайте свій шлях, бо інакше його оберуть за вас</u> (КНКС, 107).
80.	<i>He said the message in the dream changed his life. From that point on, <u>he realized he was in charge of choosing his own destiny</u> (CEW, 76).</i>	Він сказав, що суть того сну змінила його життя. Відтоді <u>він усвідомив, що сам обирає собі долю</u> (КНКС, 108).
81.	<i>Now, whenever he encounters something and isn't sure what to do, he just tells himself—<u>move the golf ball. He said merely speaking those words reminds him to do what he wants and not be afraid</u> (CEW, 76)</i>	Тепер, стикаючись із чимось і не знаючи точно, що робити, він просто каже собі, що треба перекласти м'яч для гольфу. І вимовивши ці слова, <u>згадує: не треба боятися, просто роби те, що хочеться</u> (КНКС, 108).
82.	<i>For some people, <u>they ask the question, and want to know the answer, but they want someone or something else to be responsible for bringing them the answer</u> (CEW, 79).</i>	Деякі люди <u>ставлять запитання й сподіваються знайти відповідь на нього, але хочуть, щоб відповідь їм надавав хтось інший чи щось інше</u> (КНКС, 113).
83.	<i>The thing is though, just as we have free will to decide what to do once we know the answer, <u>we're also the one in control of finding the answer</u> (CEW, 79).</i>	Річ у тім, що ми не лише можемо з власної волі вирішувати, чим хочемо займатися, коли дізнаємося відповідь, <u>а й самі знаходимо відповідь</u> (КНКС, 113).
84.	<i>If someone <u>really wants to know why</u></i>	Якщо хтось <u>справді хоче знати,</u>

	<i>they're here, <u>it's up to them to figure it out</u> (CEW, 79).</i>	чому він тут, <u>йому потрібно з'ясувати відповідь самотужки</u> (КНКС, 113).
85.	<i>Because we're the only ones who can determine what our answer is though, <u>a lot of people do spend at least some time by themselves while they're seeking it</u> (CEW, 79).</i>	Передусім треба пам'ятати, що лише ми можемо з'ясувати відповідь для себе. Саме тому багато хто, <u>шукаючи її, проводить певний час на самоті</u> (КНКС, 113-114).
86.	<i>When people take time to meditate or be alone in a natural environment, they're usually trying to get away from the external 'noise, 'so <u>they can focus on what they really think</u> (CEW, 79).</i>	Знаходячи час, щоб поміркувати чи побути на самоті в природному середовищі, люди зазвичай намагаються <u>відірватися від зовнішнього «шуму», щоб зосередитися на своїх справжніх думках</u> (КНКС, 114).
87.	<i>And I realized, not only had it existed for the two-and-a-half years <u>I'd been so busy, but the sun had been setting there, and the waves had been crashing upon that beach, for millions if not billions of years</u> (CEW, 84).</i>	І до мене дійшло, що він існував не лише ті два з половиною роки, <u>поки я переймався купою справ: там сідало сонце, а на берег набігали хвилі впродовж мільйонів, якщо не мільярдів років</u> (КНКС, 118).
88.	<i>My problems, the things I'd stressed about, my worries about the future, <u>all seemed completely unimportant</u>. I realized no matter what I did or didn't do during my life, whether my</i>	Мої проблеми, те, через що я нервував, мої тривоги за майбутнє – <u>все це здалося геть неважливим</u> . Я знав: хоч що я зроблю чи не зроблю протягом життя, правильним,

	<i>decisions were right, wrong, or somewhere in the middle, <u>all of this would still be going on long after I was no longer alive</u> (CEW, 84).</i>	неправильним чи половинчастим будуть мої рішення, <u>все це існуватиме й після того, як мене не стане, довгі-довгі роки</u> (КНКС, 118).
89.	<i>So I sat there, faced with the unbelievable beauty and grandeur of nature and <u>the realization that my life was an infinitesimal piece of something much bigger</u>. Then I was struck by the thought, so <u>why am I here?</u> (CEW, 84).</i>	Я сидів там, споглядаючи неймовірну красу та велич природи й усвідомлюючи, що <u>моє життя – це нескінченно мала часточка набагато більшого</u> . А тоді мене вразила думка: «То <u>чому я тут?</u> » (КНКС, 118-119).
90.	<i>If all the things I thought were so important really aren't, <u>then what is? What is my purpose for existing? Why am I here?</u> (CEW, 84).</i>	Якщо все, що я вважав надзвичайно важливим, насправді таким не є, <u>то що тоді важливо? Яка мета мого існування? Чому я тут?</u> (КНКС, 119).
91.	<i>The thing is, John, life is an amazing story. It's just that sometimes <u>we forget we're the author, and we can write it however we want</u> (CEW, 84).</i>	Життя – це неймовірна історія, Джоне. Просто <u>деякі люди не усвідомлюють, що вони самі її автори й можуть писати як заманеться</u> (КНКС, 119).
92.	<i>Speaking of which, I was pretty lost when I found this place. <u>I don't really know which direction I'm supposed to go now.</u>” Mike smiled. “Well, that depends.... (CEW, 84).</i>	...До речі, я натрапив на цей заклад, коли серйозно заблукав. <u>Насправді не знаю, в якому напрямку маю їхати далі</u> . Майк усміхнувся.

		– Ну, це залежить від того, куди ви хочете дістатися (КНКС, 119).
93.	<i>I learned that finding my Purpose For Existing, or PFE, as Casey called it, required more than just spending a vacation thinking about it, and then returning to everything I'd been doing. <u>Like most things worth knowing, it took some effort to uncover the answer</u> (CEW, 88).</i>	З'ясувалося, щоб знайти мету свого існування (чи свою МІ, як називала її Кейсі), треба не просто думати про неї всю відпустку, а тоді повернутися до своїх попередніх занять. <u>Для того щоб довідатися те, що варто знати, треба докласти зусиль</u> (КНКС, 123).
94.	<i><u>I started by dedicating a small amount of time each day to doing things I liked. This was similar to the technique Anne had used. Then I tried to take advantage of the opportunities Casey talked about, and sought chances to learn and try new things. This helped me expand my universe of possible reasons for why I'm here</u> (CEW, 88).</i>	<u>Спочатку я щодня присвячував трохи часу заняттям, що мені подобалися</u> , а це було схоже на прийом Енн. <u>Далі я спробував скористатися можливостями</u> , про які говорила Кейсі, та шукав нагоди вивчити чи спробувати щось нове. <u>Це допомогло мені розширити всесвіт можливих причин власного існування</u> , тож він був не такий малий, як тоді, коли я розпочав свою подорож (КНКС, 123-124).
95.	<i><u>Eventually, my PFE, and the ways I want to fulfill it, became clear. Ironically, that was when I faced the most difficult challenge of all. When you weigh two choices, and one is living a life that fulfills your Purpose</u></i>	Урешті-решт моя МІ та <u>способи, в які я хочу її досягти, стали очевидними</u> . За іронією долі, це сталося тоді, <u>коли я постав перед найважчим викликом із можливих</u> . Коли людина оцінює два сценарії,

	<i>For Existing, and the other is just living, you would think the decision is simple. It isn't (CEW, 88).</i>	один з яких жити так, щоб досягти мети свого існування, а другий - просто жити, здається, що рішення просте. Це не так (КНКС, 124).
96.	<i>Over time, <u>I've observed that this is the place where most people end their journey.</u> They peer through a hole in the fence, and <u>can clearly see the life they'd like to have.</u> But for any number of reasons, <u>they don't open the gate and walk into that life.</u> Initially, this caused me a great deal of sorrow (CEW, 88).</i>	З плином часу <u>я помітив, що більшість людей на цьому закінчує свою подорож.</u> Дивляться крізь дірку в паркані й <u>бачать життя, якого їм би хотілось,</u> але з якихось причин <u>не відчиняють воріт і не входять у нього.</u> Попервах це неабияк засмучувало (КНКС, 124).
97.	<i>...<u>people make that choice at all different times in their lives.</u> Some when they're children, some later, and some never do. <u>It can't be rushed, and it can't be anyone's decision but theirs</u> (CEW, 88-89).</i>	... <u>люди роблять свій вибір у геть різні моменти життя.</u> Хтось у дитинстві, хтось згодом, а хтось не робить узагалі. <u>Із цим не можна квапитися,</u> це має бути лише їхнім рішенням (КНКС, 124).
98.	<i>For me, the knowledge that "<u>you can't fear not having the chance to do something if you've already done it, or are doing it every day,</u>" helped me push open that gate. It's now one of the principles by which I live my life (CEW, 89).</i>	Мені ж усвідомлення того, що « <u>не можна боятися відсутності можливості щось зробити, якщо ви це робите чи вже зробили</u> », допомогло відчинити ці ворота. Тепер це – один з принципів, за яким я живу (КНКС, 125).
99.	<i>Viewed from a big picture perspective,</i>	У широкому контексті наші

	<p><i>our stresses, anxieties, victories, and losses account for little. Yet it's in the face of our seeming insignificance, that <u>we find meaning</u></i> (CEW, 89).</p>	<p>перевантаження, тривоги, перемоги та поразки <u>мало що значать</u>. <u>Однак ми знаходимо в них сенс</u>, зіткнувшись із власною гаданою неістотністю (КНКС, 125).</p>
100	<p><i>Now, <u>having sought out why I'm here, and living my life to fulfill that reason, I would never go back to a life on the other side of the gate</u></i> (CEW, 89).</p>	<p>Тепер, <u>з'ясувавши</u>, чому я тут, і живучи заради цієї мети, <u>я нізащо не повернувся б до життя по той бік воріт</u> (КНКС, 125).</p>

SUMMARY

The purpose of the study is to identify the ways and specifics of translating the motivational aspect of an independent personality behavioral patterns.

In order to achieve this, we have to accomplish the following tasks:

- to find definitions and consider the terms “motivation”, “motive”, “theories of personal development”, “discourse”, “behavioural reactions” and “specificity of the novel”;

- outline the classification of translation transformations and their definitions;

- to determine the specifics of the Ukrainian translation of motivational aspect of an independent personality behavioral patterns and ways of its rendering in Ukrainian

- to explore the ways of determining the motivation and an independent personality behavioral patterns;

- to analyze the reproduction of original units from the Ukrainian translation of John P. Strelecky's novel “The Café on The Edge of the World”;

- to determine the type of application of types of translation transformations;

- to clarify the concept of types of translation transformations;

- outline the types, characteristics, techniques and means of translation transformations.

The master degree thesis consists of an introduction, three chapters with conclusions to each chapter, conclusions to the whole work, three lists of references, one appendix and a summary.

In the introduction, there are the general characteristics of the master's thesis in translation studies and noted the key points.

Chapter 1 presents the theoretical part of the study, which structurally consists of 3 subsections, contains the general theoretical basis for the study of the motivational aspect of behavioural reactions of an independent personality in psychology and translation studies, namely the definition of the concepts of “motivation”, “motive”, “theories of personal development”, “McClelland's need for

achievement theory”, “Victor Vroom's expectancy theory”, “the Porter and Lawler Theory of Motivation”, “stimulus–response model”, “the motivational discourse”, “behavioural reactions”, “literary text with motivational aspects” and “specificity of the novel”.

Chapter 2 consists of 2 subsections, is more practical in nature and is devoted to substantiating the actual state of the problem under study, namely motivational aspect of an independent personality behavioral patterns and ways of its rendering in Ukrainian (case study of Ukrainian translation of John P. Strelecky's novel “The Café on The Edge of the World”). Theoretical provisions and methodological approaches are the basis for the analysis of the selected materials.

Chapter 3 contains practical suggestions for the use of certain translation techniques and transformations to achieve adequate translation of the selected fragments into a foreign language, which I discussed in the previous chapter, and the justification for the use of these particular translation techniques.

The general conclusions summarise the results of the study on the ways of its rendering in Ukrainian and specificity of the motivational aspect of an independent personality behavioral patterns and outline its further prospects.

Below are the main results and conclusions. Translation transformations are an important part of the translation process, especially in fiction, where language style, nuance, tone and other aspects can be important to preserve the original expression and intention of the writer of the original text. This is important because the author often puts their thoughts, feelings and ideas into their text, and the translator acts as an intermediary between the creator and the reader. The translator must understand the motivations of the characters or authors of the text in order to accurately convey them in the translation. This includes a thorough analysis of the context and plot development.

It is important to consider the context of the use of terms and expressions describing motivation, look for equivalents, use appropriate vocabulary and grammatical structures in order to translate them appropriately and convey the

motivation in the Ukrainian translation. Some motivational concepts may be less common in Ukrainian, and the translator must find the best expressions.

In Chapter 2, key words and phrases that illustrate the motivational aspect and make it obvious to the reader were identified, and the motivational aspect in the novel in English was analysed and specific examples of words and phrases that reflect this aspect were pointed out. The study showed that John P. Strelecki successfully uses motivational factors to develop characters and determine their behaviour. The rhetorical questions used in the novel encourage the reader to think and help to reveal the internal motivational factors of the characters.

The challenge is to understand the boundaries, because it is not always necessary to provide overt motivation. Motivational literature can help you reconsider the world around you and your own approach to life, but sometimes the reader has to come to their own conclusions, which are pushed by the creator of the original.

The study of the motivational aspect of an independent personality behavioral patterns and ways of its rendering in Ukrainian can contribute to a better understanding of the processes of interaction between language and motivation from the point of view of psycholinguistics, as well as to the study of how motivational aspects are reflected in linguistic schemas and cognitive structures. The results obtained are not limited to the issues covered in this paper, since the study of ways to reproduce the motivational aspect of human behavioral patterns in Ukrainian requires a translator to have a deep understanding of both psychological and linguistic components of speech in different types of discourse